

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Porąbka na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025

Opracował:
Zakład Analiz Środowiskowych Eko-precyzja

Spis treści:

1. Wykaz skrótów.....	5
2. Wstęp	6
2.1. Cel i zakres opracowania.....	6
2.2. Opis przyjętej metodyki	6
2.3. Charakterystyka gminy	7
2.3.1. Położenie	7
2.3.2. Demografia.....	9
2.3.3. Warunki klimatyczne.....	10
2.3.4. Budowa geologiczna.....	10
3. Założenia Programu Ochrony Środowiska	12
3.1. Dokumenty nadrzędne i cele	12
3.1.1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności	12
3.1.2. Strategia Rozwoju Kraju 2020.....	13
3.1.3. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”	14
3.1.4. Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”	15
3.1.5. Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)	15
3.1.6. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020	16
3.1.7. Strategia „Sprawne Państwo 2020”	18
3.1.8. Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022.....	18
3.1.9. Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010–2020: regiony, miasta, obszary wiejskie	19
3.1.10. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020.....	19
3.1.11. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020	20
3.1.12. Polityka energetyczna Polski do 2030 roku	20
3.1.13. Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024.	21
3.1.14. Strategia Rozwoju Powiatu Bielskiego do roku 2020	24
3.1.15. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Bielskiego na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024	25
3.1.16. Strategia Rozwoju Gminy Porąbka na lata 2008-2020.....	26
4. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	27
5. Ocena stanu środowiska	30
5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza.....	30
5.1.1 Źródła zanieczyszczeń powietrza.....	30
źródło: Starostwo Powiatowe w Bielsku-Białej	38
5.1.2 Jakość powietrza	39
5.1.3 Zagadnienia Horyzontalne	48
5.1.4 Analiza SWOT	50

5.1.5 Podsumowanie	50
5.2. Zagrożenia hałasem	52
5.2.1. Stan wyjściowy	52
5.2.2. Źródła hałasu.....	52
5.2.3. Zagadnienia Horyzontalne	56
5.2.4. Analiza SWOT	57
5.2.5. Podsumowanie	57
5.3. Promieniowanie elektromagnetyczne.....	59
5.3.1. Stan wyjściowy	59
5.3.2. Źródła promieniowania elektromagnetycznego.....	59
5.3.3. Zagadnienia Horyzontalne	61
5.3.4. Analiza SWOT	62
5.3.5. Podsumowanie	62
5.4. Gospodarowanie wodami	63
5.4.1. Stan wyjściowy - wody powierzchniowe	63
5.4.2. Stan wyjściowy - wody podziemne	64
5.4.3. Jakość wód - wody powierzchniowe.....	65
5.4.4. Jakość wód - wody podziemne	69
5.4.5 Zagadnienia Horyzontalne	69
5.4.6. Analiza SWOT	73
5.4.7. Podsumowanie	73
5.5. Gospodarka wodno-ściekowa.....	75
5.5.1. Sieć wodociągowa	75
5.5.2. Sieć kanalizacyjna	75
5.5.3. Ujęcia wód.....	76
5.5.4. Produkcja wody i sposób uzdatniania.....	77
5.5.6. Zagadnienia Horyzontalne	78
5.5.7. Analiza SWOT	78
5.5.8. Podsumowanie	79
5.6. Zasoby geologiczne	80
5.6.1. Stan aktualny.....	80
5.6.2. Przepisy prawne	80
5.6.3. Zagadnienia Horyzontalne	81
5.6.4. Analiza SWOT	82
5.6.5. Podsumowanie	83
5.7. Gleby	83
5.7.1. Stan aktualny.....	83
5.7.2 Zagadnienia Horyzontalne	85

5.7.3. Analiza SWOT	87
5.7.4. Podsumowanie	87
5.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	88
5.8.1. Stan wyjściowy	88
5.8.2. Regiony Gospodarki Odpadami	89
5.8.3. Zagadnienia Horyzontalne	94
5.8.4. Analiza SWOT	95
5.8.5. Podsumowanie	95
5.9. Zasoby przyrodnicze	96
5.9.1. Formy ochrony przyrody	96
Na terenie Gminy Porąbka znajdują się 2 obiekty zaliczane do pomników przyrody.	99
5.9.2. Lasy	101
5.9.3 Zagadnienia Horyzontalne	102
5.9.4. Analiza SWOT	103
5.9.5. Podsumowanie	104
5.10. Zagrożenia poważnymi awariami	104
5.10.1. Stan aktualny	104
5.10.2. Zagadnienia Horyzontalne	105
5.10.3. Analiza SWOT	106
5.10.4. Podsumowanie	106
6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie	107
6.1. Wyznaczone cele i zadania	107
7. System realizacji programu ochrony środowiska	129
7.1. Współpraca z interesariuszami	129
7.2. Sprawozdawczość	130
7.3. Monitoring realizacji programu	130
7.4. Źródła finansowania	131
7.4.1. Fundusze krajowe	131
7.4.2. Fundusze Unii Europejskiej	133

1. Wykaz skrótów

Tabela 1. Słownik skrótów.

Nazwa skrótu	Wyjaśnienie
WPGO	Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami
Analiza SWOT	Narzędzie służące do analizy strategicznej. Opiera się ona na określeniu silnych oraz słabych stron, a także wynikających z nich szans oraz zagrożeń.
GDDKiA	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
JCW	Jednolita część wód
JCWP	Jednolita część wód powierzchniowych
JCWpd	Jednolita część wód podziemnych
JST	Jednostka samorządu terytorialnego
KPGO	Krajowy Plan Gospodarki Odpadami
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OZE	Odnawialne Źródła Energii
PEM	Pola elektromagnetyczne
PMŚ	Państwowy Monitoring Środowiska
POKzA	Program Oczyszczania Kraju z Azbestu
POP	Program Ochrony Powietrza
POŚ	Program Ochrony Środowiska
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
RDLP	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RDW	Ramowa Dyrektywa Wodna
PGWWP	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
SOOŚ	Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko
UE	Unia Europejska
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WPOŚ	Wojewódzki Program Ochrony Środowiska
ZDR	Zakłady Dużego Ryzyka
ODR	Ośrodek Doradztwa Rolniczego
ZS	Zespół Szkół
ZDW	Zarząd Dróg Wojewódzkich
ZZR	Zakłady Zwiększonego Ryzyka

2. Wstęp

2.1. Cel i zakres opracowania

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Porąbka na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025 jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ochrony środowiska na terenie gminy. Według założeń, przedstawionych w niniejszym opracowaniu, sporządzenie programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa.

Opracowanie jakim jest *Program Ochrony Środowiska* określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Podczas tworzenia dokumentu, przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie poszczególnych zagadnień. Niniejsze opracowanie zawiera między innymi rozpoznanie aktualnego stanu środowiska w gminie, przedstawia propozycje oraz opis zadań, które niezbędne są do kompleksowego rozwiązania problemów związanych z ochroną środowiska.

Przedmiotowy dokument wspomaga dążenie do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochronę i rozwój jego walorów oraz racjonalne gospodarowanie zasobami środowiska z uwzględnieniem konieczności jego ochrony. Stan docelowy w tym zakresie nakreśla *Program Ochrony Środowiska*, a ocenę efektów jego realizacji, zgodnie z ustawą Prawo Ochrony Środowiska, dokonuje się okresowo, co 2 lata.

Struktura opracowania obejmuje omówienie kierunków ochrony środowiska w gminie w odniesieniu m.in. do gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, ochrony powierzchni ziemi i gleb, ochrony powietrza, ochrony przed hałasem, ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym, ochrony przyrody, edukacji ekologicznej. W opracowaniu znajduje się ich charakterystyka, ocena stanu aktualnego oraz określenie stanu docelowego. Identyfikacja potrzeb gminy w zakresie ochrony środowiska, w odniesieniu do obowiązujących przepisów prawnych, polega na sformułowaniu celów nadrzędnych oraz strategii ich realizacji. Na tej podstawie opracowywany jest plan operacyjny, przedstawiający listę przedsięwzięć jakie zostaną zrealizowane na terenie gminy do roku 2025.

2.2. Opis przyjętej metodyki

Obowiązek wykonania Programu Ochrony Środowiska wynika z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. 2018 poz. 799 z późn. zm.)¹, a w szczególności:

„Art. 17. 1. Organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy

¹ Z uwzględnieniem zapisów ustaw zmieniających, w tym Ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2014 r., poz. 1101).

ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1.

Art. 18. 1. Programy, o których mowa w art. 17 ust. 1, uchwała odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy. Z wykonania programów organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.”

Gminne Programy ochrony środowiska tworzone są w celu realizacji polityki ochrony środowiska na szczeblu gminnym.

2.3. Charakterystyka gminy

2.3.1. Położenie

Porąbka jest gminą wiejską położoną w południowej części województwa śląskiego, w powiecie bielskim. Od zachodu graniczy ona z gminą Kozy, od południa z gminami Czernichów oraz Łękawica, od północy z gminą Kęty, natomiast zachodnią granicę Gminy Porąbka stanowi gmina Andrychów.

Rysunek 1. Położenie Gminy Porąbka na tle powiatu bielskiego.

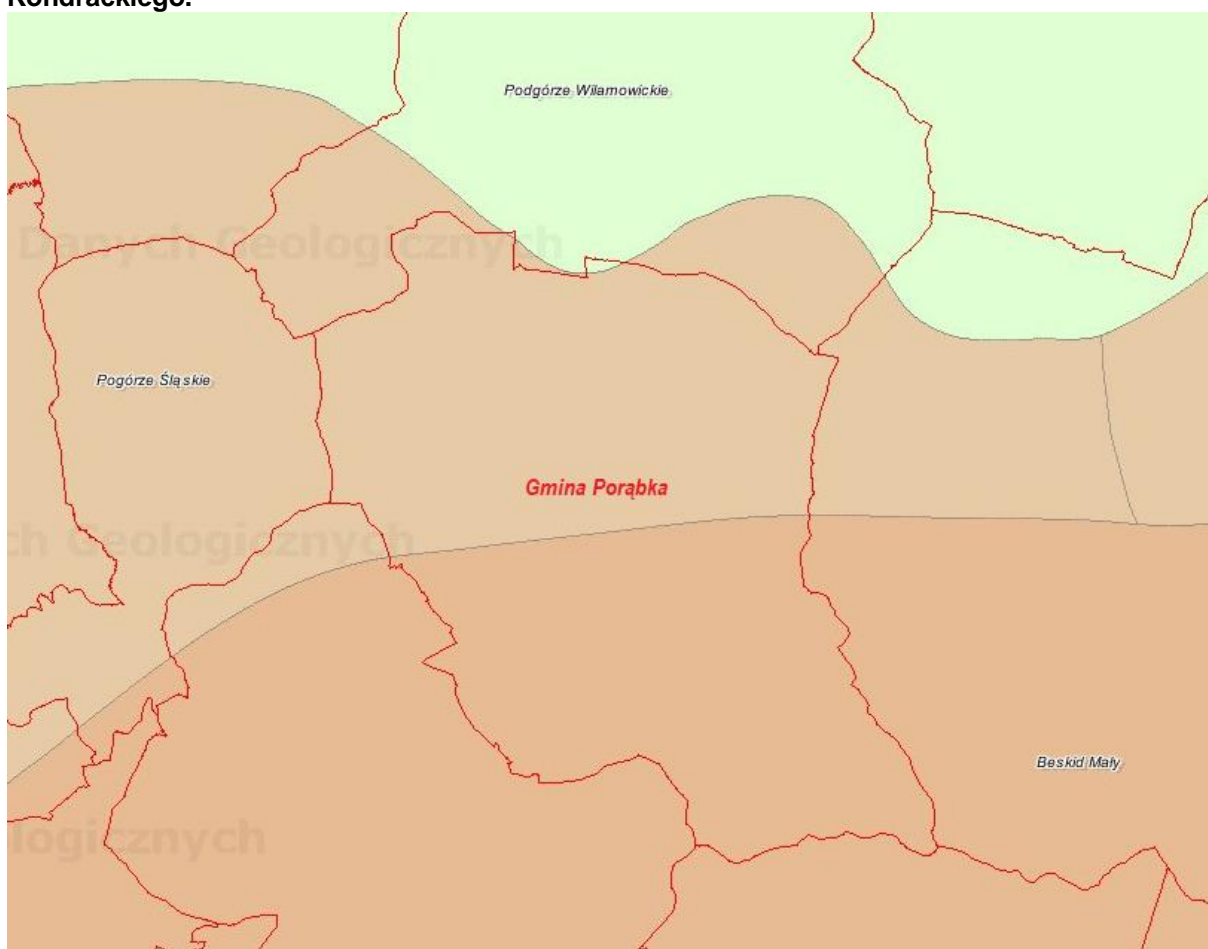
Źródło: www.administracja.maz.gov.pl

Zgodnie z podziałem fizyko-geograficznym Polski wg Jerzego Kondrackiego Gmina Porąbka leży w obrębie:

1. Megaregion: Region Karpacki

- Prowincja Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym:
 - Podprowincja Pokarpacie Północne:
 - Makroregion: Kotlina Oświęcimska:
 - Mezonegion Podgórze Wilamowickie;
 - Podprowincja Zewnętrzne Karpaty Zachodnie:
 - Makroregion Pogórze Zachodniobeskidzkie:
 - Mezonegion Pogórze Śląskie;
 - Mezonegion Beskid Mały.

Rysunek 2. . Położenie Gminy Porąbka na tle podziału fizyko-geograficznego Polski wg Kondrackiego.

Źródło: Centralna Baza Danych Geologicznych

2.3.2. Demografia

Zgodnie z informacjami Głównego Urzędu Statystycznego w 2016 roku Gminę Porąbka zamieszkiwało 15 501 mieszkańców, z czego 7 612 to mężczyźni a 7 889 to kobiety. Informacje na temat demografii gminy zebrano w tabeli poniżej.

Tabela 2. Dane demograficzne (stan na 31.XII.2016r.).

Parametr	Jednostka miary	Wartość
Ludność według miejsca zameldowania		
Liczba ludności (ogółem)	osoba	15 501
Liczba kobiet	osoba	7 889
Liczba mężczyzn	osoba	7 612
Wskaźnik modułu gminnego		
Gęstość zaludnienia	ilość osób / km ²	241
Ilość kobiet na 100 mężczyzn	osoba	104
Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem		
W wieku przedprodukcyjnym	%	19,0
W wieku produkcyjnym	%	62,3
W wieku poprodukcyjnym	%	18,6

źródło: GUS.

Informacje na temat wielkości bezrobocia na terenie Gminy Porąbka zestawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 3. Bezrobocie (stan na 31.XII.2016r.).

Parametr	Jednostka miary	Wartość
Bezrobotni zarejestrowani według płci		
Ogółem	osoba	341
Mężczyźni	osoba	168
Kobiety	osoba	173
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym		
Ogółem	%	3,5
Mężczyźni	%	3,3
Kobiety	%	3,8

źródło: GUS.

2.3.3. Warunki klimatyczne²

Gmina Porąbka znajduje się w strefie klimatów podgórskich i dolinnych, należących do dzielnicy karpackiej, zróżnicowanych w zależności od wysokości położenia terenu nad poziomem morza. Średnie roczne temperatury powietrza wahają się w granicach od + 5,5° C w partiach podszczytowych do 7,4° C w dolinie Soły. Najwyższe wartości średniej miesięcznej temperatury występują w lipcu (+ 17,2° C), a najniższe w lutym (- 2,4° C). Przeciętna suma rocznych opadów atmosferycznych waha się w granicach 800 – 850 mm, natomiast na szczytach powyżej 1060 mm. Rozkład opadów jest nierównomierny, największe ich nasilenie występuje w miesiącach letnich – w czerwcu i lipcu. Na obszarze gminy występuje od 40 – 100 dni mroźnych i około 80 – 120 dni z pokrywą śnieżną. Natomiast maksymalna grubość pokrywy śnieżnej wynosi w dolinach od 60 do 80 cm, na grzbietach powyżej 100 cm. Długość okresu wegetacji roślin jest zróżnicowana. Wynosi od 180 dni na obszarach wyżej położonych o niekorzystnej wystawie do 210 dni w Dolinie Soły. Przeważają tu wiatry północno – zachodnie i zachodnie o prędkości od 2,5 do 5,5 m/s, przenoszące masy chłodnego i wilgotnego powietrza, które po oziębieniu na stokach dają obfite opady deszczu. Częste są też gwałtowne, południowe wiatry o charakterze fenowym (typu halnego), gdzie prędkość wiatru dochodzi do 30 m/s, powodując spore szkody w lasach. Częstym zjawiskiem meteorologicznym występującym w dolinie Soły jest inwersja temperatur, która prowadzi do powstania zastoisk chłodniejszego powietrza. Powoduje to tworzenie się mgieł radiacyjnych.

2.3.4. Budowa geologiczna

Obszar Gminy Porąbka należy do trzech jednostek fizyczno-geograficznych: Pogórza Śląskiego, Beskidu Małego oraz Podgórze Wilamowickiego. Większość północnej części Gminy Porąbka leży na obszarze Pogórza Śląskiego. Pogórze Śląskie tworzą łupki z wkładkami wapieni oraz piaskowców. W dolinach rzek występują piaski, żwiry oraz inne osady akumulacyjne. Południowa część gminy leży w zasięgu Beskidu Małego. Mezoregion ten jest zbudowany z trzech jednostek tektonicznych – płaszczowiny śląskiej, płaszczowiny

² Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Porąbka.

podśląskiej oraz płaszczowiny magurskiej. Północna część Beskidu Małego zbudowana jest głównie z piaskowców, łupków a także margli, zlepieńców a miejscami także ze skał wulkanicznych. Niewielka część północnego krańca gminy Porąbka wchodzi w skład Podgórza Wilamowickiego, które składa się z lessów, żwirów oraz utworów akumulacji glacialnej.

3. Założenia Programu Ochrony Środowiska

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Porąbka na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025 zgodny jest z dokumentami wyższego szczebla, tj. dokumentami europejskimi, krajowymi, wojewódzkimi oraz powiatowymi. Dokument uwzględnia także założenia określone w innych dokumentach lokalnych.

3.1. Dokumenty nadrzędne i cele

Uwarunkowania wspólnotowe

Podstawę Wspólnotowej Polityki Ochrony Środowiska stanowi VII Program Działań na Rzecz Ochrony Środowiska (7th Environment Action Programme, w skrócie EAP). Wskazuje on na konieczność zastosowania strategicznego podejścia do problemów środowiskowych. Takie podejście powinno wykorzystywać różne środki oraz instrumenty, aby regulować działania podejmowane przez przedsiębiorców, konsumentów, polityków i obywateli.

Zgodność celów, zawartych w VII Europejskim Programie Działań na Rzecz Ochrony Środowiska, została osiągnięta poprzez ich szczegółową analizę oraz dopasowanie do lokalnych potrzeb gminy.

3.1.1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności

1. Cel 7: „Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska”:

- a) Kierunek interwencji – Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne,
- b) Kierunek interwencji – Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych,
- c) Kierunek interwencji – Realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce,
- d) Kierunek interwencji – Wzmocnienie roli odbiorców finalnych w zarządzaniu zużyciem energii,
- e) Kierunek interwencji – Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki,
- f) Kierunek interwencji – Zwiększenie poziomu ochrony środowiska.

2. Cel 8: „Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych”:

- a) Kierunek interwencji – Rewitalizacja obszarów problemowych,
- b) Kierunek interwencji – Stworzenie warunków sprzyjających tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na wsi i zwiększaniu mobilności zawodowej na linii obszary wiejskie – miasta,
- c) Kierunek interwencji – Zrównoważony wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe oraz stymulujący wzrost pozarolniczego zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich,
- d) Kierunek interwencji – Wprowadzenie rozwiązań prawno-organizacyjnych stymulujących rozwój miast.

3. Cel 9: „Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski”:

- a) Udrożnienie obszarów miejskich i metropolitarnych poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.

3.1.2. Strategia Rozwoju Kraju 2020

1. Obszar strategiczny I Sprawne i efektywne państwo:

- a) Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem:
- Priorytetowy kierunek interwencji I.1.5 – Zapewnienie ładu przestrzennego,
- b) Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela:
- Priorytetowy kierunek interwencji I.3.3. – Zwiększenie bezpieczeństwa obywatela,

2. Obszar strategiczny II Konkurencyjna gospodarka

- a) Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki
- Priorytetowy kierunek interwencji II.2.3. – Zwiększenie konkurencyjności i modernizacja sektora rolno-spożywczego,
- b) Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych
- Priorytetowy kierunek interwencji II.5.2. – Upowszechnienie wykorzystania technologii cyfrowych,
- c) Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko
- Priorytetowy kierunek interwencji II.6.1. – Racjonalne gospodarowanie zasobami,
 - Priorytetowy kierunek interwencji II.6.2. – Poprawa efektywności energetycznej,
 - Priorytetowy kierunek interwencji II.6.3. – Zwiększenie dywersyfikacji dostaw paliw i energii,
 - Priorytetowy kierunek interwencji II.6.4. – Poprawa stanu środowiska,
 - Priorytetowy kierunek interwencji II.6.5. – Adaptacja do zmian klimatu,
- d) Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu
- Priorytetowy kierunek interwencji II.7.1. – Zwiększenie efektywności zarządzania w sektorze transportowym,
 - Priorytetowy kierunek interwencji II.7.2. – Modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych,
 - Priorytetowy kierunek interwencji II.7.3. – Udrożnienie obszarów miejskich,

3. Obszar strategiczny III Spójność społeczna i terytorialna

- a) Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych
- Priorytetowy kierunek interwencji III.2.1. – Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych,
- b) Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych

- Priorytetowy kierunek interwencji III.3.1. – Tworzenie warunków instytucjonalnych, prawnych i finansowych dla realizacji działań rozwojowych w regionach,
- Priorytetowy kierunek interwencji III.3.2. – Wzmacnianie ośrodków wojewódzkich,
- Priorytetowy kierunek interwencji III.3.3. – Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmacniania potencjału obszarów wiejskich,
- Priorytetowy kierunek interwencji III.3.4. – Zwiększenie spójności terytorialnej

3.1.3. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”

1. Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska
 - a) Kierunek interwencji 1.1. – Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin,
 - b) Kierunek interwencji 1.2. – Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody,
 - c) Kierunek interwencji 1.3. – Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna,
 - d) Kierunek interwencji 1.4. – Uporządkowanie zarządzania przestrzenią,
2. Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię
 - a) Kierunek interwencji 2.1. – Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii,
 - b) Kierunek interwencji 2.2. – Poprawa efektywności energetycznej,
 - c) Kierunek interwencji 2.6. – Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii,
 - d) Kierunek interwencji 2.7. – Rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich,
 - e) Kierunek interwencji 2.8. – Rozwój systemu zaopatrywania nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne,
3. Cel 3. Poprawa stanu środowiska
 - a) Kierunek interwencji 3.1. – Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki,
 - b) Kierunek interwencji 3.2. – Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne,
 - c) Kierunek interwencji 3.3. – Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki,
 - d) Kierunek interwencji 3.4. – Wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych,
 - e) Kierunek interwencji 3.5. – Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy,

3.1.4. Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”

1. Cel 1: Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki
 - a) Kierunek działań 1.2. – Koncentracja wydatków publicznych na działaniach prorozwojowych i innowacyjnych
 - Działanie 1.2.3. – Identyfikacja i wspieranie rozwoju obszarów i technologii o największym potencjale wzrostu,
 - Działanie 1.2.4. – Wspieranie różnych form innowacji,
 - Działanie 1.2.5. – Wspieranie transferu wiedzy i wdrażania nowych/nowoczesnych technologii w gospodarce (w tym technologii środowiskowych),
 - b) Kierunek działań 1.3. – Uproszczenie, zapewnienie spójności i przejrzystości systemu danin publicznych mające na względzie potrzeby efektywnej i innowacyjnej gospodarki
 - Działanie 1.3.2. – Eliminacja szkodliwych subsydiów i racjonalizacja ulg podatkowych,
2. Cel 3: Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców
 - a) Kierunek działań 3.1. – Transformacja systemu społeczno-gospodarczego na tzw. „bardziej zieloną ścieżkę”, zwłaszcza ograniczanie energo- i materiałochłonności gospodarki,
 - Działanie 3.1.1. – Tworzenie warunków dla rozwoju zrównoważonej produkcji i konsumpcji oraz zrównoważonej polityki przemysłowej,
 - Działanie 3.1.2. – Podnoszenie społecznej świadomości i poziomu wiedzy na temat wyzwań zrównoważonego rozwoju i zmian klimatu,
 - Działanie 3.1.3. – Wspieranie potencjału badawczego oraz eksportowego w zakresie technologii środowiskowych, ze szczególnym uwzględnieniem niskoemisyjnych technologii węglowych (CTW),
 - Działanie 3.1.4. – Promowanie przedsiębiorczości typu „business & biodiversity”, w szczególności na obszarach zagrożonych peryferyjnością,
 - b) Kierunek działań 3.2. – Wspieranie rozwoju zrównoważonego budownictwa na etapie planowania, projektowania, wznoszenia budynków oraz zarządzania nimi przez cały cykl życia
 - Działanie 3.2.1. – Poprawa efektywności energetycznej i materiałowej przedsięwzięć architektoniczno-budowlanych oraz istniejących zasobów,
 - Działanie 3.2.2. – Stosowanie zasad zrównoważonej architektury

3.1.5. Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)

1. Cel strategiczny 1. - Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego
 - a) Cel szczegółowy 1. – Stworzenie nowoczesnej i spójnej sieci infrastruktury transportowej,
 - b) Cel szczegółowy 4. – Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.

3.1.6. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020

1. Cel szczegółowy 2: Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej
 - a) Priorytet 2.1. – Rozwój infrastruktury gwarantującej bezpieczeństwo energetyczne, sanitarne i wodne na obszarach wiejskich
 - Kierunek interwencji 2.1.1. – Modernizacja sieci przesyłowych i dystrybucyjnych energii elektrycznej,
 - Kierunek interwencji 2.1.2. – Dywersyfikacja źródeł wytwarzania energii elektrycznej,
 - Kierunek interwencji 2.1.3. – Rozbudowa i modernizacja ujęć wody i sieci wodociągowej,
 - Kierunek interwencji 2.1.4. – Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków,
 - Kierunek interwencji 2.1.5. – Rozwój systemów zbiórki, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
 - Kierunek interwencji 2.1.6. – Rozbudowa sieci przesyłowej i dystrybucyjnej gazu ziemnego,
 - Priorytet 2.2. – Rozwój infrastruktury transportowej gwarantującej dostępność transportową obszarów wiejskich
 - Kierunek interwencji 2.2.1. – Rozbudowa i modernizacja lokalnej infrastruktury drogowej i kolejowej,
 - Kierunek interwencji 2.2.2. – Tworzenie powiązań lokalnej sieci drogowej z siecią dróg regionalnych, krajowych, ekspresowych i autostrad,
 - Kierunek interwencji 2.2.3. – Tworzenie infrastruktury węzłów przesiadkowych, transportu kołowego i kolejowego,
 - b) Priorytet 2.5. Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa na obszarach wiejskich
 - Kierunek interwencji 2.5.1. – Rozwój infrastruktury wodno-melioracyjnej i innej łagodzącej zagrożenia naturalne,
2. Cel szczegółowy 3: Bezpieczeństwo żywnościowe
 - a) Priorytet 3.2. – Wytwarzanie wysokiej jakości, bezpiecznych dla konsumentów produktów rolno-spożywczych
 - Kierunek interwencji 3.2.2. – Wsparcie wytwarzania wysokiej jakości produktów rolno-spożywczych, w tym produktów wytwarzanych metodami integrowanymi, ekologicznymi oraz tradycyjnymi metodami produkcji z lokalnych surowców i zasobów oraz produktów rybnych,
 - b) Priorytet 3.4. – Podnoszenie świadomości i wiedzy producentów oraz konsumentów w zakresie produkcji rolno-spożywczej i zasad żywienia
 - Kierunek interwencji 3.4.3. – Wsparcie działalności innowacyjnej ukierunkowanej na zmiany wzorców produkcji i konsumpcji,
3. Cel szczegółowy 5: Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich
 - a) Priorytet 5.1. – Ochrona środowiska naturalnego w sektorze rolniczym i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich

- Kierunek interwencji 5.1.1. – Ochrona różnorodności biologicznej, w tym unikalnych ekosystemów oraz flory i fauny związanych z gospodarką rolną i rybacką,
 - Kierunek interwencji 5.1.2. – Ochrona jakości wód, w tym racjonalna gospodarka nawozami i środkami ochrony roślin,
 - Kierunek interwencji 5.1.3. – Racjonalne wykorzystanie zasobów wodnych na potrzeby rolnictwa i rybactwa oraz zwiększanie retencji wodnej,
 - Kierunek interwencji 5.1.4. – Ochrona gleb przed erozją, zakwaszeniem, spadkiem zawartości materii organicznej i zanieczyszczeniem metalami ciężkimi,
 - Kierunek interwencji 5.1.5. – Rozwój wiedzy w zakresie ochrony środowiska rolniczego i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich i jej upowszechnianie,
- b) Priorytet 5.2.- Kształtowanie przestrzeni wiejskiej z uwzględnieniem ochrony krajobrazu i ładu przestrzennego
- Kierunek interwencji 5.2.1. – Zachowanie unikalnych form krajobrazu rolniczego,
 - Kierunek interwencji 5.2.2. – Właściwe planowanie przestrzenne,
 - Kierunek interwencji 5.2.3. – Racjonalna gospodarka gruntami,
- c) Priorytet 5.3. – Adaptacja rolnictwa i rybactwa do zmian klimatu oraz ich udział w przeciwdziałaniu tym zmianom (mitygacji)
- Kierunek interwencji 5.3.1. – Adaptacja produkcji rolnej i rybackiej do zmian klimatu,
 - Kierunek interwencji 5.3.2. – Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych w rolnictwie i całym łańcuchu rolno-żywnościowym,
 - Kierunek interwencji 5.3.3. – Zwiększenie sekwestracji węgla w glebie i biomase wytwarzanej w rolnictwie,
 - Kierunek interwencji 5.3.4. – Badania w zakresie wzajemnego oddziaływania rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa na zmiany klimatu,
 - Kierunek interwencji 5.3.5. – Upowszechnianie wiedzy w zakresie praktyk przyjaznych klimatowi wśród konsumentów i producentów rolno-spożywczych,
- d) Priorytet 5.4. Zrównoważona gospodarka leśna i łowiecka na obszarach wiejskich
- Kierunek interwencji 5.4.1. – Racjonalne zwiększenie zasobów leśnych,
 - Kierunek interwencji 5.4.2. – Odbudowa drzewostanów po zniszczeniach spowodowanych katastrofami naturalnymi,
 - Kierunek interwencji 5.4.3. – Zrównoważona gospodarka łowiecka służąca ochronie środowiska oraz rozwojowi rolnictwa i rybactwa,
 - Kierunek interwencji 5.4.4. – Wzmacnianie publicznych funkcji lasów,
- e) Priorytet 5.5. - Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich
- Kierunek interwencji 5.5.1. – Racjonalne wykorzystanie rolniczej i rybackiej przestrzeni produkcyjnej do produkcji energii ze źródeł odnawialnych,
 - Kierunek interwencji 5.5.2. – Zwiększenie dostępności cenowej i upowszechnienie rozwiązań w zakresie odnawialnych źródeł energii wśród mieszkańców obszarów wiejskich

3.1.7. Strategia „Sprawne Państwo 2020”

1. Cel 3: Skuteczne zarządzanie i koordynacja działań rozwojowych
 - a) Kierunek interwencji 3.2. – Skuteczny system zarządzania rozwojem kraju
 - Przedsięwzięcie 3.2.1. – Wprowadzenie mechanizmów zapewniających spójność programowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego,
 - Przedsięwzięcie 3.2.2. – Zapewnienie ładu przestrzennego,
 - Przedsięwzięcie 3.2.3. – Wspieranie rozwoju wykorzystania informacji przestrzennej z wykorzystaniem technologii cyfrowych,
2. Cel 5: Efektywne świadczenie usług publicznych
 - a) Kierunek interwencji 5.2. – Ochrona praw i interesów konsumentów
 - Przedsięwzięcie 5.2.3. – Wzrost świadomości uczestników obrotu o przysługujących konsumentom prawach oraz stymulacja aktywności konsumenckiej w obszarze ochrony tych praw,
 - b) Kierunek interwencji 5.5. – Standaryzacja i zarządzanie usługami publicznymi, ze szczególnym uwzględnieniem technologii cyfrowych
 - Przedsięwzięcie 5.5.2. – Nowoczesne zarządzanie usługami publicznymi,
3. Cel 7: Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego
 - a) Kierunek interwencji 7.5. – Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego
 - Przedsięwzięcie 7.5.1. – Usprawnienie działania struktur zarządzania kryzysowego.

3.1.8. Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022

1. Cel 3: Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego
 - a) Priorytet 3.1. – Zwiększanie odporności infrastruktury krytycznej
 - Kierunek interwencji 3.1.3. – Zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania energetyki jądrowej w Polsce,
2. Cel 4: Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa
 - a) Priorytet 4.1. – Integracja rozwoju społeczno-gospodarczego i bezpieczeństwa narodowego
 - Kierunek interwencji 4.1.1. – Wzmocnienie relacji między rozwojem regionalnym kraju a polityką obronną,
 - Kierunek interwencji 4.1.2. – Koordynacja działań i procedur planowania przestrzennego uwzględniających wymagania obronności i bezpieczeństwa państwa,
 - Kierunek interwencji 4.1.3. – Wspieranie rozwoju infrastruktury przez sektor bezpieczeństwa,
 - Kierunek interwencji 4.1.4. – Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa.

3.1.9. Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010–2020: regiony, miasta, obszary wiejskie

1. Cel 1: Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów

- a) Kierunek działań 1.1. – Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych
- Działanie 1.1.1. – Warszawa – stolica państwa,
 - Działanie 1.1.2. – Pozostałe ośrodki wojewódzkie,
- b) Kierunek działań 1.2. – Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji na obszary poza ośrodkami wojewódzkimi
- Działanie 1.2.1. – Zwiększanie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionów,
 - Działanie 1.2.2. – Wspieranie rozwoju i znaczenia miast subregionalnych,
 - Działanie 1.2.3. – Pełniejsze wykorzystanie potencjału rozwojowego obszarów wiejskich,
 - Kierunek działań 1.3. – Budowa podstaw konkurencyjności województw – działania tematyczne
 - Działanie 1.3.5. – Dywersyfikacja źródeł i efektywne wykorzystanie energii oraz reagowanie na zagrożenia naturalne,
 - Działanie 1.3.6. – Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego

2. Cel 2: Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych

- a) Kierunek działań 2.2. – Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe
- Działanie 2.2.3. – Zwiększanie dostępności i jakości usług komunikacyjnych,
 - Działanie 2.2.4. – Usługi komunalne i związane z ochroną środowiska,
- b) Kierunek działań 2.3. – Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze,
- c) Kierunek działań 2.4. – Przewyciężanie niedogodności związanych z położeniem obszarów przygranicznych, szczególnie wzdłuż zewnętrznych granic UE,
- d) Kierunek działań 2.5. – Zwiększanie dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich na obszarach o najniższej dostępności,

3.1.10. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

1. Cel szczegółowy 4: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej

- a) Kierunek interwencji – kształtowanie zdrowego stylu życia poprzez promocję zdrowia, edukację zdrowotną oraz prośrodowiskową oraz działania wspierające dostęp do zdrowej i bezpiecznej żywności.

3.1.11. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020

1. Cel szczegółowy 4: Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego
 - a) Priorytet Strategii 4.1. – Wzmocnienie roli kultury w budowaniu spójności społecznej
 - Kierunek działań 4.1.2. – Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz krajobrazu,

3.1.12. Polityka energetyczna Polski do 2030 roku

1. Kierunek – poprawa efektywności energetycznej
 - a) Cel główny – dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną,
 - b) Cel główny – konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15,
2. Kierunek – wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii
 - a) Cel główny – racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla, znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - b) Cel główny – zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego,
3. Kierunek – wytwarzanie i przesyłanie energii elektrycznej oraz ciepła
 - a) Cel główny – zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii,
4. Kierunek – dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej
 - a) Cel główny – przygotowanie infrastruktury dla energetyki jądrowej i zapewnienie inwestorom warunków do wybudowania i uruchomienia elektrowni jądrowych opartych na bezpiecznych technologiach, z poparciem społecznym i z zapewnieniem wysokiej kultury bezpieczeństwa jądrowego na wszystkich etapach: lokalizacji, projektowania, budowy, uruchomienia, eksploatacji i likwidacji elektrowni jądrowych,
5. Kierunek – rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw
 - a) Cel główny – wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych,
 - b) Cel główny – osiągnięcie w 2020 roku 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji,
 - c) Cel główny – ochrona lasów przed nadmiernym eksploatowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw, tak aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną,
 - d) Cel główny – wykorzystanie do produkcji energii elektrycznej istniejących urządzeń piętrzących stanowiących własność Skarbu Państwa,

- e) Cel główny – zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach,
6. Kierunek – rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii
- a) Cel główny – zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania rynków paliw i energii, a przez to przeciwdziałanie nadmiernemu wzrostowi cen,
7. Kierunek – ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko
- a) Cel główny – ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego,
- b) Cel główny – ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych,
- c) Cel główny – ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych,
- d) Cel główny – minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszerze wykorzystanie ich w gospodarce,
- e) Cel główny – zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Porąbka na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025 jest spójny z Programem Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024, Programem Ochrony Środowiska dla Powiatu Bielskiego na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024 oraz Strategią Rozwoju Powiatu Bielskiego do roku 2020, Strategią Rozwoju Gminy Porąbka na lata 2008-2020, ich celami oraz kierunkami interwencji w nich określonymi.

3.1.13. Program Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024.

Powietrze atmosferyczne (PA)

1. Cel długoterminowy do roku 2024: Znacząca poprawa jakości powietrza na obszarze województwa śląskiego związana z realizacją kierunków działań naprawczych.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- PA1. Skuteczne wdrażanie planów i programów służących ochronie powietrza w skali lokalnej i wojewódzkiej poprzez osiągnięcie zakładanych efektów ekologicznych.
- PA2. Wdrożenie mechanizmów ograniczających negatywny wpływ transportu na jakość powietrza poprzez efektywną politykę transportową do poziomu nie powodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza.
- PA3. Sukcesywna redukcja emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego do poziomu nie powodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza.
- PA4. Wdrożenie mechanizmów motywujących do implementacji nowoczesnych rozwiązań w przemyśle skutkujących redukcją emisji substancji zanieczyszczających.

- PA5. Wzmacnianie współpracy międzyregionalnej w zakresie wspólnej polityki ochrony powietrza szczególnie z krajem morawsko – śląskim oraz województwem małopolskim poprzez coroczne spotkania.
- PA6. Wzmocnienie systemu edukacji ekologicznej społeczeństwa skierowanej na promocję postaw służących ochronie powietrza.

2. Cel długoterminowy do roku 2024: Realizacja racjonalnej gospodarki energetycznej łączącej efektywność energetyczną z nowoczesnymi technologiami.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- PA7. Wspieranie finansowe i technologiczne inwestycji w technologie mające na celu efektywne wykorzystanie energii.
- PA8. Wzmocnienie systemu wykorzystania odnawialnych źródeł energii w skali województwa śląskiego.
- PA9. Kształtowanie postaw służących efektywnemu wykorzystywaniu energii.

Zasoby wodne (ZW)

1. Cel długoterminowy do roku 2024: System zrównoważonego gospodarowania wodami powierzchniowymi i podziemnymi, umożliwiający zaspokojenie uzasadnionych potrzeb wodnych regionu przy osiągnięciu i utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- ZW1. Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, zgodnie z obowiązującymi Planami gospodarowania wodami dla dorzeczy Wisły i Odry.
- ZW2. Rozwój i dostosowanie instalacji i urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności i przemysłu.
- ZW3. Ograniczenie ryzyka wystąpienia strat wynikających ze zjawisk ekstremalnych związanych z wodą.

Gospodarka odpadami (GO)

1. Cel długoterminowy do roku 2024: Zbudowanie systemu zgodnego z hierarchią postępowania z odpadami, w której priorytetem jest zapobieganie powstawaniu odpadów, a następnie przygotowanie do ponownego użycia, recykling i inne metody odzysku oraz wdrożenie modelu gospodarowania odpadami komunalnymi opartego na ich selektywnym zbieraniu i termicznym przekształcaniu pozostałych odpadów palnych z odzyskiem energii.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- GO1. Gospodarowanie odpadami komunalnymi w województwie w oparciu o regionalne instalacje przetwarzania odpadów oraz zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu, w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury.
- GO2. Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów niebezpiecznych oraz wzrost efektywności systemu zbierania i zwiększanie udziału tych odpadów poddanych procesom odzysku i procesom unieszkodliwiania.

- GO3. Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów sektora gospodarczego i sukcesywne zwiększanie udziału tych odpadów poddanych procesom odzysku i unieszkodliwiania poza składowaniem.

Ochrona przyrody (OP)

1. Cel długoterminowy do roku 2024: Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- OP1. Podejmowanie działań z zakresu pogłębiania i udostępniania wiedzy o zasobach przyrodniczych i walorach krajobrazowych województwa, w tym prowadzenie badań naukowych, inwentaryzacji przyrodniczej i monitoringu oraz działania z zakresu edukacji ekologicznej.
- OP2. Wdrożenie narzędzi spójnego systemu zarządzania zasobami przyrody i krajobrazem zarówno na obszarach chronionych, jak i użytkowanych gospodarczo
- OP3. Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu ekosystemów i gatunków oraz przeciwdziałanie zagrożeniom dla bioróżnorodności i georóżnorodności.

Zasoby surowców naturalnych (ZSN)

1. Cel długoterminowy do roku 2024: Zrównoważona gospodarka zasobami surowców naturalnych.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- ZSN1. Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz ograniczanie presji na środowisko związanej z eksploatacją kopalin i prowadzeniem prac poszukiwawczych.

Gleby (GL)

1. Cel długoterminowy do roku 2024: Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- GL1. Zachowanie funkcji środowiskowych, gospodarczych, społecznych i kulturowych gleb, w tym m in.: produkcji żywności, magazynowania, filtrowania i przekształcania składników odżywczych, substancji i wody, podstaw rozwoju życia i różnorodności biologicznej, źródła surowców, rezerwuaru pierwiastka węgla oraz zbioru dziedzictwa geologicznego, geomorfologicznego oraz archeologicznego.
- GL2. Zapobieganie zanieczyszczaniu gleb, w szczególności substancjami powodującymi ryzyko zanieczyszczenia wtórnego.
- GL3. Remediacja terenów zanieczyszczonych.
- GL4. Zachowanie możliwie dobrego stanu gleb rolniczych.
- GL5. Minimalizacja stopnia i łagodzenie zasklepienia gleb.
- GL6. Zapobieganie ruchom masowym ziemi i ich skutkom.
- GL7. Przeciwdziałanie niekorzystnym zmianom naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi.

Tereny przemysłowe (TP)

1. Cel długoterminowy do roku 2024: Przekształcenie terenów przemysłowych i zdegradowanych województwa śląskiego zgodnie z wymaganiami ekologicznymi oraz uwarunkowaniami społeczno-ekonomicznymi.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- TP1. Rewitalizacja terenów przemysłowych i zdegradowanych.

Hałas (H)

1. Cel długoterminowy do roku 2024: Poprawa i utrzymanie dobrego stanu akustycznego środowiska.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- H1. Zmniejszenie liczby mieszkańców województwa narażonych na ponadnormatywny hałas.
- H2. Rozwój sieci monitoringu poziomu emisji hałasu do środowiska oraz narażenia mieszkańców na ponadnormatywny hałas.

Promieniowanie elektromagnetyczne (PEM)

1. Cel długoterminowy do roku 2024: Utrzymanie wartości natężenia promieniowania elektromagnetycznego na dotychczasowych, niskich poziomach.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- PEM1. Monitoring poziomów pól elektromagnetycznych.

Przeciwdziałanie poważnym awariom przemysłowym (PPAP)

Cel długoterminowy do roku 2024: Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków.

Cele krótkoterminowe do roku 2019:

- PPAP1. Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii.
- PPAP2. Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych.

3.1.14. Strategia Rozwoju Powiatu Bielskiego do roku 2020

1. **Cel strategiczny I.** Rozwój turystyki i przedsiębiorczości w powiecie:
 - a. Cel szczegółowy I.1. - Poprawa infrastruktury drogowej i połączeń komunikacyjnych powiatu;
 - b. Cel szczegółowy I.2. - Podniesienie atrakcyjności oferty turystycznej powiatu.
2. **Cel strategiczny II.** Poprawa jakości środowiska naturalnego:
 - a. Cel szczegółowy II.1. - Poprawa stanu czystości gleby;
 - b. Cel szczegółowy II.2. - Poprawa stanu czystości powietrza;

c. Cel szczegółowy II.2. - Poprawa stanu czystości i zagospodarowania wód;

3. **Cel strategiczny III.** Rozwój potencjału ludzkiego powiatu:

- a. Cel szczegółowy III.1. - Zwiększenie szans edukacyjnych młodzieży;
- b. Cel szczegółowy III.4. - Zwiększenie efektywności działania jednostek administracji samorządowej.

3.1.15. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Bielskiego na lata 2017-2020 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024

1. **Ochrona klimatu i jakości powietrza (P):**

- a. Zapewnienie dobrej jakości powietrza w tym obniżenie stężeń pyłów zawieszonych PM10, PM2,5, benzo(a)pirenu, ozonu;

2. **Zagrożenie hałasem (H):**

- a. Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców i środowiska;

3. **Pola Elektromagnetyczne (PE):**

- a. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi;

4. **Gospodarowanie wodami (W):**

- a. Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych;
- b. Ograniczanie ryzyka powodziowego i przeciwdziałanie suszy jako adaptacja do zmieniających się warunków klimatycznych;

5. **Gospodarka wodnościekowa (WŚ):**

- a. Kontynuacja działań dla zapewnienia wysokiej jakości wód powierzchniowych oraz ochrony jakości wód podziemnych;
- b. Racjonalizacja gospodarowania zasobami wodnymi i zapewnienie dobrej jakości wody pitnej;

6. **Zasoby geologiczne (ZG):**

- a. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi;

7. **Gleby (GL), Tereny przemysłowe i zdegradowane (TP):**

- a. Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi i gleb;

8. **Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów (O):**

- a. Minimalizacja ilości powstających odpadów, wzrost odzysku odpadów i ograniczenie składowania odpadów;

9. **Zasoby przyrodnicze (ZP):**

- a. Zahamowanie strat różnorodności biologicznej, ekosystemów i krajobrazu poprzez przywracanie oraz utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków;

10. Zagrożenia poważnymi awariami (PA):

- a. Zapobieganie wystąpieniu awarii oraz eliminacja i minimalizacja skutków w przypadku jej wystąpienia.

3.1.16. Strategia Rozwoju Gminy Porąbka na lata 2008-2020

1. Cel strategiczny 1: Aktywna ochrona środowiska:

Cele operacyjne:

- a. Budowa i rozbudowa infrastruktury podstawowej dla ochrony środowiska;
- b. Sprawny system gospodarki odpadami oraz ochrona gleby, powietrza i wody;
- c. Edukacja ekologiczna mieszkańców;

2. Cel strategiczny 2: Rozwój oświaty, edukacji i kultury:

Cele operacyjne:

- a. Aktywne społeczeństwo poprzez edukację i kulturę – program dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców Gminy Porąbka;
- b. Doskonalenie specjalistyczne – program ścieżek edukacyjnych dla nauczycieli, domów kultury i placówek oświatowych;

3. Cel strategiczny 3: Rozwój turystyki, sportu i rekreacji:

Cele operacyjne:

- a. Modernizacja obiektów turystycznych oraz szlaków turystycznych, włączając system ścieżek rowerowych;

4. Cel strategiczny 4: Modernizacja i rozbudowa infrastruktury drogowej:

Cele operacyjne:

- a. Modernizacja dróg i infrastruktury drogowej;

5. Cel strategiczny 5: Poprawa bezpieczeństwa publicznego:

Cele operacyjne:

- a. Tworzenie systemu zarządzania kryzysowego w Gminie – stworzenie kompleksowego systemu współdziałania ze służbami publicznymi oraz ochotniczymi;

4. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Cel opracowania

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Porąbka na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025 jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ekologicznej na terenie gminy. Według założeń, przedstawionych w niniejszym opracowaniu, opracowanie programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa. Opracowanie jakim jest *Program Ochrony Środowiska* określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe oraz szczegółowe programy zarządzania środowiskowego, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Podczas tworzenia opracowania, przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie zagadnień, będących zagadnieniami techniczno-ekonomicznymi, związanymi z przyszłymi projektami.

Zakres opracowania

Sporządzony *Program* zawiera między innymi rozpoznanie aktualnego stanu środowiska w gminie, źródła jego zanieczyszczeń, analizę SWOT, propozycje oraz opis celów i zadań, które niezbędne są do kompleksowego rozwiązania problemów związanych z ochroną środowiska. Program wspomaga dążenie do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia negatywnego wpływu na środowisko źródeł zanieczyszczeń, ochronę i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie z uwzględnieniem konieczności ochrony środowiska. Stan docelowy w tym zakresie nakreśla *Program Ochrony Środowiska*, a dowodów jego osiągnięcia dostarcza ocena efektów działalności środowiskowej, dokonywana okresowo (co 2 lata). Struktura opracowania obejmuje omówienie kierunków ochrony środowiska w gminie w odniesieniu m.in. do ochrony klimatu i jakości powietrza, zagrożeń hałasem, promieniowania elektromagnetycznego, gospodarowania wodami, gospodarki wodno-ściekowej, zasobów geologicznych, gleb, gospodarki odpadami, zasobów przyrodniczych, zagrożeń poważnymi awariami, edukacji ekologicznej, z podaniem ich charakterystyki, oceną stanu aktualnego umożliwiającą tym samym identyfikację obszarów problemowych. Identyfikacja potrzeb gminy w zakresie ochrony środowiska, w odniesieniu do obowiązujących w kraju przepisów prawnych i regulacji prawnych Unii Europejskiej, polega na sformułowaniu celów średniookresowych (do 2025 roku) oraz strategii ich realizacji. Na tej podstawie opracowywany jest plan operacyjny, przedstawiający listę przedsięwzięć jakie zostaną zrealizowane na terenie Gminy Porąbka do roku 2025.

Charakterystyka

W tej części opracowania przedstawiony został krótki opis gminy omawiający jego położenie, klimat, demografię oraz budowę geologiczną.

Ocena stanu środowiska

W niniejszym opracowaniu opisano stan środowiska na terenie Gminy Porąbka. Wyznaczono w tym zakresie następujące kategorie:

- Jakość powietrza (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);

- Hałas (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Promieniowanie elektromagnetyczne (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Wody powierzchniowe i podziemne (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Zasoby geologiczne (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Gleby (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Gospodarka odpadami (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska);
- Zagrożenia poważnymi awariami (uwzględniająca stan aktualny, identyfikujący zagrożenia i źródła zanieczyszczeń środowiska).

Analiza SWOT

Analiza SWOT jest narzędziem służącym do analizy strategicznej. Opiera się ona na określeniu silnych oraz słabych stron, a także wynikających z nich szans oraz zagrożeń (w przypadku niniejszego opracowania – środowiska). Od tych elementów pochodzi jej nazwa: **S** – strenghts (silne strony); **W** – weaknesses (słabe strony); **O** – opportunities (szanse), **T** – threats (zagrożenia).

W przypadku badań środowiska przyrodniczego analiza polega na określeniu słabych i silnych stron poszczególnych elementów środowiska także szans oraz zagrożeń tworzonych przez czynniki wewnętrzne oraz zewnętrzne.

Cele i strategia ich realizacji

W niniejszym *Programie* obrano kierunki interwencji wynikające z dokumentów wyższego szczebla oraz lokalnych potrzeb i są to:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza;
- Zagrożenia hałasem;
- Promieniowanie elektromagnetyczne;
- Gospodarowanie wodami;
- Gospodarka wodno-ściekowa;
- Zasoby geologiczne;
- Gleby;
- Gospodarka odpadami;
- Zasoby przyrodnicze;
- Zagrożenia poważnymi awariami.

Na ich podstawie wyznaczono cele krótko- i średniookresowe, a także strategię ich realizacji na poziomie gminnym. Narzędziem pomocniczym w realizacji założonych celów są zadania przedstawione w rozdziale 6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie. Wyznaczone zadania są spójne z planowanymi inwestycjami gminnymi oraz obowiązującym prawem lokalnym.

Wdrażanie i monitoring programu

Właściwe wykorzystanie możliwych rozwiązań o charakterze organizacyjnym ma istotne znaczenie w procesie wdrażania programu i jego realizacji. Wprowadzenie zasad monitoringu umożliwi sprawną realizację działań, jak również pozwoli na bieżącą aktualizację celów programu. Z tego powodu w rozdziale 7. System realizacji programu ochrony środowiska, sformułowano zasady zarządzania środowiskiem, które stanowią podstawę sprawnej realizacji i kontroli działań programowych.

Analiza uwarunkowań finansowych

Realizacja zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska wymaga nakładów finansowych znacznie przewyższających możliwości budżetowe jednostek samorządu terytorialnego. Istnieje zatem potrzeba pozyskania zewnętrznych źródeł finansowego wsparcia przedsięwzięć inwestycyjnych. W tym celu w rozdziale 6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie przedstawiono potencjalne źródła finansowania wyznaczonych zadań.

5. Ocena stanu środowiska

5.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

5.1.1 Źródła zanieczyszczeń powietrza

Niska emisja

Niską emisję definiuje się jako emisję pyłów oraz gazów do atmosfery z emiterów znajdujących się na wysokości do 40 m. Pyły i gazy są produktami spalania paliw stałych, ciekłych oraz gazowych. Samą emisję można podzielić na:

- Emisję komunikacyjną – emisja związana ze spalaniem paliw płynnych przez pojazdy,
- Emisję przemysłową – związaną z procesami odbywającymi się w ramach działalności zakładów przemysłowych,
- Emisję z kotłowni lokalnych i palenisk indywidualnych – związaną ze spalaniem paliw na potrzeby ogrzewania,

Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 4. Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza.

Zanieczyszczenia	Źródło emisji
Pył ogółem	spalanie paliw, unoszenie pyłu w powietrzu;
SO ₂ (dwutlenek siarki)	spalanie paliw zawierających siarkę;
NO (tlenek azotu)	spalanie paliw;
NO ₂ (dwutlenek azotu)	spalanie paliw, procesy technologiczne;
NO _x (suma tlenków azotu)	sumaryczna emisja tlenków azotu;
CO (tlenek węgla)	produkt niepełnego spalania;
O ₃ (ozon)	powstaje naturalnie oraz z innych zanieczyszczeń będących utleniaczami;
Dioksyny	Spalanie odpadów, spalanie materii organicznej
WWA	Spalanie odpadów, niecałkowite spalanie paliw

źródło: opracowanie własne

Zanieczyszczenia powietrza związane z niską emisją mogą być powodem wielu negatywnych skutków dla środowiska oraz żywych organizmów.

Pył zawieszony

Pył zawieszony jest nośnikiem metali ciężkich, które mają negatywny wpływ na żywe organizmy. Sam pył może także osadzać się w pęcherzykach płucnych oraz powodować podrażnienie oczu oraz błon śluzowych nosa i gardła.

Dwutlenek siarki

Dwutlenek siarki, powstający podczas spalania paliw, ma negatywny wpływ na błony śluzowe układu oddechowego oraz powoduje zmniejszenie dróg oddechowych.

Tlenki azotu

Tlenki azotu powodują zwiększenie się podatności na infekcje układu oddechowego, zwiększa prawdopodobieństwo ataków astmatycznych oraz uszkadza komórki układu immunologicznego w płucach.

Tlenek węgla

Tlenek węgla ma negatywny wpływ na układ naczyniowo-sercowy człowieka. Przenikając do układu krwionośnego łączy się z hemoglobina tworząc karboksyhemoglobinę, które nie jest zdolna do przenoszenia tlenu. Kontakt z dużym stężeniem tlenku węgla może spowodować śmierć, natomiast dłuższa ekspozycja ma wpływ na zwiększenie prawdopodobieństwa zawału serca oraz hamuje odpowiedź immunologiczną organizmu.

Ozon

Ozon w górnych warstwach atmosfery jest gazem niezbędnym do przetrwania życia, natomiast w warstwach dolnych cechuje się negatywnym wpływem na żywe organizmy. Atakuje on komórki błony śluzowej wyściełające drogi oddechowe, płuca oraz oskrzela a także zmniejsza odporność na infekcje.

Dioksyny

Dioksyny kumulują się w organizmie wpływając negatywnie na odpowiedź immunologiczną organizmu. W dużych stężeniach mogą wywoływać choroby dermatologiczne takie jak trądzik chlorowy.

WWA

Najpowszechniej występującymi wielopierścieniowymi węglowodorami aromatycznymi są benzo(a)piren oraz naftalen. Długotrwałe narażenie na WWA może powodować występowanie nowotworów, chorób oczu, nerek oraz wątroby a także zmniejszają odpowiedź immunologiczną organizmu.

Zgodnie z corocznym raportem Europejskiej Agencji Środowiska (EEA), dotyczącym jakości powietrza w Europie, Polska od wielu lat znajduje się w czołówce krajów o najbardziej zanieczyszczonym powietrzu. Dotyczy to zwłaszcza zanieczyszczenia pyłem PM10 oraz benzo(a)pirenem.

W celu poprawy sytuacji utworzony został Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej. Wyznaczono w nim priorytety mające doprowadzić do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej przy jednoczesnym zapewnieniu zrównoważonego rozwoju kraju:

- Modernizacja infrastruktury krajowego systemu elektroenergetycznego,
- Rozwój wykorzystania OZE,
- Upowszechnienie alternatywnych, innych niż odnawialne, metod pozyskiwania energii,
- Promocja optymalnego wykorzystywania surowców,
- Rozwój niskoemisyjnej gospodarki odpadami,
- Tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju niskoemisyjnej gospodarki w sektorze przemysłu,

- Rozpowszechnienie istniejących technologii niskoemisyjnych w procesach produkcyjnych,
- Poprawa standardu energetycznego istniejących budynków,
- Rozwój zrównoważonej produkcji w rolnictwie,
- Zwiększenie efektywności wybranych elementów łańcucha logistycznego,
- Transformacja niskoemisyjna w sektorze handlu,
- Modernizacja pojazdów oraz infrastruktury w celu upowszechnienia niskoemisyjnych form transportu,
- Poprawa efektywności zarządzania transportem oraz wspieranie rozwoju transportu publicznego,
- Rozwój i zastosowanie niskoemisyjnych paliw w transporcie oraz magazynowania energii w środkach transportu,
- Promocja wzorców zrównoważonej konsumpcji w edukacji,
- Wspieranie dostępności oraz wiarygodności informacji na temat wpływu konsumpcji poszczególnych produktów i usług na emisyjność gospodarki,
- Promocja wzorców zrównoważonej konsumpcji w gospodarstwach domowych,
- Promocja transformacji niskoemisyjnej w sektorze publicznym.

Emisja z gospodarstw domowych

Głównymi źródłami tego rodzaju zanieczyszczeń powietrza jest:

- spalanie paliwa stałego (węgiel, drewno opałowe, ekogroszek),
- spalanie odpadów w piecach indywidualnych gospodarstw domowych.

Emisja komunikacyjna

Negatywne oddziaływanie na środowisko niesie ze sobą emisja komunikacyjna, która najbardziej odczuwalna jest w pobliżu dróg charakteryzujących się dużym natężeniem ruchu kołowego. Na terenie Gminy Porąbka głównym źródłem emisji komunikacyjnej są:

- Drogi krajowe:
 - Droga krajowa nr 52,
- Drogi wojewódzkie:
 - Droga wojewódzka nr 948,
- Drogi powiatowe,
- Drogi gminne,
- Drogi wewnętrzne.

Głównymi zanieczyszczeniami emitowanymi w związku z ruchem samochodowym są:

- tlenek i dwutlenek węgla,
- węglowodory,
- tlenki azotu,
- pyły zawierające metale ciężkie,
- pyły ze ścierania się nawierzchni dróg i opon samochodowych.

Dla stanu powietrza atmosferycznego istotne znaczenie ma emisja NO_x oraz metali ciężkich. Duże znaczenie ma również tzw. emisja wtórna z powierzchni dróg, która zależy w dużej mierze od warunków meteorologicznych. Komunikacja jest również źródłem emisji benzenu, benzo(a)pirenu oraz innych związków organicznych. Na wielkość tych zanieczyszczeń wpływa stan techniczny samochodów, stopień zużycia substancji

katalitycznych oraz jakość stosowanych paliw. Gwałtowny rozwój transportu, przejawiający się wzrostem ilości samochodów na drogach oraz aktualny stan infrastruktury dróg spowodował, iż transport może być uciążliwy dla środowiska naturalnego.

W przypadku substancji toksycznych emitowanych przez silniki pojazdów do atmosfery, źródła te trudno zinwentaryzować pod kątem emisji zanieczyszczeń, gdyż zwykle nie ma dla nich materiałów sprawozdawczych. Na podstawie znanych wartości średniego składu paliwa, szacowany przeciętny skład spalin silnikowych jest następujący:

Tabela 5. Przeciętny skład spalin silnikowych (w % objętościowo).

Składnik	Silniki benzynowe	Silniki wysokoprężne	Uwagi
Azot	24 – 77	76 – 78	nietoksyczny
Tlen	0,3 – 8	2 – 18	nietoksyczny
Para wodna	3,0 – 5,5	0,5 – 4	nietoksyczny
Dwutlenek węgla	5,0 – 12	1 – 10	nietoksyczny
Tlenek węgla	0,5 – 10	0,01 – 0,5	toksyczny
Tlenki azotu	0,0 – 0,8	0,0002 – 0,5	toksyczny
Węglowodory	0,2 – 3	0,009 – 0,5	toksyczny
Sadza	0,0 – 0,04	0,01 – 1,1	toksyczny
Aldehydy	0,0 – 0,2	0,001 – 0,009	toksyczny

źródło: J. Jakubowski „Motoryzacja a środowisko”.

Na skutek powszechnej elektryfikacji, emisje do powietrza związane z ruchem kolejowym mają znaczenie marginalne. Należą do nich jedynie emisje zanieczyszczeń pyłowych związanych z ruchem pociągów oraz niewielkie emisje z lokomotyw spalinowych używanych głównie na bocznicach kolejowych.

Emisja niezorganizowana

Do niezorganizowanych źródeł emisji można zaliczyć np. wypalanie traw czy emisję lotnych związków organicznych związanych z lakierowaniem.

Emisja przemysłowa

Na terenie Gminy Porąbka znajdują się 2 zakłady posiadające pozwolenie na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, są to zakłady "DTL" Sp. z o.o., zlokalizowane przy ul Chmielnej 5 w Porąbce oraz AUTO-SERWIS TROJAK Sp. J., Zakład nr 1 w Czańcu przy ul. Miejskiej 41 i 41 a. Charakterystykę emiterów podano w tabel poniżej.

Tabela 6. Parametry emitorów oraz ilość emitowanych zanieczyszczeń.

Zakład	Miejsce wprowadzania substancji	Rodzaj instalacji	Wysokość [m]	Średnica [m]	Prędkość gazów [m/s]	Temperatura gazów [K]	Czas pracy [h/rok]	Zanieczyszczenia	Wielkość dopuszczalnej emisji w warunkach normalnego funkcjonowania instalacji [kg/h]
"DTL" Sp. z o.o., ul Chmielna 5, 43-353 Porąbka	E-1	Maszyna drukująca sześciokolorowa KBA	12	0,3	4,58	293	4320	Bar	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
								4-hydroksy-4metylopentan-2-on (alkohol dwuacetylowy)-1-ol	0,074769
								izocyjaniany	0,000002
								ksylen	0,005509
								kwas akrylowy	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
								węglowodory alifatyczne do C ₁₂	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
								węglowodory aromatyczne	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
	E-2	Maszyna drukująca sześciokolorowa RAPIDA 75E	12	0,3	4,58	293	4320	ksylen	0,005509
								węglowodory aromatyczne do C ₁₂	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
								węglowodory aromatyczne	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
	E-3	Sklejarka quickbinder	12	0,3	1,89	293	960	izocyjaniany	0,005313
								ksylen	0,024792
								węglowodory aromatyczne do C ₁₂	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów

<p>AUTO-SERWIS TROJAK Sp. J., Zakład nr 1 w Czańcu przy ul. Miejskiej 41 i 41 a</p>								węglowodory aromatyczne	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
	E-4	Stanowisko do mycia płyt	5	0,1	10,62	293	240	węglowodory aromatyczne do C ₁₂	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
								węglowodory aromatyczne	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
	E-5	Wentylacja ogólna, mechaniczna, wyciągowa	3	0,4	9,95	293	4320	Bar	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
								4-hydrokso-4metylopentan-2-on (alkohol dwuacetylowy)-1-ol	0,013194
								izocyjaniany	0,000209
								ksylen	0,002917
								kwasy akrylowe	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
								węglowodory alifatyczne do C ₁₂	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
								węglowodory aromatyczne	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
	E _{W1}	Wentylacja mechaniczna warsztatu mechanicznego	4,5	0,25 x 0,25	0,0 (poziomy)	293	2920	Pył PM _{2,5}	0,004
								Pył PM ₁₀	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
								Pył ogółem	0,004
	E _{W2}	Wentylacja mechaniczna warsztatu mechanicznego	4,5	0,25 x 0,25	0,0 (poziomy)	293	2920	Pył PM _{2,5}	0,004
								Pył PM ₁₀	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
								Pył ogółem	0,004

	E _{W3}	Wentylacja mechaniczna warsztatu mechanicznego	4,5	0,25 x 0,25	0,0 (poziomy)	293	2920	Pył PM2,5	0,004
								Pył PM10	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
								Pył ogółem	0,004
	E _B	Boks natryskowy	3	0,2	0,0 (poziomy)	293	4380	Aceton	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
								Butan-1-ol	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
								Etylobenzen	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
								Ksylen	0,013
								Metanol	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
								Octan butylu	0,015
								Octan etylu	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
								Węglowodory aromatyczne	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
	E _{L1-Gamma}	Kabina lakierniczo-suszarnicza GAMMA2 (stara)	8,5	0,7 x 0,7	8,5	293	4380	Aceton	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
								Butan-1-ol	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
								Etylobenzen	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
								Ksylen	0,013

								Metanol	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
								Octan butylu	0,015
								Octan etylu	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
								Węglowodory aromatyczne	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
	E _{L2-Beta}	Kabina lakierniczo-suszarnicza BETA CE (nowa)	8,5	0,7 x 0,7	13,7	293	4380	Aceton	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
								Butan-1-ol	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
								Etylobenzen	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
								Ksylen	0,013
								Metanol	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
								Octan butylu	0,015
								Octan etylu	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
								Węglowodory aromatyczne	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
	E _U	Pomieszczenie usług lakierniczych	14,5	0,5 x 0,63	11,7	295	5544	Etylobenzen	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
								ksylen	0,008
								Metanol	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów

								Octan etylu	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
								Octan butylu	0,109
								Octan metylu	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
								Styren	0,023
								Toluen	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów
								Węglowodory aromatyczne	Emisja < od 10% dopuszczalnych poziomów

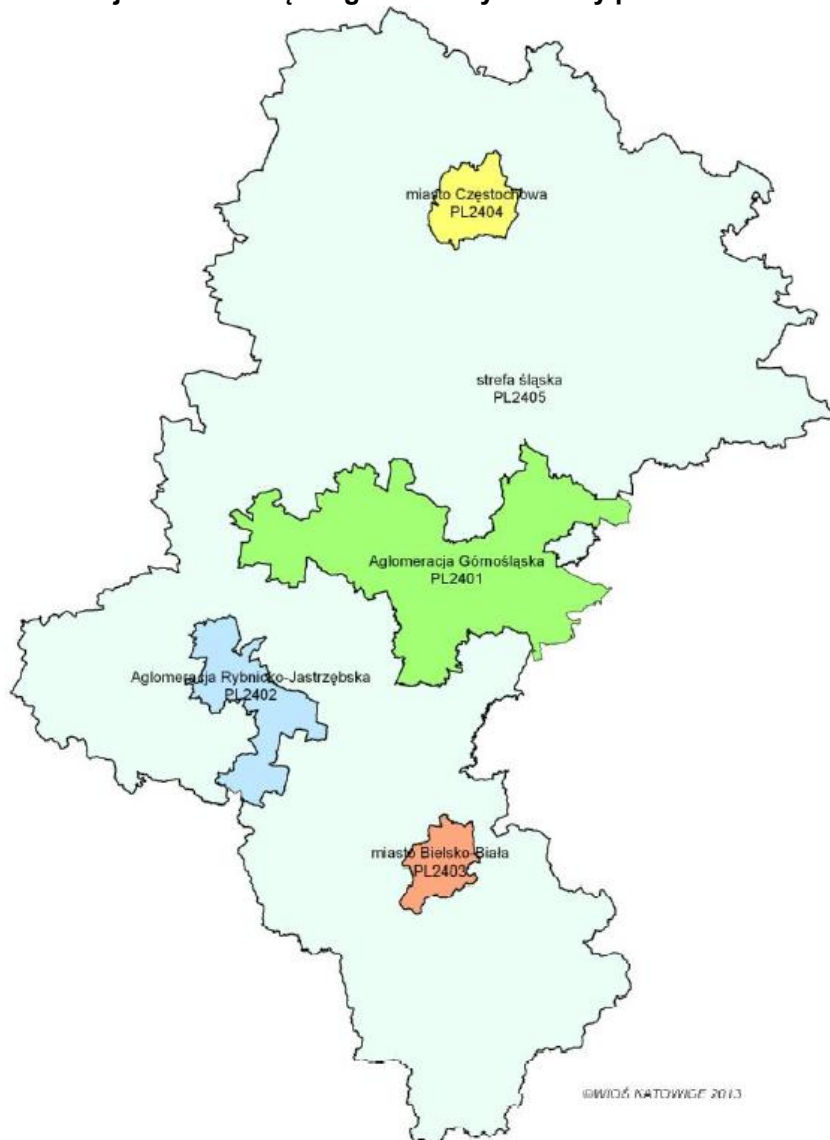
źródło: Starostwo Powiatowe w Bielsku-Białej

5.1.2 Jakość powietrza

Zgodnie z art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2018 poz. 799 z późn. zm.), Państwowy Monitoring Środowiska stanowi systemem pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza. W celu oceny jakości powietrza na terenie Województwa Śląskiego, wyznaczono 5 stref:

- Miasto Częstochowa (kod strefy: PL2404);
- Miasto Bielsko-Biała (kod strefy: PL2403);
- Aglomeracja Rybnicko-Jastrzębska (kod strefy: PL2402);
- Aglomeracja Górnośląska (kod strefy: PL2401);
- Strefa Śląska (kod strefy: PL2405).

Rysunek 3. Podział województwa śląskiego na strefy ochrony powietrza.

źródło: opracowania WIOŚ w Katowicach

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez delegaturę WIOŚ w Bielsku-Białej, w 2016 roku, wykonany został pomiar tła dla Gminy Porąbka. W roku 2015, natomiast określone zostały średnioroczne stężenia zanieczyszczeń powietrza uzyskane na podstawie pomiarów oraz modelowania. Zostały one przedstawione poniżej.

Tabela 7. Aktualny stan jakości powietrza (tło) dla Gminy Porąbka (powiat bielski), w strefie śląskiej.

Średnie stężenie w 2016 roku [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]					
PM10	PM2,5	SO ₂	NO ₂	Pb	benzen
36	25	7	12	0,03	1,6
Wartości dopuszczalne					
40	20*	125/dobę	40	0,5	5

źródło: WIOŚ

* - do roku 2020,

Tabela 8. Średnioroczne stężenia zanieczyszczeń powietrza, określone na podstawie wyników pomiarów i modelowania, dla Gminy Porąbka, w strefie śląskiej.

Średnie stężenie w 2015 roku [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]					
PM10	PM2,5	SO ₂	NO ₂	Pb	benzen
36	26	10	15	0,02	1,8
Wartości dopuszczalne					
40	20*	125/dobę	40	0,5	5

źródło: WIOŚ

* - do roku 2020,

Wynik oceny strefy śląskiej za rok 2016, w której położona jest Gmina Porąbka, wskazuje, że dotrzymane są poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe substancji w powietrzu (klasa A) ustanowione ze względu na ochronę zdrowia dla następujących zanieczyszczeń:

- dwutlenku azotu,
- dwutlenku siarki,
- tlenku węgla,
- ołowiu, kadmu, niklu, benzenu, arsenu w pyłe zawieszonym PM10.

Przekroczone natomiast zostały dopuszczalne poziomy dla:

- pyłu PM10,
- benzo(a)pirenu,
- pyłu PM2,5,
- ozonu.

Zestawienie wszystkich wynikowych klas strefy śląskiej z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia, zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 9. Wynikowe klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2016 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej											
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5
strefa śląska	A	A	A	A	C	C	A	A	A	A	C	C

źródło: „Piętnasta roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim, obejmująca rok 2016”, WIOŚ Katowice 2017 r.

Stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy śląskiej, ze względu na ochronę roślin, nie zostały przekroczone w przypadku tlenków siarki i azotu, a także ozonu. Zestawienie wszystkich wynikowych klas strefy śląskiej z uwzględnieniem kryterium ochrony roślin, zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 10. Wynikowe klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2016 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.

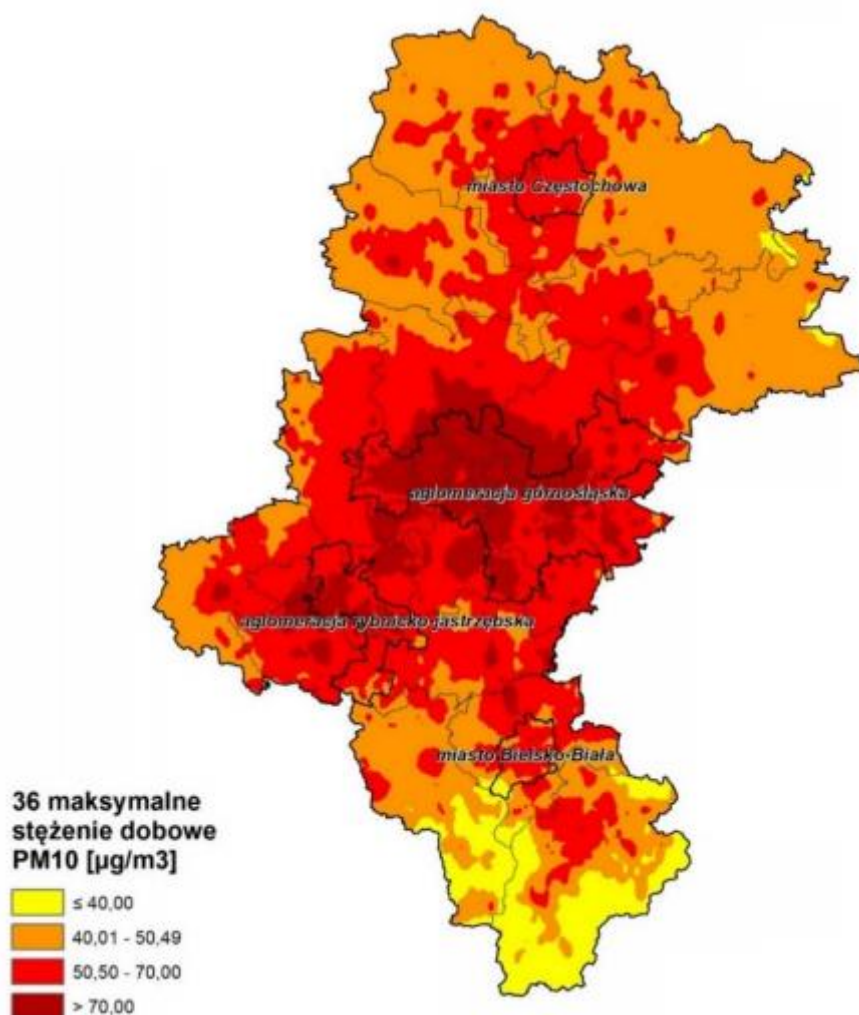
Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej		
	SO ₂	NO ₂	O ₃
strefa śląska	A	A	C

źródło: „Piętnasta roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim, obejmująca rok 2016”, WIOŚ Katowice 2017 r.

Jak wynika z „Piętnastej rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim, obejmującej rok 2016” na terenie strefy śląskiej, stwierdzono występowanie w ciągu roku ponadnormatywnej ilości przekroczeń dopuszczalnego średniodobowego stężenia pyłu zawieszonego PM10 i pyłu PM2,5, a także przekroczenie wartości docelowej stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu w pyłe PM10. Na terenie strefy śląskiej, stwierdzono także przekroczenie poziomu celu długoterminowego, określonego w odniesieniu do stężenia ozonu (8 godz. Średnia krocząca). Wyniki oceny stężeń zanieczyszczeń w powietrzu występujących w 2016 r. na obszarze strefy śląskiej, uwzględniające kryterium ochrony roślin, wykazały przekroczenia stanu dopuszczalnego dla zawartości ozonu. Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego zawartości ozonu w powietrzu, zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska winno być jednym z celów wojewódzkiego programu ochrony środowiska. Zgodnie z itp. 91 ustawy Prawo ochrony środowiska dla wszystkich stref, w których stwierdzono przekroczenia poziomów dopuszczalnych i docelowych (strefy w klasie C) należy opracować programy ochrony powietrza, mające na celu osiągnięcie ww. poziomów substancji w powietrzu. Należy pamiętać, iż powyższe wyniki oceny obejmują całą strefę śląską i są wartościami uśrednionymi dla jej obszaru.

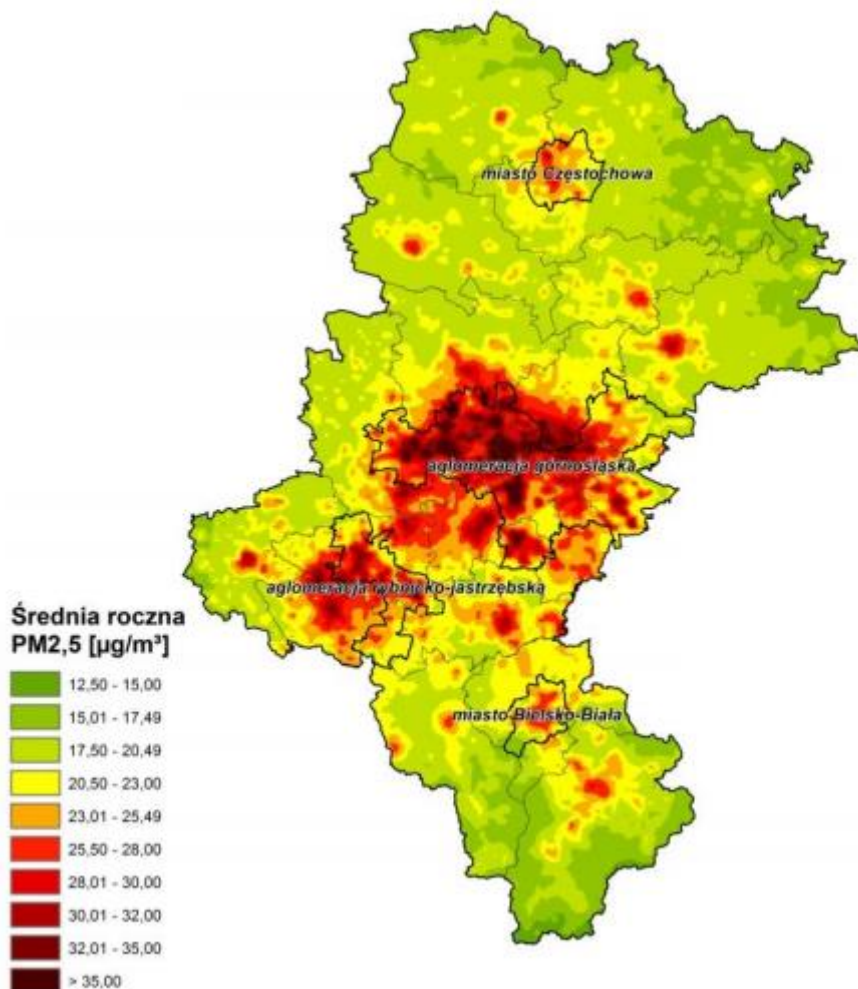
Poniżej przedstawiono w formie graficznej zasięg obszarów przekroczeń dla pyłu PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)pirenu.

Rysunek 4. Obszary przekroczeń dopuszczalnych stężeń dobowych pyłu PM10 ze względu na ochronę zdrowia w województwie śląskim w roku 2016.

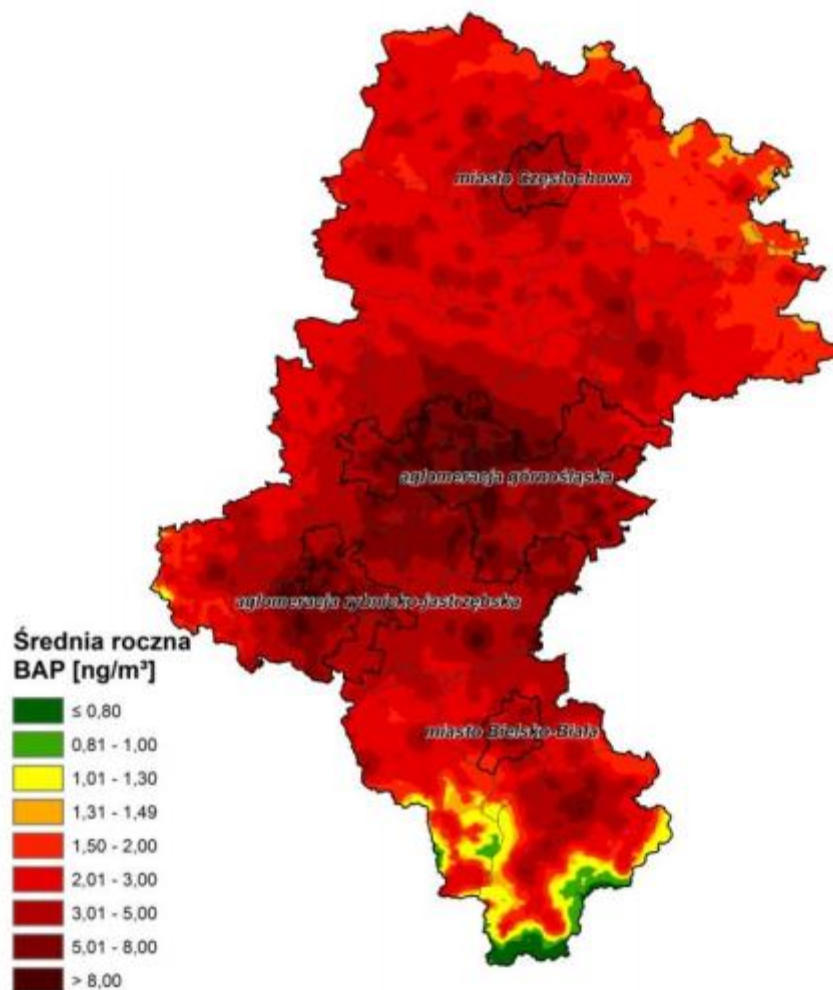
źródło: „Piętnasta roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim , obejmującą rok 2016”, WIOŚ Katowice 2017 r.

Rysunek 5. Obszary przekroczeń dopuszczalnych stężeń średniorocznych dla pyłu PM_{2,5} ze względu na ochronę zdrowia w województwie śląskim w roku 2016.

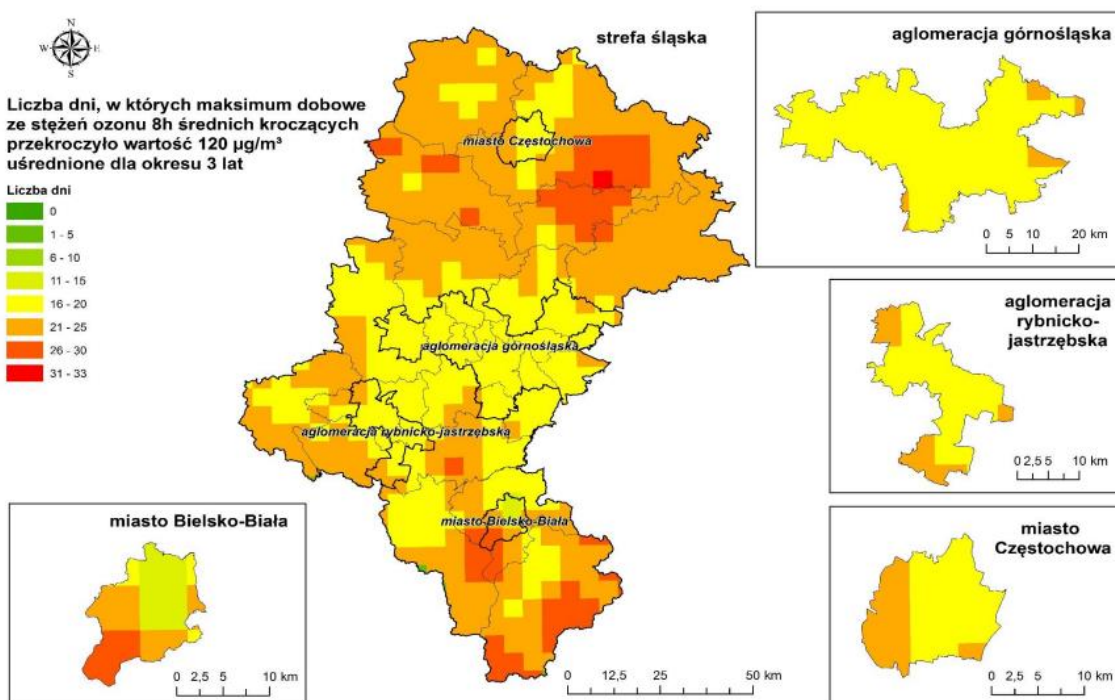
źródło: „Piętnasta roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim , obejmująca rok 2016”, WIOŚ Katowice 2017 r.

Rysunek 6. Obszary przekroczeń dopuszczalnych stężeń średniorocznych dla benzo(a)pirenu ze względu na ochronę zdrowia w województwie śląskim w roku 2016

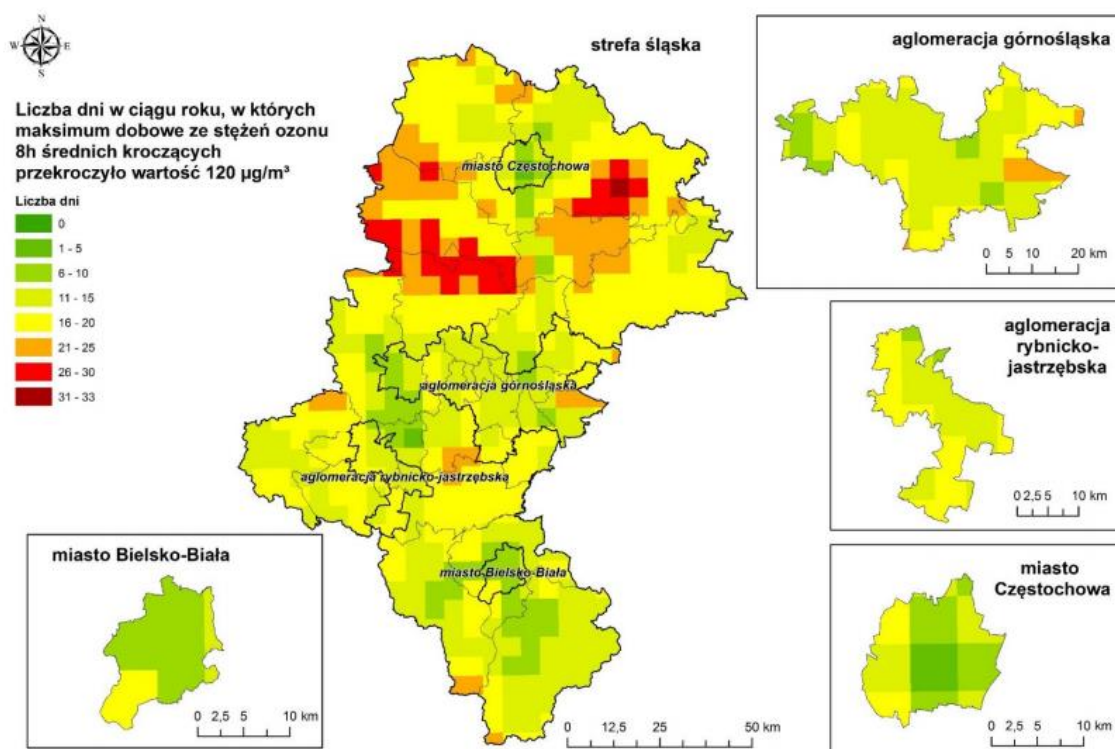
źródło: „Piętnasta roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim , obejmującą rok 2016”, WIOŚ Katowice 2017 r.

Rysunek 7. Obszary przekroczeń poziomu docelowego ozonu (kolor czerwony) dla ochrony zdrowia ludzi z liczbą dni większą niż 25.

źródło: „Piętnasta roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim , obejmującą rok 2016”, WIOŚ Katowice 2017 r.

Rysunek 8. Obszary przekroczeń poziomu celu długoterminowego dla ochrony zdrowia ludzi z liczbą dni większą lub równą 1 dzień.

źródło: „Piętnasta roczna ocena jakości powietrza w Województwie Śląskim , obejmującą rok 2016”, WIOŚ Katowice 2017 r.

Program Ochrony Powietrza

Program ochrony powietrza dla terenu województwa śląskiego mający na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji został przyjęty uchwałą nr V/47/5/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 18 grudnia 2017 r. Program jest aktualizacją Programu przyjętego przez Sejmik Województwa Śląskiego uchwałą Nr IV/57/3/2014 z dnia 17 listopada 2014 roku.

Nadrzędnym celem aktualizacji Programu ochrony powietrza jest opracowanie działań naprawczych, których realizacja doprowadzi do poprawy jakości powietrza, co w konsekwencji spowoduje ograniczenie niekorzystnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców województwa śląskiego. W trakcie prac nad aktualizacją dokumentu zweryfikowano zaplanowane i realizowane dotychczas działania naprawcze oraz opracowano katalog działań korygujących.

W celu realizacji działań naprawczych, samorządy lokalne powinny stworzyć dla mieszkańców system zachęt finansowych pomocny w ograniczeniu emisji z sektora bytowo-komunalnego. Zadania powinny być realizowane zgodnie z określoną listą priorytetów w zakresie: zastąpienia niskosprawnych urządzeń siecią ciepłowniczą lub urządzeniami opalnymi gazem, ewentualnie urządzeniami spełniającymi minimum wymogi jakościowe dla urządzeń na paliwa stałe klasy 5, które zostały określone w normie PN-EN 303-5:2012, jak również inwestycji związanych z termomodernizacją obiektów ogrzewanych w sposób indywidualny w celu ograniczenia strat ciepła.

Uchwała antysmogowa

Dnia 7 kwietnia 2017 przyjęto Uchwałę Nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (Dz. Urz. Woj. Śl. z 12 kwietnia 2017r., poz. 2624), tzw. „Uchwałę antysmogową” :

§ 1.1. W celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi i na środowisko, w granicach administracyjnych województwa śląskiego wprowadza się ograniczenia i zakazy obejmujące cały rok kalendarzowy określone niniejszą uchwałą.

§ 2. Rodzaje instalacji, dla których wprowadza się ograniczenia i zakazy w zakresie ich eksploatacji to instalacje, w których następuje spalanie paliw stałych w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo energetyczne (tekst jednolity Dz.U. 2018 poz. 755 z późn. zm.), w szczególności kocioł, kominek i piec, jeżeli:

- 1) dostarczają ciepło do systemu centralnego ogrzewania lub*
- 2) wydzielają ciepło lub*
- 3) wydzielają ciepło i przenoszą je do innego nośnika*

§ 3. Podmiotami, dla których wprowadza się ograniczenia i zakazy są podmioty eksploatujące instalacje wskazane w § 2

§ 4. W przypadku instalacji, o których mowa w § 2 pkt 1, dopuszcza się wyłącznie eksploatację instalacji, które spełniają minimum standard emisyjny zgodny z 5 klasą

pod względem granicznych wartości emisji zanieczyszczeń normy PN-EN 303-5:2012, co potwierdza się zaświadczeniem wydanym przez jednostkę posiadającą w tym zakresie akredytację Polskiego Centrum Akredytacji lub innej jednostki akredytującej w Europie, będącej sygnatariuszem wielostronnego porozumienia o wzajemnym uznawaniu akredytacji EA (European co-operation for Accreditation).

§ 5. W przypadku instalacji, o których mowa w § 2 pkt 2 i pkt 3, dopuszcza się wyłącznie eksploatację instalacji, które spełniają minimalne poziomy sezonowej efektywności energetycznej i normy emisji zanieczyszczeń dla sezonowego ogrzewania pomieszczeń określone w punkcie 1 i 2 załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 roku w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe. Podmiot eksploatujący instalację jest zobowiązany do wykazania spełniania wymagań określonych w niniejszym zapisie poprzez przedstawienie instrukcji dla instalatorów i użytkowników, o której mowa w punkcie 3 lit. a załącznika II w/w rozporządzenia.

§ 6. W instalacjach wskazanych w § 2 zakazuje się stosowania:

- 1) węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla,*
- 2) mułów i flotokoncentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem,*
- 3) paliw, w których udział masowy węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm wynosi więcej niż 15 %,*
- 4) biomasy stałej, której wilgotność w stanie roboczym przekracza 20 %.*

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 września 2017 roku z następującymi wyjątkami:

- 1) wymagania wskazane w § 4 dla instalacji, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 września 2017 roku będą obowiązywać:
 - a. od 1 stycznia 2022 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie powyżej 10 lat od daty ich produkcji lub nieposiadających tabliczki znamionowej,
 - b. od 1 stycznia 2024 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie od 5 do 10 lat od daty ich produkcji,
 - c. od 1 stycznia 2026 roku w przypadku instalacji eksploatowanych w okresie poniżej 5 lat od daty ich produkcji,
 - d. od 1 stycznia 2028 roku w przypadku instalacji spełniających wymagania w zakresie emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3 lub klasy 4 według normy PN-EN 303-5:2012,
- 2) wymagania wskazane w § 5 dla instalacji, których eksploatacja rozpoczęła się przed 1 września 2017 roku, będą obowiązywać od 1 stycznia 2023 roku, chyba że instalacje te będą:
 - a. osiągać sprawność cieplną na poziomie co najmniej 80 % lub
 - b. zostaną wyposażone w urządzenie zapewniające redukcję emisji pyłu do wartości określonych w punkcie 2 lit. a załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 roku w sprawie wykonania

dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe.

5.1.3 Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Zgodnie z analizami wykonanymi na potrzeby programu KLIMADA, zamieszczonymi w *Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020*, na przestrzeni następnych lat warunki klimatyczne Polski zmieniają się. Przewidywane jest zwiększenie się średniej rocznej temperatury ilości dni upalnych (z temperaturą powyżej 25° C) oraz zmniejszenie się ilości dni z temperaturami poniżej 0° C. Efektem tego może być ograniczenie zapotrzebowania na energię potrzebną do ogrzewania pomieszczeń mieszkalnych, co jednocześnie spowoduje ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. Zwiększenie się ilości dni upalnych, może z kolei spowodować wzrost zapotrzebowania na energię (urządzenia klimatyzacyjne). Większa ilość dni słonecznych przyczyni się natomiast do polepszenia się warunków słonecznych, wyjątkowo ważnych przy korzystaniu z energii odnawialnej.

Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do wahań temperatur oraz zapotrzebowania energetycznego, wdrożenie rozproszonych, niskoemisyjnych źródeł energii oraz wykorzystywanie energii odnawialnej.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie ochrony powietrza, można zaliczyć wszelkiego rodzaju awarie sieci przesyłowych oraz awarie w zakładach przemysłowych. Awaria instalacji przemysłowych lub przesyłowych może doprowadzić do uwolnienia dużych ilości lotnych związków chemicznych do powietrza. Substancje takie mogą cechować się negatywny wpływem na organizmy żywe oraz środowisko naturalne. Zasięg skażenia po awarii przemysłowej jest zależny od lokalnych uwarunkowań terenowych, klimatu oraz pogody i w zależności od tych parametrów może pokryć bardzo duży obszar.

Duże zagrożenie stanowią także zanieczyszczenia powstające podczas spalania paliw na cele energetyczne. Dotyczy to głównie paliw stałych, takich jak węgiel, zwłaszcza jeśli spalanie prowadzone jest w starych paleniskach. Spalanie paliw stałych powoduje przedostawanie się do powietrza związków chemicznych, których nadmierna ilość, ma negatywny wpływ na środowisko przyrodnicze. Wpływ poszczególnych związków chemicznych przedstawiono, w części poświęconej niskiej emisji, która znajduje się na str. 30 niniejszego opracowania.

W związku ze wzrastającą ilością samochodów poruszających się po drogach gminy, nasila się problem związany z wpływem, zanieczyszczeń komunikacyjnych na stan powietrza atmosferycznego. Spalanie paliw powoduje przedostawanie się do powietrza dużej ilości substancji chemicznych mogących negatywnie wpływać na środowisko. Przeciętny skład spalin został przedstawiony we fragmencie dotyczącym emisji komunikacyjnej.

Działania edukacyjne

Jednym z najważniejszych zadań gmin należy zwiększanie świadomości ekologicznej ich mieszkańców – zwłaszcza tych dorosłych. Cel ten można osiągnąć poprzez organizowanie szkoleń oraz akcji edukacyjnych podejmujących tematykę zmian klimatu, sposobów minimalizowania ich skutków, ograniczania niskiej emisji oraz minimalizacji negatywnego wpływu na powietrze atmosferyczne.

Edukacja ekologiczna, dotycząca zagadnień związanych z ochroną powietrza, powinna obejmować zarówno osoby dorosłe jak i dzieci. Edukowania dzieci oraz młodzieży odbywa się poprzez odpowiednie programy edukacyjne obejmujące tematykę poruszaną w trakcie różnych przedmiotów. Ponadto Starostwo Powiatowe w Bielsku-Białej jest organizatorem corocznego, powiatowego Konkursu Ekologicznego "Człowiek a Środowisko". Konkurs ma zwiększać świadomość ekologiczną wśród dzieci i młodzieży szkół podstawowych. W przyszłości Gmina Porąbka planuje kampanię edukacyjną dla mieszkańców związaną z ochroną atmosfery, związaną z rozpoczęciem sezonu grzewczego.

Monitoring środowiska³

Monitoring powietrza w Województwie Śląskim prowadzony jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach. W ramach systemu monitoringu jakości powietrza w Województwie Śląskim funkcjonuje 29 stacji pomiarowych.

W ramach podsystemu monitoringu jakości powietrza w województwie śląskim, w latach 2016-2020 będą realizowane następujące zadania:

1. Zadania związane z badaniem i oceną stanu zanieczyszczenia powietrza zgodnie z ustawą - Poś transponującą wymagania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 roku w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy (Dz. Urz. UE L 152 z 11.06.2008, str.1) oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/107/WE z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie arsenu, kadmu, niklu, rtęci i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu (Dz. Urz. UE L 23 z 26.01.2005, str.3), które obejmują:
 - a. badanie i ocenę jakości powietrza w strefach,
 - b. pięcioletnią ocenę jakości powietrza na potrzeby ustalenia odpowiedniego sposobu wykonywania rocznych ocen jakości powietrza,
 - c. monitoring tła miejskiego pod kątem wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych,
 - d. pomiary stanu zanieczyszczenia powietrza pyłem PM_{2,5} dla potrzeb monitorowania procesu osiągania krajowego celu redukcji narażenia,
 - e. monitoring chemizmu opadów atmosferycznych i ocenę depozycji zanieczyszczeń do podłoża,
 - f. pozyskiwanie informacji o źródłach i ładunkach substancji odprowadzanych do powietrza dla potrzeb realizacji ocen i prognoz w ramach monitoringu jakości powietrza.
2. Zadania związane z prognozowaniem zanieczyszczenia powietrza i analizami epizodów stężeń zanieczyszczeń:
 - a. krótkoterminowe prognozy zanieczyszczenia powietrza.

³ „Program Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Śląskiego na lata 2016-2020”

Zadanie dodatkowe realizowane przez WIOŚ w Katowicach

b. pomiary składu pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz rtęci w stanie gazowym.

Zadania te w większości będą kontynuacją dotychczasowych programów pomiarowych. Po transpozycji do prawodawstwa polskiego dyrektywy Komisji Europejskiej z dnia 28 sierpnia 2015 r., zmieniającej niektóre załączniki do dyrektyw 2004/107/WE i 2008/50/WE ustanawiającej przepisy dotyczące metod referencyjnych, walidacji danych i lokalizacji stanowisk pomiarowych do oceny jakości powietrza, system pomiarów i ocen jakości powietrza, w miarę dostępności środków finansowych, WIOŚ dostosuje system pomiarów jakości powietrza do wymagań zawartych w tym dokumencie.

Wyniki badań powietrza oraz wyniki modelowania zostały przedstawione w podrozdziale dotyczącym jakości powietrza.

5.1.4 Analiza SWOT

Jakość powietrza	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Brak przekroczeń dopuszczalnych norm powietrza, dla strefy śląskiej, w przypadku SO₂; NO₂; CO; C₆H₆; Pb; As; Cd oraz Ni; Brak przekroczeń dopuszczalnych norm powietrza, dla poziomów tła oraz modelowania w Gminie Porąbka, w przypadku SO₂; NO₂; C₆H₆; Pb oraz pyłu PM10; Uchwalony Plan Gospodarki Niskoemisyjnej, 80% ludności korzysta z sieci gazowej, 	<ul style="list-style-type: none"> Zgodnie z Planem Gospodarki Niskoemisyjnej, 41% budynków jednorodzinnych na terenie gminy ogrzewane jest przy pomocy węgla, Emisja zanieczyszczeń z ciągów komunikacyjnych (DK nr 52 oraz DW nr 948), Przekroczenia dopuszczalnych norm powietrza, dla strefy śląskiej: pyłu PM10, PM2,5, O₃ oraz B(a)P;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Stopniowe zastąpienie ogrzewania węglowego, bardziej nowoczesnym systemem (w tym OZE), Zwiększanie ilości budynków ogrzewanych gazem, Termomodernizacja budynków znajdujących się na terenie gminy, Tworzenie ścieżek rowerowych, Edukacja ekologiczna mieszkańców ze szczególnym naciskiem na wpływ zanieczyszczeń powietrza na zdrowie ludzi, 	<ul style="list-style-type: none"> Wzrost liczby samochodów poruszających się drogami krajowymi oraz wojewódzkimi, Niska świadomość mieszkańców dotycząca zjawiska tzw. „niskiej emisji”, zanieczyszczeń powietrza oraz ich wpływu na organizmy; Spalanie w kotłach paliw o niskiej jakości, Korzystanie z przestarzałych kotłów na paliwa stałe.

5.1.5 Podsumowanie

Gmina Porąbka leży w zasięgu strefy śląskiej, wyznaczonej pod kątem oceny jakości powietrza. W roku 2017, na obszarze tej strefy, zanotowane zostały przekroczenia stężeń pyłu PM10, pyłu PM2,5, ozonu oraz benzo(a)pirenu (ze względu na ochronę zdrowia) oraz stężenie ozonu ze względu na ochronę roślin. Do głównych źródeł powodujących przekroczenia powyższych substancji można zaliczyć piece grzewcze na paliwa stałe oraz emisję komunikacyjną. Ta ostatnia jest w dużym stopniu związana z nieustannie wzrastającą liczbą pojazdów poruszających się po drogach gminy. W kolejnych istotne będzie dalsze

rozwijanie sieci gazowej, zastępowanie przestarzałych pieców na paliwa stałe, termomodernizacja budynków oraz tworzenie ścieżek rowerowych co miałyby zachęcić mieszkańców do korzystania z tego rodzaju transportu. Wszystkie działania muszą być poparte zwiększaniem świadomości ekologicznej mieszkańców gminy, poprzez odpowiednią edukację ekologiczną.

5.2. Zagrożenia hałasem

5.2.1. Stan wyjściowy

Hałas definiuje się jako wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego oddziałujące na organizm ludzki. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2018 poz. 799 z późn. zm.), podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przed hałasem są następujące:

- emisja - wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio energie do powietrza, wody lub ziemi, związane z działalnością człowieka (takie jak hałas czy wibracje),
- hałas - dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16.000 Hz,
- poziom hałasu - równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB).

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, zgodnie z art. 117 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2017, poz. 519 z późn. zm.). W rozumieniu ustawy ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, oraz zmniejszeniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasów komunikacyjnych Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych tego rodzaju hałasów. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją uciążliwość hałasów komunikacyjnych zależy od wartości poziomu równoważnego LA_{eq} i wynosi odpowiednio:

• mała uciążliwość	$LA_{eq} < 52 \text{ dB}$
• średnia uciążliwość	$52 \text{ dB} < LA_{eq} < 62 \text{ dB}$
• duża uciążliwość	$63 \text{ dB} < LA_{eq} < 70 \text{ dB}$
• bardzo duża uciążliwość	$LA_{eq} > 70 \text{ dB}$

5.2.2. Źródła hałasu

Hałas drogowy

Kryteria dopuszczalności hałasu drogowego określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2014 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014, poz. 112). Dla rodzajów terenu, wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (tj. tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny szpitali, szkoły, tereny rekreacyjno – wypoczynkowe i uzdrowiska), ustalono dopuszczalny równoważny poziom hałasu LA_{eqD} w porze dziennej i LA_{eqN} w porze nocnej. Podstawą określenia dopuszczalnej wartości poziomu równoważnego hałasu dla danego terenu jest zaklasyfikowanie go do określonej kategorii, o wyborze której decyduje sposób jego zagospodarowania. Dla hałasu drogowego, dopuszczalne wartości poziomów hałasu wynoszą w porze dziennej – w zależności od funkcji terenu – od 50 do 65 dB, w porze nocnej 45–56 dB. Dopuszczalne poziomy hałasu, w zależności od przeznaczenia terenu, zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 11. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu.

Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
	Drogi lub linie kolejowe*		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	L_{Aeq} D przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	L_{Aeq} N przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	L_{Aeq} D przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	L_{Aeq} N przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
a) Obszary A ochrony uzdrowiskowej b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży** c) Tereny domów opieki d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami rzemieślniczymi c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe poza miastem d) Tereny zabudowy zagrodowej	65	56	55	45
Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ***	68	60	55	45

* Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

** W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

*** Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

Na terenie Gminy Porąbka głównym źródłem hałasu drogowego są:

- Drogi krajowe:
 - Droga krajowa nr 52,
- Drogi wojewódzkie:
 - Droga wojewódzka nr 948,
- Drogi powiatowe,
- Drogi gminne,
- Drogi wewnętrzne.

W ostatnich latach Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach nie przeprowadzał, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, badań środowiska akustycznego na terenie Gminy Porąbka.

W 2011 roku Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad przeprowadziła badania hałasu drogowego na terenie Województwa Śląskiego. Wśród badanych dróg znalazł się odcinek drogi krajowej numer 52, zlokalizowany na terenie Gminy Porąbka.

Wyniki badań zawierały zestawienie wielkości obszaru oraz ilości budynków narażonych na przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu. Zebrano je w dwóch tabelach opisujących wskaźnik L_N długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22.00 do godz. 6.00) oraz wskaźnik L_{DWN} (długookresowy średni poziom dźwięku, wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (od godz. 6⁰⁰ do godz. 18⁰⁰), pory wieczoru (od godz. 18⁰⁰ do godz. 22⁰⁰) oraz pory nocy (od godz. 22⁰⁰ do godz. 6⁰⁰). Dane zostały zestawione w tabelach.

Tabela 12. Przekroczenia wartości L_{DWN} [dB] dla drogi krajowej nr 52.

Droga krajowa nr 52, odcinek: Bielsko B. - Kęty jednostka: powiat bielski					Wskaźnik hałasu L_{DWN} [dB]
Kryterium	do 5 dB	>5 dB -10 dB	>10 dB -15 dB	>15 dB-20 dB	pow. 20dB
	Stan warunków akustycznych środowiska				
	nieдобry		zły		Bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,675	0,312	0,167	0,050	0,001
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,251	0,169	0,129	0,064	0,003
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,828	0,564	0,417	0,211	0,010
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	2	1	0	2	0

Droga krajowa nr 52, odcinek: Bielsko B. - Kęty jednostka: powiat bielski					Wskaźnik hałasu L _{DWN} [dB]
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0
Inne obiekty budowlane istotne z punktu widzenia ochrony przed hałasem (liczba obiektów)	0	0	0	0	0

źródło: GDDKiA

Tabela 13. Przekroczenia wartości L_N [dB] dla drogi krajowej nr 52.

Droga krajowa nr 52, odcinek: Bielsko B. - Kęty jednostka: powiat bielski					Wskaźnik hałasu L _N [dB]
Kryterium	do 5 dB	>5 dB -10 dB	>10 dB -15 dB	>15 dB-20 dB	pow. 20dB
	Stan warunków akustycznych środowiska				
	nieдобry		zły		Bardzo zły
Powierzchnia obszarów zagrożonych w danym zakresie [km ²]	0,473	0,245	0,140	0,016	0,000
Liczba lokali mieszkalnych w danym zakresie [tys.]	0,126	0,157	0,135	0,021	0,000
Liczba zagrożonych mieszkańców w danym zakresie [tys.]	0,391	0,536	0,435	0,061	0,000
Liczba budynków szkolnych i przedszkolnych w danym zakresie	2	0	2	0	0
Liczba budynków służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej w danym zakresie	0	0	0	0	0
Inne obiekty budowlane istotne z punktu widzenia ochrony przed hałasem (liczba obiektów)	0	0	0	0	0

źródło: GDDKiA

Wyniki badań zleconych przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad wskazują, na pogorszony stan środowiska w otoczeniu drogi krajowej nr 52. Mieszkańcy obszarów do niej przylegających lub pracujący w jej pobliżu mogą być narażeni na przekroczenia dopuszczalnych norm hałasu co negatywnie wpływa na stan warunków akustycznych środowiska. Przekroczenia te zgodnie z badaniami zleconymi przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad, w skrajnych przypadkach, mogą wynosić ponad 20 dB.

Hałas kolejowy

Przez Gminę Porąbka nie przebiegają torowiska, przez które mogłoby wystąpić potencjalne zagrożenie nadmiernym hałasem, którego źródłem jest kolej.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy powodowany jest eksploatacją instalacji lub urządzeń związanych z prowadzoną działalnością przemysłową. Emisja zanieczyszczenia środowiska hałasem regulowana jest w posiadanych przez podmioty gospodarcze zezwoleniach, dopuszczających określone poziomy hałasu odrębnie dla pory dziennej i nocnej. Uciążliwość hałasu emitowanego z obiektów przemysłowych zależy między innymi od ich ilości, czasu pracy czy odległości od terenów podlegających ochronie akustycznej.

5.2.3. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Wzrost średnich temperatur powietrza towarzyszący zmianom klimatycznym powoduje zwiększenie się poziomów dźwięków – zwłaszcza tych generowanych przez urządzenia mechaniczne oraz elektryczne. Wzrost temperatury wymusza również, intensywniejsze działanie układów chłodzących co również może powodować uciążliwości dla środowiska, zwłaszcza w miastach gdzie naturalny krajobraz uległ największym przekształceniom. Aby zmniejszyć negatywny wpływ wysokich temperatur należy zwiększać ilość terenów zielonych oraz niwelować efekt tzw. „miejskiej wyspy ciepła”.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie zagrożenia hałasem można zaliczyć wszelkiego rodzaju zdarzenia losowe powodujące nagłe zwiększenie emisji dźwięku oraz stały hałas powodowany przez pojazdy mechaniczne. Nadmierne poziomy dźwięku w powietrzu, prócz uszkodzenia słuchu, mogą także powodować zmęczenie, senność oraz rozdrażnienie. Należy pamiętać, że niebezpieczne mogą być także dźwięki poza zakresem słyszalnym dla człowieka. Wibracje, o odpowiednio dużej sile, mogą nawet doprowadzić do uszkodzenia narządów wewnętrznych.

Działania edukacyjne

Zwiększenie świadomości mieszkańców dotyczącej zagrożenia nadmiernym poziomem dźwięku powietrza, zwłaszcza przy nieustannie rosnącej ilości pojazdów mechanicznych, powinno być jednym z priorytetów jednostek samorządu terytorialnego. Ważnym krokiem w tym kierunku może być organizacja szkoleń, dla mieszkańców gminy, mających na celu propagowanie wiedzy na temat zagrożeń związanych z hałasem oraz sposobów niwelowania jego skutków.

Do tej pory edukacja ekologiczna w zakresie ochrony przed hałasem nie była realizowana na obszarze Gminy Porąbka.

Monitoring środowiska⁴

Zgodnie z art. 26 i 117 ustawy – Poś jednym z zadań PMŚ jest uzyskiwanie danych oraz ocena i obserwacja zmian stanu akustycznego środowiska.

⁴ „Program Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Śląskiego na lata 2016-2020”

Celem funkcjonowania podsystemu jest zapewnienie informacji dla potrzeb ochrony przed hałasem realizowanej w szczególności, poprzez instrumenty planowania przestrzennego oraz instrumenty ochrony środowiska takie jak mapy akustyczne i programy ochrony przed hałasem oraz rozwiązania techniczne ukierunkowane na źródła lub minimalizujące oddziaływanie, np. ekrany akustyczne. Zadanie uwzględnia stan prawny wynikający z wymogów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/49/WE z dnia 25 czerwca 2002 r. odnoszącej się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku (Dz. Urz. WE L 189 z 18.07.2002, str. 12) wprowadzonych do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232, z późn. zm.). Przy tworzeniu ocen uwzględnione będą zapisy Dyrektywy 2015/996 z dnia 19 maja 2015 r. ustanawiająca wspólne metody oceny hałasu zgodnie z dyrektywą 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady. Według art. 117 ust. 1 ustawy - Poś, oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu określonych wskaźnikami hałasu LDWN i LN, z uwzględnieniem pozostałych danych, w szczególności demograficznych oraz dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu. Zgodnie z przepisami art. 118 ustawy - Poś, na potrzeby oceny stanu akustycznego środowiska starosta sporządza mapy akustyczne dla aglomeracji. Zarządzający drogą, linią kolejową lub lotniskiem jest obowiązany sporządzić również mapy akustyczne jeśli eksploatacja jego dróg, linii kolejowych i lotniska może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach. Starosta oraz zarządzający powyższymi obiektami komunikacyjnymi, przekazują mapy akustyczne do wykorzystania m. in. do właściwego WIOŚ.

Na pozostałych obszarach nie objętych procesem opracowania map akustycznych, oceny stanu akustycznego środowiska dokonuje wojewódzki inspektor ochrony środowiska.

Wyniki badań hałasu komunikacyjnego zostały przedstawione w podrozdziale dotyczącym hałasu drogowego.

5.2.4. Analiza SWOT

Klimat akustyczny	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Jedynymi źródłami hałasu na terenie Gminy Porąbka są drogi krajowe oraz wojewódzkie, 	<ul style="list-style-type: none"> W okolicach drogi DK nr 52 mogą być przekraczane dopuszczalne poziomy hałasu.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Monitorowanie poziomów hałasu wzdłuż DK nr 52, Utrzymanie oraz dążenie do dobrego stanu nawierzchni sieci drogowej Gminy Porąbka, Uwzględnianie w Planach Zagospodarowania Przestrzennego odległości od źródeł hałasu, 	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększająca się ilość samochodów poruszająca się drogą DK nr 52 oraz DW nr 948.

5.2.5. Podsumowanie

Zagrożenie zbyt wysokimi poziomami dźwięku w Gminie Porąbka związane jest z hałasem komunikacyjnym. Największe zagrożenie występuje wzdłuż drogi krajowej nr 52. W związku ze wzrostem ilości pojazdów poruszających się po drogach, zagrożenie to będzie wzrastać. W celu przeciwdziałania temu zjawisku planuje się modernizowanie dróg oraz utrzymywanie ich w dobrym stanie, monitorowanie poziomów hałasu wzdłuż ciągów

komunikacyjnych oraz uwzględnianie terenów zagrożonych w Miejscowych Planach zagospodarowania Przestrzennego.

5.3. Promieniowanie elektromagnetyczne

5.3.1. Stan wyjściowy

Zagadnienia dotyczące ochrony ludzi i środowiska przed niekorzystnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych regulowane są przepisami dotyczącymi:

- ochrony środowiska,
- bezpieczeństwa i higieny pracy,
- prawa budowlanego,
- zagospodarowania przestrzennego,
- przepisami sanitarnymi.

Jako promieniowanie niejonizujące określa się promieniowanie, którego energia oddziałująca na każde ciało materialne nie wywołuje w nim procesu jonizacji. Promieniowanie to związane jest ze zmianami pola elektromagnetycznego. Poniżej zestawiono potencjalne źródła omawianego promieniowania

- urządzenia wytwarzające stałe pole elektryczne i magnetyczne,
- urządzenia wytwarzające pole elektryczne i magnetyczne o częstotliwości 50 Hz, (stacje i linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia),
- urządzenia wytwarzające pole elektromagnetyczne o częstotliwości od 1 kHz do 300 GHz, (urządzenia radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne),
- inne źródła promieniowania z zakresu częstotliwości: 0 - 0,5 Hz, 0,5 - 50 Hz oraz 50-1000 Hz.

Zagadnienia dotyczące promieniowania niejonizującego są określone przez Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. 2003r., Nr 192, poz. 1883).

Dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, rozporządzenie ustala odrębną wartość składowej elektrycznej pola w wysokości 7 V/m.

Dla pozostałych terenów, na których przebywanie ludzi jest dozwolone bez ograniczeń, rozporządzenie ustala wysokość składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego o częstotliwości 50 Hz w wysokości 10 kV/m, natomiast składowej magnetycznej w wysokości 60 A/m. ponadto rozporządzenie określa:

- dopuszczalne poziomy elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego;
- metody kontroli dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych;
- metody wyznaczania, dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych, jeżeli w środowisku występują pola elektromagnetyczne z różnych zakresów częstotliwości.

5.3.2. Źródła promieniowania elektromagnetycznego

Na terenie Gminy Porąbka źródła promieniowania elektromagnetycznego stanowią:

- linie i stacje elektroenergetyczne wysokich napięć,
- urządzenia radiokomunikacyjne,
- urządzenia radionawigacyjne i radiolokacyjne.

Tabela 14. Instalacje wytwarzające pola elektromagnetyczne, na terenie Gminy Porąbka.

L.p.	Rok zgłoszenia	Treść zgłoszenia	Adres	Prowadzący instalację
1	2011	Stacja bazowa telefonii komórkowej	ul. Ks. Korzonkiewicza 23, Kobiernice Dolne	Polska Telefonía Cyfrowa sp. z o.o.
2	2011	Stacja bazowa telefonii komórkowej	ul. Ks. Korzonkiewicza 24, Kobiernice Dolne	Polska Telefonía Komórkowa CENTERTEL Sp. z o.o.
3	2011	Stacja bazowa telefonii komórkowej	ul. Zdrojowa 186, Bujaków	POLKOMTEL S.A.
4	2011	Stacja bazowa telefonii komórkowej	ul. Wojtyły 2059, 2055, 2054, 2052/1; Czaniec	POLKOMTEL S.A.
5	2012	Usługi telekomunikacyjne	Kobiernice 1558/23, Kobiernice	P4 Sp. z o.o.
6	2013	Instalacja radiokomunikacyjna	ul. Zdrojowa 1876, Bujaków	POLKOMTEL S.A.
7	2014	Stacja bazowa usług telekomunikacyjnych	Słup energetyczny nr 14, dz. 635; Porąbka	POLKOMTEL S.A.
8	2015	Stacja bazowa telefonii komórkowej	ul. Wojtyły 38, Czaniec	Orange Polska S.A.
9	2016	Instalacja radiokomunikacyjna	ul. Żywiecka 6; Kobiernice	EmiTel Sp. z o.o.

Źródło: Starostwo Powiatowe w Bielsku-Białej

W ostatnich latach monitoring poziomu pól elektromagnetycznych nie obejmował obszaru gminy. W celu zobrazowania skali problemu w zakresie poziomów pól elektromagnetycznych na obszarach wiejskich Województwa Śląskiego, wzięto pod uwagę wyniki pomiarów dokonanych na tych obszarach w roku 2016.

Tabela 15. Wyniki pomiarów monitoringu pól elektromagnetycznych na obszarach wiejskich Województwa Śląskiego w roku 2016.

Lokalizacja	Wartość pomiaru [V/m]
Kruszyna, ul. Pocztowa	0,20
Opatów, ul. Kościuszki	0,48
Kłomnice, Częstochowska	0,29
Panki, ul. 1-go Maja	0,22
Jaworze, ul. Wapienicka	0,19*
Hutki, DW 908	0,13*
Niegowa, ul. Mirowska	0,34
Ujszoły, ul. Bystra	0,12*
Psary, ul. Główna	0,21
Ślemień, szkoła	0,18*
Miedźno, ul. Filipowicza	0,18*
Rycerka Górna, przystanek PKS	0,12*
Chybie, ul. Kolejowa	0,83
Pietrowice Wielkie, ul. Żymierskiego	0,24
Suszec, ul. Pszczyńska	0,45

Źródło: WIOŚ Katowice

Jak wynika z przedstawionych pomiarów poziomów PEM na terenie Województwa Śląskiego w roku 2016 nie zanotowano przekroczeń ich poziomów. Analizując powyższe wyniki oraz wieloletnie badania pól elektromagnetycznych prowadzone przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, pozwala założyć, że również na terenie Gminy Porąbka brak jest realnego zagrożenia nadmiernym poziomem pól elektromagnetycznych.

5.3.3. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Wzrost temperatur powietrza towarzyszący zmianom klimatycznym może powodować zmiany w rozchodzeniu się pól elektromagnetycznych wokół emiterów a w efekcie negatywny wpływ na ludność oraz środowisko. W celu zmniejszenia takiego wpływu należy zwiększać powierzchnię terenów zielonych oraz brać pod uwagę czynniki klimatyczne, podczas wybierania lokalizacji dla źródeł promieniowania elektromagnetycznego.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie promieniowania elektromagnetycznego można zaliczyć wszelkiego rodzaju awarie urządzeń powodujące nadmierną emisję promieniowania mogącą negatywnie wpłynąć na środowisko oraz organizmy żywe. Szkodliwość promieniowania PEM zależy od częstotliwości oraz natężenia pola oddziaływującego, powierzchni narażonej na oddziaływanie oraz czasu ekspozycji. Do szkodliwych skutków promieniowania elektromagnetycznego można zaliczyć m. in. podniesienie temperatury tkanek (co może doprowadzić nawet do ich uszkodzenia) oraz stymulację mięśni i układu nerwowego poprzez prąd indukowany promieniowaniem.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne na terenie gminy powinny skupić się wokół zwiększenia świadomości mieszkańców na temat zagrożeń związanych z promieniowaniem elektromagnetycznym oraz urządzeniami, które takie promieniowanie emitują.

Do tej pory edukacja ekologiczna w zakresie ochrony przed promieniowaniem PEM nie była realizowana na obszarze Gminy Porąbka.

Monitoring środowiska⁵

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. W latach 2016-2020 na terenie województwa śląskiego kontynuowane będą prace w ramach podsystemu monitoringu PEM w zakresie obserwacji poziomów sztucznie wytworzonych pól elektromagnetycznych w środowisku z uwzględnieniem zmian zachodzących na przestrzeni lat objętych monitoringiem. Podstawowym założeniem tej obserwacji jest śledzenie zmian poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, w powiązaniu z informacją o występowaniu źródeł pól elektromagnetycznych, mogących powodować przekroczenia wartości dopuszczalnych określonych dla miejsc dostępnych dla ludności rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r., w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów dotrzymania tych poziomów (Dz. U. z 2003 r. Nr 192, poz. 1883).

⁵ „Program Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Śląskiego na lata 2016-2020”

W ramach swojej działalności Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach będzie sukcesywnie pozyskiwał informacje o urządzeniach i instalacjach emitujących promieniowanie elektromagnetyczne w ramach działalności monitoringowej.

Wyniki badań poziomów promieniowania PEM na terenie województwa opisane zostały na początku rozdziału dotyczącego pól elektromagnetycznych.

5.3.4. Analiza SWOT

Promieniowanie elektromagnetyczne	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">Brak przekroczeń poziomów promieniowania PEM, na obszarach wiejskich województwa śląskiego.	<ul style="list-style-type: none">Brak badań poziomów promieniowania PEM na terenie Gminy Porąbka,Lokalizacja 9 masztów telefonii komórkowej na terenie Gminy Porąbka.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">Badania poziomów PEM na terenie gminy,Uwzględnianie w Planach Zagospodarowania Przestrzennego źródeł promieniowania PEM,	<ul style="list-style-type: none">Umieszczanie nowych źródeł PEM w pobliżu już istniejących co może spowodować spotęgowanie efektu wytwarzanych pól.

5.3.5. Podsumowanie

W ostatnich latach nie prowadzono pomiarów poziomu promieniowania PEM na obszarze Gminy Porąbka. Z badań prowadzonych na obszarach wiejskich województwa śląskiego wynika jednak, że nie zanotowano przekroczeń dopuszczalnych poziomów PEM. Pomimo braku przekroczeń należy, w następnych latach, monitorować poziomy promieniowania PEM a także uwzględniać lokalizację źródeł tego promieniowania w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego.

5.4. Gospodarowanie wodami

5.4.1. Stan wyjściowy - wody powierzchniowe

Obszar Gminy Porąbka leży w zlewniach następujących rzecznych jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP)

Tabela 16. Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na obszarze Gminy Porąbka.

Kod JCWP	Nazwa JCWP
RW2000021329553	Kaskada Soły (Soła od zb. Tresna do zb. Czaniec)
RW20001221329549	Wielka Puszcza
RW20001221329569	Domaczka
RW200012213296	Węgierka
RW2000122134849	Wieprzówka do Targaniczanki
RW200015213299	Soła od zb. Czaniec do ujścia
RW200062132989	Macocha

źródło: PGWWP.

Rysunek 9. JCWP na tle Gminy Porąbka.

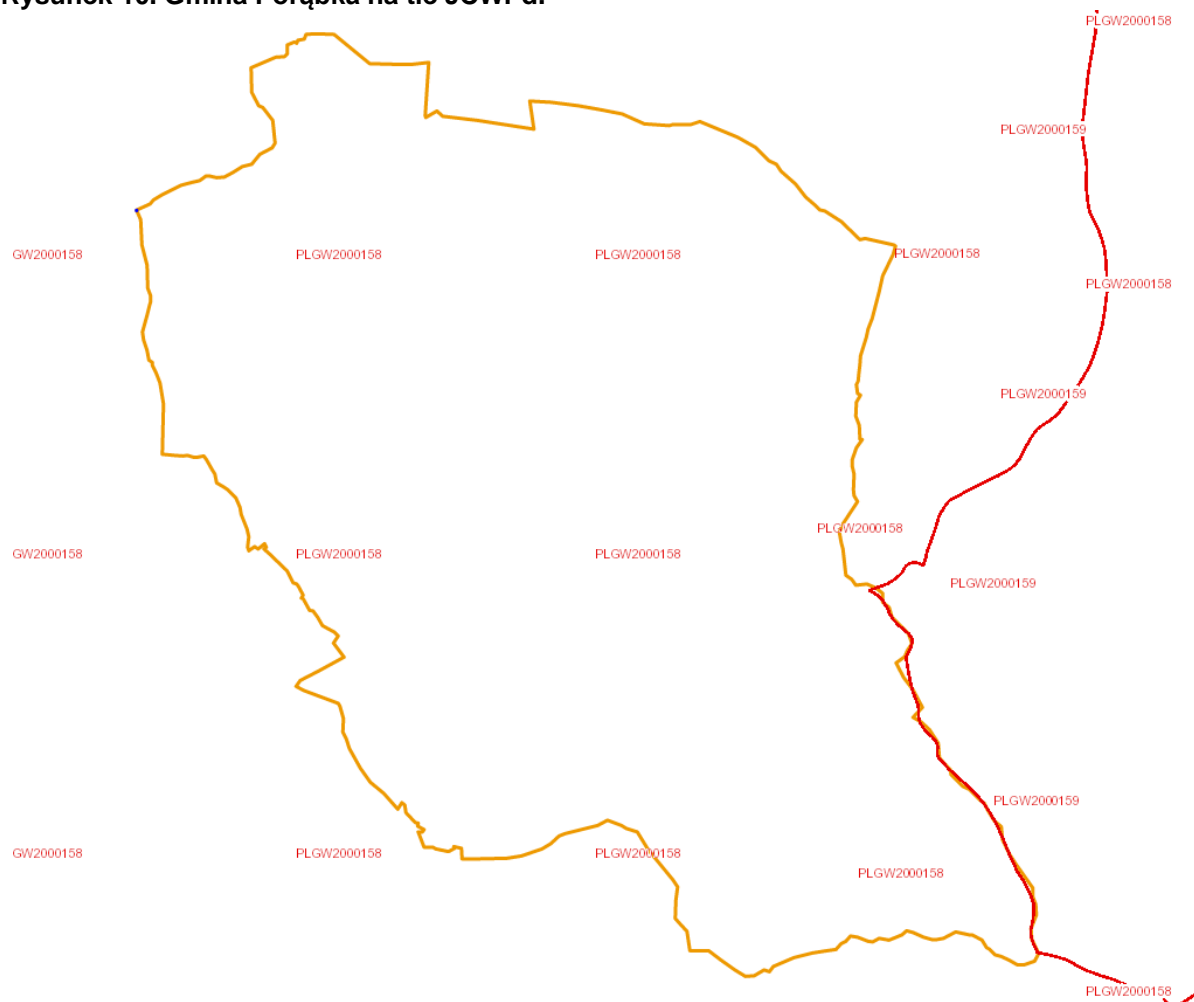

Źródło: www.geoserwis.gov.pl

5.4.2. Stan wyjściowy - wody podziemne

Gmina Porąbka znajduje się w zasięgu Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 158 oraz nr 159. Ich położenie przedstawiono poniżej.

Rysunek 10. Gmina Porąbka na tle JCWPd.

źródło: www.geoserwis.gov.pl.

Informacje na ich temat znajdują się w poniższych tabelach.

Tabela 17. Charakterystyka JCWPd nr 158.

Powierzchnia	1482,8 km ²
Region	Górnej Wisły
Województwo	Śląskie, Małopolskie
Powiaty	Śląskie: bielski, żywiecki, bielski, M. Bielsko-Biała Małopolskie: chrzanowski, oświęcimski, wadowicki, suski
Głębokość występowania wód słodkich	od 0,3 do 73 m

źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna.

Tabela 18. Charakterystyka JCWPd nr 159.

Powierzchnia	1 290,1 km ²
Region	Górnej Wisły
Województwo	Śląskie, Małopolskie
Powiaty	Śląskie: bielski, żywiecki, Małopolskie: oświęcimski, chrzanowski, krakowski, wadowicki, myślenicki, suski, nowotarski
Głębokość występowania wód słodkich	od 0,2 do 54 m

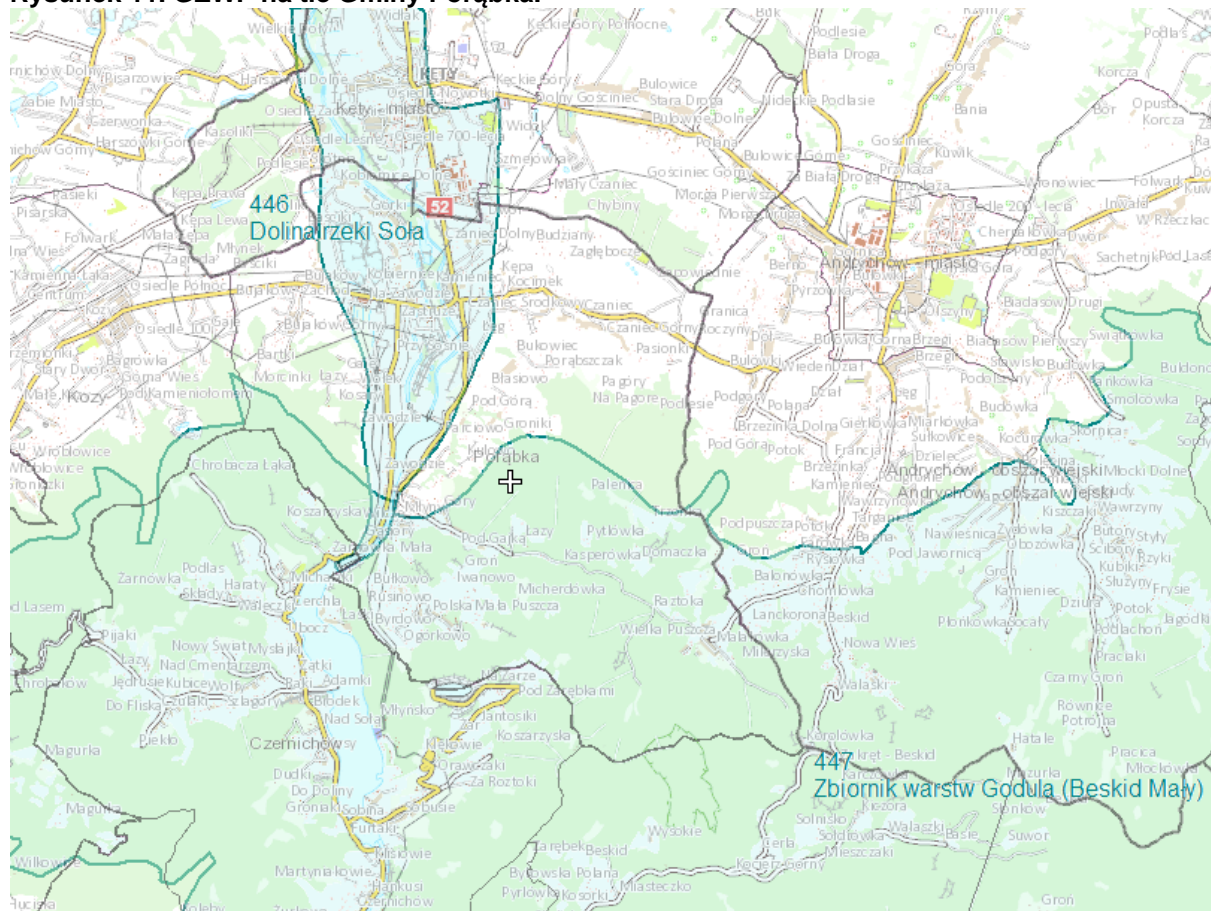
źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Gmina Porąbka leży w zasięgu dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych:

- GZWP nr 446 „Dolina rzeki Soła”,
- GZWP nr 447 „Zbiornik warstw Godula (Beskid Mały)”.

Rysunek 11. GZWP na tle Gminy Porąbka.

źródło: PGWWP

5.4.3. Jakość wód - wody powierzchniowe

Stan rzek

Podstawową jednostką gospodarki wodnej w myśl polskiego prawa wodnego, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną jest Jednolita Część Wód (JCW). Jednolite części wód dzielimy na Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP) i Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd). Informacje na temat stanu wód JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Porąbka, uzyskane od PGWWP, zebrano w tabeli.

Tabela 19. Stan JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Porąbka.

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan wód	Status	Zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych
RW2000021329553	Kaskada Soły (Soła od zb. Tresna do zb. Czaniec)	dobry i powyżej dobrego	poniżej dobrego	zły	Silnie zmieniona	zagrożona
RW20001221329549	Wielka Puszcza	co najmniej dobry	dobry	dobry	Silnie zmieniona	niezagrożona
RW20001221329569	Domaczka	co najmniej dobry	dobry	dobry	Silnie zmieniona	niezagrożona
RW200012213296	Węgierka	co najmniej dobry	poniżej dobrego	zły	Naturalna	niezagrożona
RW2000122134849	Wieprzówka do Targaniczanki	dobry i powyżej dobrego	dobry	dobry	Silnie zmieniona	niezagrożona
		dobry ⁶	- ⁶	- ⁶	Naturalna	- ⁶
RW200015213299	Soła od zb. Czaniec do ujścia	dobry i powyżej dobrego	dobry	dobry	Silnie zmieniona	zagrożona
RW200062132989	Macocha	poniżej dobrego	dobry	zły	Silnie zmieniona	zagrożona

źródło: „Aktualizacja programu wodno-środowiskowego kraju” Warszawa, 2016 r.

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Katowicach prowadzi regularne badania jakości wód Zbiornika Czaniec. Wyniki badań w roku 2017 przedstawiono poniżej.

⁶ Zgodnie z badaniami udostępnianymi przez WIOŚ w Krakowie.

Tabela 20. Wyniki badań wód Zbiornika Czaniec w 2017 roku.

	Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październik	Listopad	Grudzień
Wskaźnik*	Wartość	Wartość	Wartość	Wartość	Wartość	Wartość	Wartość	Wartość	Wartość	Wartość	Wartość	Wartość
Temperatura (°C)	0,9	3,1	4,5	10,1	7,6	13,5	20	21,1	16	12,1	8,1	5,1
Barwa (mg/l)	2,5	2,5	2,5	1,5	5	5	5	2,5	5	7,5	5	2,5
Zawiesina ogólna (mg/l)	-	4	-	-	10	-	-	-	10	4	5,2	8
Tlen rozpuszczony (mgO ₂ /l)	12	13,1	13,1	10,3	10,2	9,5	7,3	6,2	7,3	9,3	11	13
BZT ₅ mgO ₂ /l)	1,8	2,7	2,1	1,3	1,6	0,9	2,6	1,4	2,3	1,4	1,6	2,1
OWO (mgCl/l)	3,6	2,4	2,4	2,2	2,8	2,6	3,3	2,9	4,2	3,9	3,4	2,7
ChZT-Cr (mgO ₂ /l)	4,7	7,6	6,1	5,2	17	10	10	12	11	9,9	9,3	7,7
Przewodność w 20°C (uS/cm)	203	203	142	147	132	172	178	193	178	136	144	172
Siarczany (mgSO ₄ /l)	17,3	17,4	13,4	13,9	12,6	14,1	15	15,8	14,9	12,7	13,1	14,6
Chlorki (mgCl/l)	9,9	10,2	7,5	7,2	5,1	5,7	6,7	7,4	6,7	4,2	4,2	5,5
Twardość ogólna (mgCaCO ₃ /l)	81	79	64	65	61	72	82	88	81	61	79	76
Odczyn pH	7,6	7,5	7,6	7,6	7,6	7,4	7,5	7,5	7,7	7,5	7,7	7,7
Azot amonowy (mgN-NH ₄ /l)	0,124	0,16	0,106	0,16	0,14	0,13	-	0,095	0,142	0,206	-	-
Azot Kjeldahla (mgN/l)	0,31	0,26	0,31	-	0,34	0,3	0,49	0,5	0,65	0,42	0,34	0,26
Azot azotanowy (mgN-NO ₃ /l)	1,14	1,15	1,1	1,01	1,09	0,86	0,61	0,56	0,54	0,9	0,9	0,94
Azot azotynowy (mg N-NO ₂ /l)	0,068	0,0131	0,0071	0,0072	0,0126	0,0132	0,027	0,024	0,0146	0,0148	0,0112	0,0098
Fosfor fosforanowy (mgP-PO ₄ /l)	0,022	-	0,017	-	0,03	-	-	-	-	0,023	0,023	0,016
Arsen (mg/l)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bar (mg/l)	0,034	0,031	0,023	0,027	0,029	0,028	0,045	0,03	0,029	0,026	0,027	0,022
Bor (mg/l)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Chrom sześciowartościowy (mg/l)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Chrom ogólny (suma Cr+3 i Cr+6) (mg/l)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Cynk (mg/l)	0,03	-	0,061	0,018	0,037	0,073	0,05	0,069	0,067	0,029	0,044	0,028
Miedź (mg/l)	-	0,008	-	-	0,005	0,008	0,009	0,064	0,009	0,008	0,008	-
Fenole lotne - indeks fenolowy (mg/l)	0,002	0,001	0,001	0,001	-	-	-	0,002	-	0,001	-	-
Cyjanki wolne (mg/l)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Selen (mg/l)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Wanad (mg/l)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Fluorki (mg/l)				0,108			0,133	0,23		0,128		
Antracen (µg/l)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Porąbka na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025

	Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Październik	Listopad	Grudzień
Wskaźnik*	Wartość	Wartość	Wartość	Wartość	Wartość	Wartość	Wartość	Wartość	Wartość	Wartość	Wartość	Wartość
Kadm i jego związki (µg/l)	-	-	-	0,1	-	0,04	-	0,03	0,03	-	0,05	0,08
Fluoranten (µg/l)	-	0,0077	0,0029	0,0089	0,0085	0,0057	-	-	0,042	0,0034	0,0075	0,0078
Ołów i jego związki (µg/l)	-	0,6	-	2,5	-	0,9	0,6	0,6	-	-	0,5	
Rtęć i jej związki (µg/l)	-	-	0,015	0,016	-	-	0,017	-	0,016	0,027	0,046	0,083
Nikiel i jego związki (µg/l)	-	1,2	-	-	-	-	1	-	1,1	1,1	1,1	
Benzo(a)piren (µg/l)	0,00054	0,00095	0,00036	0,00057	0,00096	0,00033	-	-	0,00136	0,00018	0,0015	0,0017
Benzo(b)fluoranten (µg/l)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Benzo(k)fluoranten (µg/l)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Benzo(g,h,i)perylene (µg/l)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Indeno(1,2,3-cd)piren (µg/l)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aldryna (µg/l)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Dieldryna (µg/l)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Endryna (µg/l)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Izodryna (µg/l)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Żelazo rozpuszczone (mg Fe/l)	0,023	0,024	0,023	-	0,043	-	0,023	-	-	0,051	0,052	0,028
Mangan (mg/l)	-	-	-	-	-	0,071	0,039	-	0,042	0,021	-	-
Substancje powierzchniowo czynne anionowe (mg/l)	-	-	0,056	-	-	-	-	-	-	0,118	-	-
Substancje powierzchniowo czynne niejonowe (mg/l)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bakterie grupy Coli NPL (w 100 ml wody)	1553	517	119	1223	548	1120	4352	3448	26130	1986	1300	387
Bakterie grupy coli typu kałowego - Escherichia coli (jtk/100 ml)	579	99	9	173	96	36	41	53	2180	54	179	53
Paciorkowce kałowe – enterokoki (jtk/100 ml)	4	8	2	8	1	3	33	8	613	21	15	11

źródło: WIOŚ w Katowicach

5.4.4. Jakość wód - wody podziemne

Informacje na temat stanu jakości wód podziemnych JCWPd nr 158 oraz JCWPd nr 159 przedstawiono także w poniższej tabeli.

Tabela 21. Wyniki oceny stanu wód podziemnych dla JCWPd nr 158 i JCWPd nr 159.

Kod JCWPd	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Status	Zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych
PLGW2000158	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
PLGW2000159	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

źródło: PGWWP

5.4.5 Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Przeprowadzone analizy wskazują na zwiększenie się prawdopodobieństwa występowania powodzi błyskawicznych, wywołanych gwałtownymi zjawiskami pogodowymi, mogących spowodować zalewanie obszarów na których gospodarka przestrzenna prowadzona jest w sposób nieodpowiedni. Przewidywane jest również skrócenie się okresu zalegania warstwy śnieżnej co może mieć skutki pozytywne (mniejsze prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi roztopowych) jak i negatywne (niedobór wód i susze).

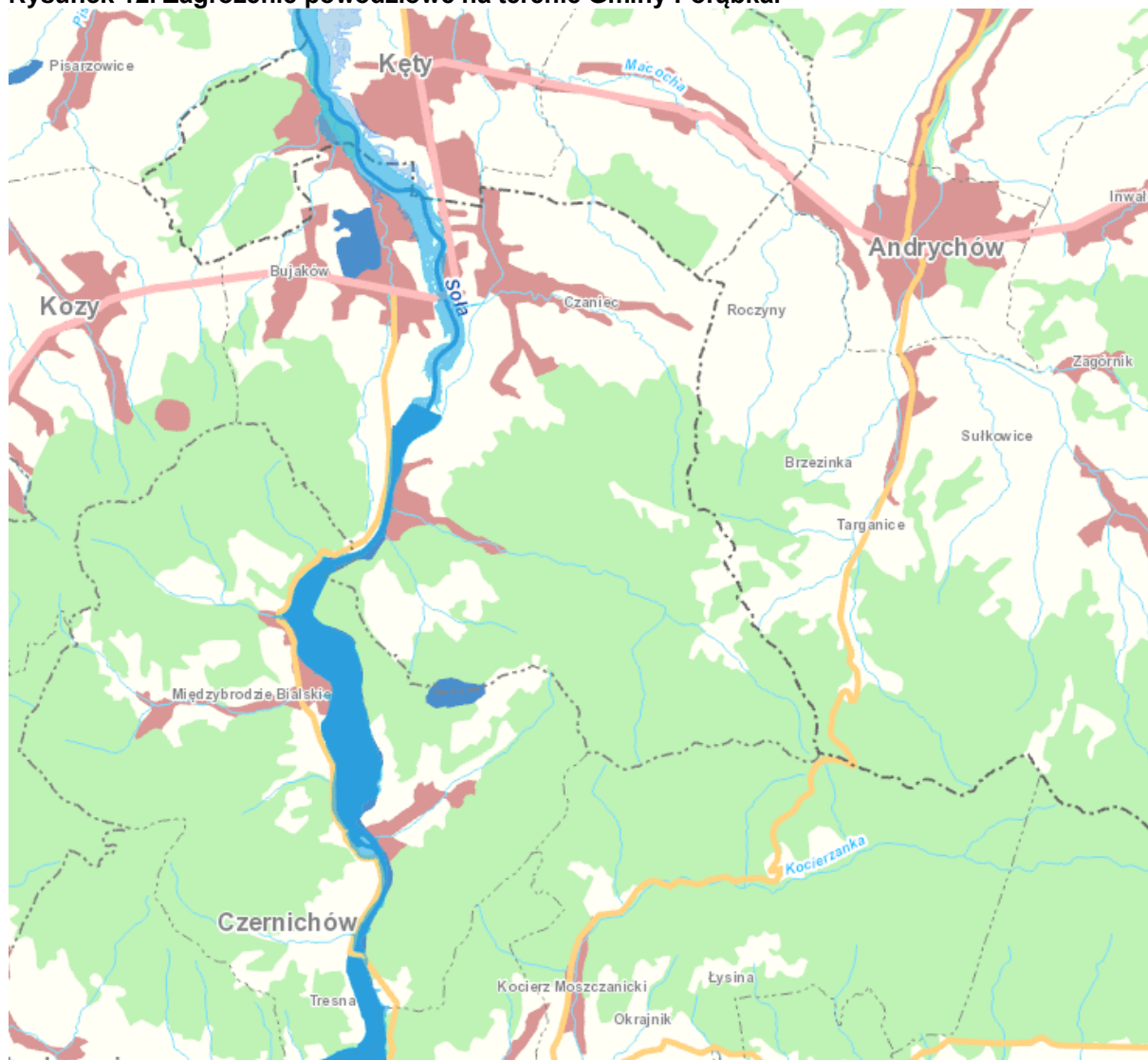
Planowane działania mają na celu usprawnienie funkcjonowania w warunkach nadmiaru, jak i niedoboru wody. Osiągnięcie tego planowane jest poprzez zreformowanie struktur gospodarki wodnej z uwzględnieniem adaptacji do zmian klimatu, opracowanie i wdrożenie metod oceny ryzyka powodziowego a także opracowania metod ograniczających prawdopodobieństwo wystąpienia suszy .

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Zagrożenie powodziowe

Zgodnie z danymi Informatycznego Systemu Ochrony Kraju, na terenie Gminy Porąbka znajdują się tereny zagrożone zjawiskiem powodzi oraz podtopieniami.

Rysunek 12. Zagrożenie powodziowe na terenie Gminy Porąbka.

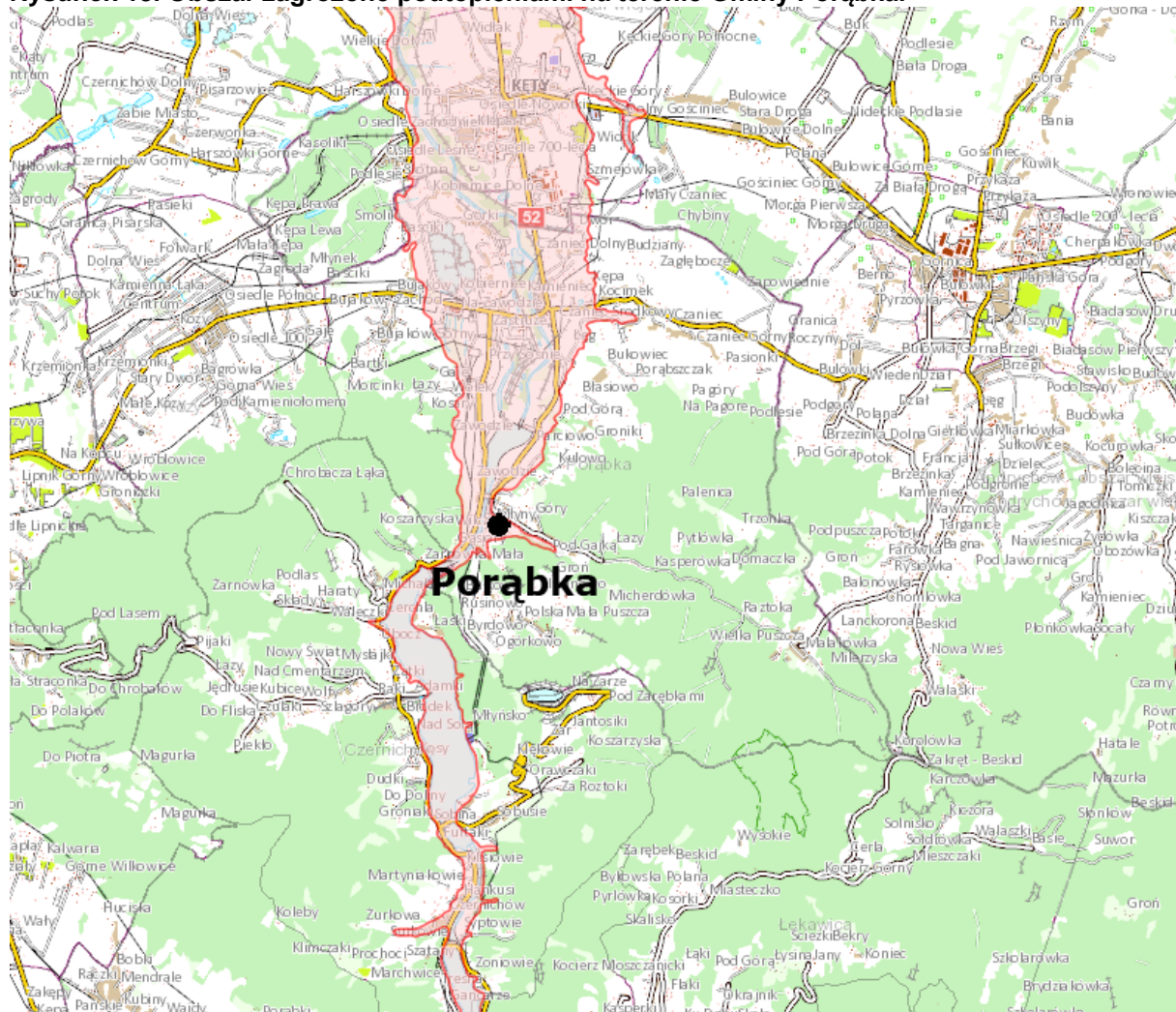

Źródło: ISOK

Zagrożenie podtopieniami

Zgodnie z danymi Państwowej Służby Hydrologicznej, na Gminy Porąbka znajdują się tereny zagrożone podtopieniami.

Rysunek 13. Obszar zagrożone podtopieniami na terenie Gminy Porąbka.

źródło: PGWWP

Susza

Susza jest zjawiskiem ciągłym o zasięgu regionalnym i oznacza dostępność wody poniżej średniej w określonych warunkach naturalnych. Suszą nazywa się nie tylko zjawiska ekstremalne, ale wszystkie, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego regionu. Ze względu na warunki meteorologiczne i klimatyczne, problemy rolnicze, warunki hydrologiczne i skutki gospodarcze wyróżnia się kolejne etapy rozwoju suszy:

- Susza meteorologiczna - określana jako okres trwający na ogół od miesięcy do lat, w którym dopływ wilgoci do danego obszaru spada poniżej stanu normalnego w danych warunkach klimatycznych uwilgotnienia,;
- Susza rolnicza - definiowana jako okres, w którym wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie;
- Susza Hydrologiczna - odnosząca się do okresu, gdy przepływy w rzekach spadają poniżej przepływu średniego, a w przypadku przedłużającej się suszy meteorologicznej obserwuje się znaczne obniżenie poziomu zalegania wód podziemnych;

- Susza w sensie gospodarczym - będącą skutkiem wymienionych procesów fizycznych odnoszącą się do zagadnień ekonomicznych w obszarze działalności człowieka dotkniętego suszą.⁷

Dużym zagrożeniem dla wód jest spływ zanieczyszczeń z powierzchni ziemi. Można do nich zaliczyć spływ rolniczy, którego źródłem są przede wszystkim nawozy, oraz spływ zanieczyszczeń z osiadających na podłożu (w taki sposób osiadać mogą także zanieczyszczenia powietrza). Spływ rolniczy powoduje przedostawanie się do wód dużego ładunku nawozowego co może sprzyjać niekontrolowanemu wzrostowi glonów, czego skutkiem jest zmniejszenie się ilości tlenu w wodach i pogorszenie się warunków życia dla fauny wodnej. Spływ zanieczyszczeń osiadających na powierzchni ziemi może powodować pogorszenie się stanu chemicznego wód.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne dotyczące gospodarowania wodami powinny dotyczyć zagadnień takich jak: racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, ochrona wód przed zanieczyszczeniami oraz zwiększenie świadomości na temat wpływu rolnictwa na stan wód.

Do tej pory edukacja ekologiczna w zakresie gospodarowaniem wodami nie była realizowana na obszarze Gminy Porąbka. Aktualnie gminy prowadzi prace koncepcyjne dotyczące zaplanowania ścieżek edukacyjnych poruszających tematy ochrony wód.

Monitoring środowiska⁸

Województwo śląskie zlokalizowane jest w obrębie 3 dorzeczy: Wisły, Odry i Dunaju oraz 7 regionów wodnych.

Organem właściwym w sprawach gospodarowania wodami w regionie wodnym Małej Wisły, Górnej Odry i Czadeczki (dorzecze Dunaju) jest Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie - Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej (PGW WP RZGW) w Gliwicach, w regionie wodnym Górnej Wisły – PGW WP RZGW Kraków, w regionie wodnym Środkowej Wisły – PGW WP RZGW Warszawa, w regionie wodnym Środkowej Odry – PGW WP RZGW Wrocław i w regionie wodnym Warty – PGW WP RZGW Poznań.

W ramach podsystemu monitoringu jakości wód powierzchniowych - wody śródlądowe, w latach 2016-2020 na terenie województwa śląskiego będą realizowane następujące zadania:

- badania i ocena stanu rzek, w tym zbiorników zaporowych,
- obserwacje elementów hydromorfologicznych dla potrzeb oceny stanu ekologicznego wód powierzchniowych,
- wdrażanie wymagań dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/39/UE z dnia 12 sierpnia 2013 r. zmieniającej dyrektywy 2000/60/WE i 2008/105/WE w zakresie substancji priorytetowych w dziedzinie polityki wodnej.

⁷ www.posucha.imgw.pl

⁸ „Program Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Śląskiego na lata 2016-2020”

Wykonane przez WIOŚ oceny stanu wód, przekazywane będą do Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Program monitoringu realizowany będzie w ramach monitoringu diagnostycznego (rzeki, w tym zbiorniki zaporowe oraz jednolite części wód w obszarach ochrony siedlisk i gatunków), operacyjnego (rzeki, w tym zbiorniki zaporowe), badawczego oraz monitoringu obszarów chronionych. Sieć reprezentatywnych punktów pomiarowo-kontrolnych wyznaczonych do realizacji monitoringu diagnostycznego została zaplanowana w sposób umożliwiający ocenę stanu jednolitych części wód z uwzględnieniem ich zróżnicowania pod względem typologii abiotycznej. Programem monitoringu operacyjnego objęte zostaną jednolite części wód płynących, w tym zbiorniki zaporowe, zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych.

Monitoring obszarów chronionych będzie prowadzony w jcwp znajdujących się na obszarach:

- zagrożonych eutrofizacją ze źródeł komunalnych,
- przeznaczonych do wykorzystania rekreacyjnego, w tym kąpieliskowego,
- wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia,
- położonych na obszarach sieci Natura 2000 i innych obszarach chronionych, których stan jest zależny od jakości wód powierzchniowych.

Wyniki badań wód prowadzone na terenie Gminy Porąbka zostały przedstawione w podrozdziałach dotyczących jakości wód.

5.4.6. Analiza SWOT

Gospodarowanie wodami	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Dobrze rozwinięta sieć hydrograficzna – na obszarze Gminy Porąbka znajduje się 7 JCWP, • Na terenie Gminy Porąbka zlokalizowany jest zbiornik retencyjny wody pitnej Czaniec, • Wody zbiornika Czaniec objęte są stałym monitoringiem – badania coroczne. 	<ul style="list-style-type: none"> • Występowanie terenów zagrożonych powodziami wzdłuż koryta rzeki Soły, • Zagrożenie podtopieniami wzdłuż koryta rzeki Soły oraz wokół Jeziora Czaniec, • Zły stan ogólny 3 rzecznych JCWP zlokalizowanych w obrębie Gminy Porąbka,
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Wprowadzanie w życie Programu małej retencji dla Województwa Śląskiego, • Realizacja Programu ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły, • Uwzględnianie w Planach Zagospodarowania Przestrzennego terenów na których istnieje zagrożenie podtopieniami lub wystąpieniem powodzi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gwałtowne zjawiska pogodowe mogące spowodować powódzie oraz odtopienia, • Zły stan zabezpieczeń przeciwpowodziowych,

5.4.7. Podsumowanie

Obszar Gminy Porąbka leży w zasięgu 7 Jednolitych Części Wód Powierzchniowych. Do głównych problemów gminy, związanych z gospodarką wodną, należy zły stan ogólny 3 JCWP oraz zagrożenie powodziami oraz podtopieniami wzdłuż koryta rzeki Soły. W celu poprawy stanu gospodarki wodnej na terenie Gminy Porąbka, należy utrzymywać

zabezpieczenia przeciwpowodziowe w należytym stanie a także podjąć się realizacji Programu małej retencji dla Województwa Śląskiego oraz Programu ochrony przed powodzią w dorzeczu górnej Wisły. Należy także uwzględniać zagrożone obszary w Planach Zagospodarowania Przestrzennego

5.5. Gospodarka wodno-ściekowa

5.5.1. Sieć wodociągowa

Gmina Porąbka posiada wodociągową sieć rozdzielczą o długości 136,4 km z 3 400 połączeniami do budynków mieszkalnych oraz zbiorowego zamieszkania. W 2016 roku dostarczono nią 268,8 dam³ wody. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę sieci wodociągowej na terenie Gminy Porąbka.

Tabela 22. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie Gminy Porąbka (stan na 31.12.2016 r.).

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1.	Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	136,4
2.	Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	3 400
3.	Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	268,8
4.	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	13 274
5.	Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	85,6

źródło: GUS.

5.5.2. Sieć kanalizacyjna

Gmina Porąbka posiada sieć kanalizacyjną o długości 37,8 km z 998 połączeniami do budynków mieszkalnych oraz mieszkania zbiorowego. W 2016 roku odprowadzono nią 178 dam³. W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Porąbka.

Tabela 23. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Porąbka (stan na 31.12.2016 r.).

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Wartość
1.	długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	37,8
2.	połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	998
3.	Ścieki odprowadzone	dam ³	178
4.	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	6 950
5.	Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	%	26,2

źródło: GUS.

5.5.3. Ujęcia wód

Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez PGW Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie, na terenie Gminy Porąbka występują następujące ujęcia wód:

Ujęcia podziemne:

- studnia wiercona zlokalizowana w m. Czaniec na działce nr 1527/3, użytkowana na cele produkcyjne i socjalne zakładu. Pozwolenie na pobór udzielone decyzją Starosty Bielskiego z dnia 06.06.2014 r. — znak: ZR.6341.1.37.2014.BZ firmie CZANIECKIE MAKARONY Sp. z o.o z s. w Czańcu. Decyzja ważna do 06.06.2024 r. Strefa ochronna bezpośrednia ww. ujęcia obejmująca kwadrat o boku 17 m została ustanowiona decyzją Starosty Bielskiego z dnia 20.05.2004 r. — znak: ZR-OŚ-6220/01/04.
- ujęcie grupowe wód czwartorzędowych na cele socjalno-bytowe, przeciwpożarowe oraz w sytuacji awarii na cele przemysłowe. Na terenie Gminy Porąbka znajdują się studnie S-1, S-2, S-3 oraz S-5. Pozostałe zlokalizowane są poza obszarem gminy. Dla ww. ujęcia zostały ustanowione tereny ochrony bezpośredniej: dla studni S-1 — S-4 obejmuje działki o kształcie kwadratu o długości boku 22 m, dla studni S-5 obejmuje działkę w kształcie czworoboku nieregularnego o wymiarach 24 x 23 x 16,5 x 17,5 m. Pozwolenie na pobór wody oraz strefy ochronne ww. ujęcia zostały udzielone przez Marszałka Województwa Małopolskiego z dnia 18.12.2014 r. - znak: SR-IV.7322.1.154.2014.MP Grupie Kęty S.A. Decyzja ważna do dnia 01.12.2034 r.
- ujęcie wody podziemnej z utworów kredowych ze źródła MARCINKI w m. Bujaków na działkach 2896/3, 1646/4 na potrzeby wodociągu w Bujakowie. Pozwolenie zostało udzielone decyzją Starosty Bielskiego z dnia 21.11.2011 r. — znak: ZR.6341.1.85.2011.BZ ważne do dnia 31.12.2032 r. zmienionej decyzją Starosty Bielskiego z dnia 16.12.2011 r. — znak: ZR.6341.1.85.2011.BZ (zmiana dotyczy uwzględnienia zasobów eksploatacyjnych ujęcia w zakresie wielkości poboru) dla firmy AQUA S.A. z s. w Bielsku - Białej. Strefa ochrony bezpośredniej ww. ujęcia zlokalizowana na działkach 1644/2, 1646/2, 1646/4, 2896/1 i na części działki 2896/3 (wg. wstępnego projektu podziału wydzielonej jako działka 2896/3A o pow. 0,007 ha) o łącznej powierzchni 0,0264 ha ustanowiona została decyzją Starosty Bielskiego z dnia 21.11.2011 r. - znak: ZR.6341.1.85.2011.BZ.
- studnia kopana S-1 zlokalizowane na dz. 46/2 w m. Porąbka na potrzeby socjalno-bytowe zakładu. Pozwolenie udzielone decyzją Starosty Bielskiego z dnia 04.07.2008 r. — znak: ZR.PA.6223-w/02/08 Zakładowi Pracy Chronionej ZABI w Czańcu ważne do dnia 04.07.2028 r.

Ujęcia powierzchniowe:

- ujęcie ze zbiornika Czaniec (id 2666 mapo pogładowa), zlok. pomiędzy nurtem a lewym brzegiem zbiornika Czaniec w pobliżu drogi Kobiernice — Międzybrodzie Bialskie na dostarczenie niezbędnej ilości wody do SUW w Kobiernicach oraz okresowo do ZUW w Goczałkowicach oraz na potrzeby kompleksu stawów rybnych w Kobiernicach. Pozwolenie udzielone przez Marszałka Województwa Śląskiego z dnia 30.12.2010 r. — znak: OS.J.Z/76370/27/2010 Górnośląskiemu Przedsiębiorstwu Wodociągów S.A. w Katowicach, ważne 10 lat.

- ujęcie z Młynówki Czanieckiej w km 3+967 na dz. 15/3,4489/10 w m. Czaniec (id 11194 mapa pogładowa) na cele chłodnicze. Pozwolenie udzielone decyzją Starosty Bielskiego z dnia 27.12.2017 r. — znak: WS.6341.2.163.2017.OA Państwu Marii i Stanisławowi Ziębińskim prowadzącym działalność gospodarczą p.n.: ICE MASTRY Sp. J. z s. w Czańcu, ważna do 26.12.2027 r.
- ujęcia na potoku Wielka Puszcza (dz. 6365/13) w km 13+430 oraz w km 12+800 na potrzeby Centrum Rehabilitacyjno — Konferencyjnego KOCIERZ Targanice z s. w Andrychowie. Pozwolenie udzielone decyzją Starosty Bielskiego z dnia 13.07.2012 r. — znak: ZR.6341.1.25.2012.MJ firmie STANPOL Sp. z o.o. z s. Andrychowie, ważne do 13.07.2032 r.

Gminę Porąbka obejmują również następujące, aktualne strefy ochronne pośrednie ujęć wód powierzchniowych (obejmujące również strefy ochrony bezpośredniej) ustanowione Rozporządzeniami Dyrektora PGW WP RZGW w Krakowie:

- ujęcie w m. Zasole Nr 24/2016 z dnia 22.07.2016 r., zmienione Rozporządzeniem z dnia 28.03.2017 r. oraz 03.11.2017r.,
- ujęcie w m. Kobiernice Nr 4/2008 z dnia 18.08.2008 zmienione Rozporządzeniem 1/2009 z dnia 20.04.2009 r.,
- ujęcie w m. Kobiernice Nr 1/2014 z dn. 15.01.2014 r. zmienione Rozporządzeniem z dnia 10.10.2017 r.,
- ujęcie w m. Targanice Nr 10/2012 z dnia 21.09.2012 r. zmienione Rozporządzeniem z dnia 23.02.2016 r. (ww. strefa minimalnie pokrywa wnioskowaną gminę od strony wschodniej).

5.5.4. Produkcja wody i sposób uzdatniania.⁹

Gmina Porąbka zaopatrywana jest w wodę produkowaną przez:

- Stację Uzdatniania Wody Soła I w Kobiernicach należącą do Aqua S.A. Bielsko-Biała, stacja ta oparta jest o ujęcie infiltracyjne, w procesie uzdatniania stosowana jest tylko dezynfekcja końcowa,
- Stację Uzdatniania Wody Soła III/II w Kobiernicach należącą do Aqua S.A. Bielsko-Biała, w procesie uzdatniania stosowana jest koagulacja, filtracja i dezynfekcja końcowa.
- Stację Uzdatniania Wody w Bujakowie należące do Aqua S.A. Bielsko-Biała, w procesie uzdatniania stosowana jest dezynfekcja końcowa,

Na terenie gminy Porąbka znajduje się podmiot prowadzący działalność gospodarczą wykorzystujący wodę pochodzącą z własnego indywidualnego ujęcia wody:

- Czanieckie Makarony Spółka z o.o., w procesie uzdatniania stosowana jest filtracja oraz dezynfekcja końcowa.

5.5.5. Jakość wód pitnych.⁵

W 2017 roku, na terenie gminy Porąbka w żadnej próbce, badanej przez producentów wody oraz PSSE w Bielsku-Białej, nie wystąpiły przekroczenia wartości dopuszczalnych badanych parametrów.

⁹ Raporty o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2017 roku, PSSE Bielsko-Biała.

5.5.6. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany zachodzące obecnie w klimacie cechuje zwiększenie się gwałtowności zjawisk pogodowych. Częściej występują także skrajne zjawiska takie jak burze. Wiąże się to z dostarczeniem do sieci kanalizacyjnych dużych ilości wody w krótkim czasie. Infrastruktura może być nieprzygotowana na taką sytuację co może spowodować wydostawanie się wody, wraz z zanieczyszczeniami, z sieci kanalizacyjnej. Również przepustowość oczyszczalni ścieków może być niewystarczająca w przypadku wystąpienia gwałtownych zjawisk pogodowych. Aby zminimalizować efekty takich zjawisk należy brać je pod uwagę już na etapie planowania przedsięwzięć związanych z gospodarką wodno-ściekową.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie gospodarki wodnej można zaliczyć wszelkiego rodzaju wycieki i awarie sieci kanalizacyjnej powodujące zanieczyszczenie środowiska. Ponadto istnieje zagrożenie przedostania ścieków przemysłowych do środowiska jak i sieci kanalizacyjnej. Przyczyną mogą być awarie w zakładach przemysłowych oraz awarie podczas transportu ścieków. Przedostawanie się ścieków do środowiska może powodować przedostanie się szkodliwych substancji do gleb, a poprzez spływ powierzchniowy, również do wód. Zagrożenia związane z tymi procesami zostały opisane w rozdziale dotyczącym gospodarowania wodami.

Awarie sieci wodociągowej mogą doprowadzić do przerw w dostawie wód, lub skażenia wody pitnej co niesie za sobą bezpośrednie zagrożenie zdrowia ludności.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne na terenie gminy powinny skupić się wokół zwiększenia świadomości mieszkańców na temat roli sieci wodno-kanalizacyjnych w ochronie wód oraz propagowaniu racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi.

Do działalności edukacyjnej Gminy Porąbka w ramach gospodarki wodno-ściekowej można zaliczyć kontrole szczelności zbiorników bezodpływowych.

Monitoring środowiska

Oceną jakości wód pitnych na terenie Gminy Porąbka zajmuje się Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Bielsku-Białej. W celu wykonania takiej oceny wykorzystywane są wyniki próbek pobieranych i badanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną, a także wyniki uzyskane przez producentów wody w ramach prowadzonej kontroli wewnętrznej.

Badania jakości ścieków są natomiast prowadzone przez jednostki zarządzające oczyszczalniami ścieków oraz sieciami kanalizacyjnymi.

5.5.7. Analiza SWOT

Gospodarka wodno-ściekowa	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">85,6% ludności gminy korzysta z sieci wodociągowej,	<ul style="list-style-type: none">26,2% mieszkańców korzysta z sieci kanalizacyjnej,

	<ul style="list-style-type: none"> • Przedostawanie się ścieków komunalnych do środowiska z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Inwentaryzacja oraz kontrola szczelności zbiorników bezodpływowych, • Rozbudowa sieci kanalizacyjnej, • Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków tam gdzie jest to uzasadnione ekonomicznie i zgodne z rozporządzeniem Nr 4/2014 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 16 stycznia 2014r., zmienionym rozporządzeniem z dnia 10 października 2016r.; • Dalszy rozwój sieci wodociągowej, • Edukacja mieszkańców w zakresie gospodarki wodno-ściekowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nieszczelne zbiorniki bezodpływowe, • Brak wystarczających środków na rozbudowę sieci kanalizacyjnej. • Uszkodzenia urządzeń sieciowych spowodowane gwałtownymi zjawiskami pogodowymi,

5.5.8. Podsumowanie

Sieć wodociągowa Gminy Porąbka jest dobrze rozwinięta – objętych nią jest 85,6% mieszkańców. Siecią kanalizacyjną jest objętych jedynie 26,2% mieszkańców gminy. Wskazuje to na obecność dużej liczby zbiorników bezodpływowych. Zagrożeniem z tego wynikającym, jest groźba przedostawania się zanieczyszczeń z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych do środowiska. W celu poprawy sytuacji należy:

- kontynuować rozwój sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej;
- wspierać budowę przydomowych oczyszczalni ścieków tam gdzie jest to uzasadnione ekonomicznie i zgodne z rozporządzeniem Nr 4/2014 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie z dnia 16 stycznia 2014r., zmienionym rozporządzeniem z dnia 10 października 2016 r.;
- prowadzić kontrolę szczelności zbiorników bezodpływowych oraz urządzeń sieciowych;
- edukować mieszkańców gminy w zakresie prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej.

5.6. Zasoby geologiczne

5.6.1. Stan aktualny

Wykaz złóż surowców zlokalizowanych na terenie Gminy Porąbka zestawiono w poniższej tabeli opracowanej na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego.

Tabela 24. Surowce naturalne występujące na terenie Gminy Porąbka.

Nazwa złoża	Gmina	Kopalina	Powierzchnia złoża [ha]	Stan zagospodarowania
Kobiernice	Porąbka	Kruszywa naturalne	95,99	złoża rozpoznane szczegółowo

źródło: PIG.

5.6.2. Przepisy prawne

Zasady eksploatacji złóż surowców mineralnych zostały określone w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. — Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. 2017 poz. 2126). Zgodnie z art. 21 ww. ustawy „działalność w zakresie:

1. Poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalin, o których mowa w art. 10 ust. 1;
 - 1a. poszukiwania lub rozpoznawania kompleksu podziemnego składowania dwutlenku węgla,
2. Wydobywania kopalin ze złóż,
3. Podziemnego bezzbiornikowego magazynowania substancji,
4. Podziemnego składowania odpadów,
5. Podziemnego składowania dwutlenku węgla,

może być wykonywana po uzyskaniu koncesji.

Art. 22 ww. ustawy opisuje, w jakich przypadkach stosownej koncesji udziela: Minister właściwy do spraw środowiska, Wojewoda lub Starosta.

Uzyskanie koncesji nie jest konieczne w przypadku, gdy prowadzone działania służą zaspokojeniu potrzeb własnych osób fizycznych i spełniają odpowiedni warunki, gdyż zgodnie z „art. 4.1. Przepisów działu III-VIII oraz art. 168-174 nie stosuje się do wydobywania piasków i żwirów, przeznaczonych dla zaspokojenia potrzeb własnych osoby fizycznej, z nieruchomości stanowiących przedmiot jej prawa własności (użytkowania wieczystego), bez prawa rozporządzania wydobytą kopaliną, jeżeli jednocześnie wydobyć:

- 1) będzie wykonywane bez użycia środków strzałowych
- 2) nie będzie większe niż 10 m³ w roku kalendarzowym;
- 3) nie naruszy przeznaczenia nieruchomości.

Ten, kto zamierza podjąć wydobywanie, o którym mowa w ust. 1, jest obowiązany z 7-dniowym wyprzedzeniem na piśmie zawiadomić o tym właściwy organ nadzoru górniczego, określając lokalizację zamierzonych robót oraz zamierzony czas ich wykonywania.

W przypadku naruszenia wymagań określonych w ust. 1 i 2, właściwy organ nadzoru górniczego, w drodze decyzji, ustala prowadzącemu taką działalność opłatę podwyższoną, o której mowa w art. 140 ust. 3 pkt 3.

5.6.3. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu¹⁰

Zmiany klimatu mają również wpływ na wydobywanie surowców. Do negatywnego wpływu zmian klimatycznych na przemysł wydobywczy należą głównie ekstremalne warunki pogodowe – powodzie, wiatry huraganowe, ulewy, deszcze marznące oraz długotrwałe zaleganie pokrywy lodowej. Działania adaptacyjne w sektorze powinny być skupione wokół zagadnień związanych z:

- technicznymi i organizacyjnymi sposobami dostosowania infrastruktury,
- monitoringiem i wymianą informacji,
- podjęciem niezbędnych badań naukowych,
- prowadzeniem szkoleń i edukacji.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, w zakresie gospodarki kopalinami można zaliczyć nielegalne wydobywanie zasobów naturalnych oraz szkody powstające podczas wydobywania surowców. Na terenie Gminy Porąbka zostało rozpoznane złożo kruszyw naturalnych, których wydobywanie najczęściej prowadzone jest metodami odkrywkowymi. Wiąże się to z negatywnym wpływem na warstwę glebową, krajobraz oraz florę i faunę zamieszkującą obszar wydobywania. Maszyny wydobywcze mogą także zwiększać poziomy dźwięku w otoczeniu miejsca wydobywania.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne dotyczące gospodarki zasobami geologicznymi powinny dotyczyć głównie uświadamiania mieszkańcom gminy wagi wykorzystania surowców naturalnych oraz realnego wpływu na środowisko i mieszkańców gminy.

Tematy ochrony złóż powinna być poruszane w szkołach na lekcjach przyrody oraz geografii w ramach prowadzonych zajęć.

Monitoring środowiska¹¹

Nadzorem nad optymalnym zagospodarowaniem złóż kopalin oraz ograniczeniem uciążliwości oddziaływania przemysłu wydobywczego na ludzi i środowisko zajmuje się Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska oraz Urzędy Górnicze. Gmina Porąbka leży w zasięgu Okręgowego Urzędu Górniczego w Krakowie.

Urzędy górnicze, w granicach ich właściwości miejscowej, wykonują zadania określone w przepisach określających kompetencje organów nadzoru górniczego, sprawujących w szczególności:

1. Nadzór i kontrolę nad ruchem zakładów górniczych w zakresie:
 - a. bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego,
 - b. ratownictwa górniczego,
 - c. gospodarki złożami kopalin w procesie ich wydobywania,
 - d. ochrony środowiska, w tym zapobiegania szkodom,

¹⁰ www.klimada.mos.gov.pl

¹¹ <https://www.biznes.gov.pl/organy-i-instytucje/-/szczegoly/6353/>

- e. budowy i likwidacji zakładu górniczego, w tym rekultywacji gruntów i zagospodarowania terenów po działalności górniczej;
2. Nadzór i kontrolę nad podmiotami zawodowo trudniącymi się wykonywaniem czynności ratownictwa górniczego, w zakresie przestrzegania przez te podmioty przepisów wydanych na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze;
3. Nadzór i kontrolę nad prowadzeniem określonych robót podziemnych z zastosowaniem techniki górniczej;
4. Nadzór i kontrolę nad wykonywaniem robót geologicznych;
5. Nadzór i kontrolę nad bezzbiornikowym magazynowaniem substancji oraz składowaniem odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych;
6. Nadzór i kontrolę nad jednostkami organizacyjnymi trudniącymi się szkoleniem pracowników zakładu górniczego, w zakresie posiadania odpowiedniej kadry oraz niezbędnych środków umożliwiających właściwe przeszkolenie pracowników w zakresie znajomości przepisów regulujących bezpieczne wykonywanie pracy w zakładzie górniczym;
7. Nadzór i kontrolę działalności służby mierniczo-geologicznej w zakresie pomiarów i innych czynności, wykonywanych na potrzeby zakładu górniczego;
8. Nadzór nad projektowaniem, budową, utrzymaniem, remontem i rozbiórką obiektów budowlanych zakładu górniczego, jako organy administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego w dziedzinie górnictwa.

Zadania te wykonywane są w szczególności poprzez:

1. Przeprowadzanie, według ustalonych zasad, kontroli: w zakładach górniczych, podmiotach zawodowo trudniących się wykonywaniem czynności ratownictwa górniczego, zakładach prowadzących określone roboty podziemne z zastosowaniem techniki górniczej, zakładach wykonujących roboty geologiczne, zakładach prowadzących bezzbiornikowe magazynowanie substancji oraz składowanie odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych oraz jednostkach organizacyjnych trudniących się szkoleniem pracowników zakładu górniczego;
2. Nakazywanie usunięcia nieprawidłowości powstałych wskutek naruszenia przepisów o ruchu zakładu górniczego, zwłaszcza jeżeli stwarzają one zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu górniczego, jego pracowników, bezpieczeństwa powszechnego lub środowiska;
3. Wstrzymywanie w całości lub w części ruchu zakładu górniczego lub jego urządzeń oraz nakazywanie podjęcia niezbędnych środków zapobiegawczych, w razie stwierdzenia bezpośredniego zagrożenia dla zakładu górniczego, jego pracowników.

5.6.4. Analiza SWOT

Ochrona powierzchni ziemi	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Obecność, na terenie Gminy Porąbka, złoża kruszyw naturalnych, które mogą być wykorzystane gospodarczo; 	<ul style="list-style-type: none"> Złoże nie jest wykorzystywane;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Stosowanie najnowszych technologii w 	<ul style="list-style-type: none"> Degradacja gleb oraz zmiany w stosunkach

<p>czasie ewentualnej eksploatacji zasobów kruszyw naturalnych, co ma na celu minimalizację wpływu na stosunki wodne oraz środowisko gleby,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rekultywacja terenów po ewentualnym zakończeniu wydobywania surowców na terenie Gminy Porąbka, 	<p>wodnych towarzyszące wydobywaniu kopalin w sposób odkrywkowy,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nielegalne wydobywanie surowców naturalnych,
--	---

5.6.5. Podsumowanie

Zgodnie z informacjami publikowanymi przez Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy, na terenie Gminy Porąbka, znajduje się jedno złożo kruszyw naturalnych. Jest ono rozpoznane wstępnie. Złożo nie jest wykorzystywane. Zagrożeniem dla zasobów geologicznych może być nielegalne wydobywanie kopalin.

5.7. Gleby

5.7.1. Stan aktualny

Rodzaje gleb

Rodzaje gleb występujące na terenie Gminy Porąbka są determinowane przez rodzaj skał na których zostały utworzone, oraz przez warunki glebotwórcze występujące w poszczególnych obszarach gminy. Na jej terenie można wyróżnić następujące rodzaje gleb:

- **Gleby pseudobielicowe** – gleby tworzące się na różnego rodzaju piaskach, dochodzi w nich do procesu wymywania niektórych związków chemicznych tworzących minerały co nazywane jest bielcowaniem;
- **Gleby brunatne** - powstające na glinach zwałowych oraz piaskach i piaskowcach, można wśród nich wyróżnić:
 - **Brunatno – kwaśne**, tworzące się na podłożach bogatych w związki fosforu, potasu, wapnia i magnezu.
- **Mady** – są to gleby tworzące się w wyniku nagromadzenia się materiałów niesionych przez wody rzeczne;

Na terenie gminy dominują gleby od IV do VI klasy bonitacyjnej. Zgodnie z informacją udostępnioną przez UG w Porąbce jest ich około 1151 ha, co stanowi ponad połowę użytków rolnych. Gleby klasy III zajmują 980 ha, co stanowi około 45% powierzchni użytków rolnych. Gleby klasy II zajmują 36 ha, natomiast do klasy I zaliczone zostały tylko 3 ha gleb.

Gdzie:

Gleby klasy I – gleby orne najlepsze. Są to gleby położone w dobrych warunkach fizjograficznych, najbardziej zasobne w składniki pokarmowe, posiadają dobrą naturalną strukturę, są łatwe do uprawy (czynne biologicznie, przepuszczalne, przewiewne, ciepłe, wilgotne).

Gleby klasy II – gleby orne bardzo dobre. Mają skład i właściwości podobne (lub nieco gorsze) jak gleby klasy I, jednak położone są w mniej korzystnych warunkach terenowych lub mają gorsze warunki fizyczne, co powoduje, że plony roślin uprawianych na tej klasie gleb, mogą być niższe niż na glebach klasy I.

Gleby klasy III (IIIa i IIIb) – gleby orne średnio dobre. W porównaniu do gleb klas I i II, posiadają gorsze właściwości fizyczne i chemiczne, występują w mniej korzystnych warunkach fizjograficznych. Odznaczają się dużym wahaniami poziomu wody w zależności od opadów atmosferycznych. Na glebach tej klasy można już zaobserwować procesy ich degradacji.

Gleby klasy IV (IVa i IVb) – gleby orne średnie. Plony roślin uprawianych na tych glebach są wyraźnie niższe niż na glebach klas wyższych, nawet gdy utrzymywane są one w dobrej kulturze rolnej. Są mało przewiewne, zimne, mało czynne biologicznie. Gleby te są bardzo podatne na wahania poziomu wód gruntowych (zbyt podmokłe lub przesuszone).

Gleby klasy V – gleby orne słabe. Są ubogie w substancje organiczne, mało żyzne i nieurodzajne. Do tej klasy zaliczmy również gleby położone na terenach nie zmeliorowanych albo takich, które do melioracji się nie nadają.

Gleby klasy VI – gleby orne najslabsze. W praktyce nadają się tylko do zalesienia. Posiadają bardzo niski poziom próchnicy. Próba uprawy roślin na glebach tej klasy niesie ze sobą duże ryzyko uzyskania bardzo niskich plonów.

Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie Gminy Porąbka

Użytki rolne na terenie Gminy Porąbka stanowią 39,24% całego obszaru gminy. Dane statystyczne na temat struktury użytków rolnych zostały zestawione poniżej.

Tabela 25. Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie Gminy Porąbka (stan na rok 2014).

Użytki rolne			
Lp.	Nazwa	Jednostka	Wielkość obszaru
1	Użytki rolne (ogółem)	ha	2528
2	Użytki rolne - grunty orne	ha	1782
3	Użytki rolne – sady	ha	36
4	Użytki rolne - łąki trwałe	ha	253
5	Użytki rolne - pastwiska trwałe	ha	279
6	Użytki rolne - grunty rolne zabudowane	ha	100
7	Użytki rolne - grunty pod stawami	ha	76
8	Użytki rolne - grunty pod rowami	ha	2
Pozostałe grunty i nieużytki			
Lp.	Nazwa	Jednostka	Wielkość obszaru
1	Nieużytki	ha	24

źródło: GUS.

Osuwiska¹²

Ruchy masowe ziemi są jednymi z najbardziej rozpowszechnionych zjawisk powodujących katastrofy naturalne. Obejmują one różne procesy i zjawiska, których wspólną cechą jest niszczenie struktury skał i gruntu objawiające się jego wyraźnym przemieszczeniem i deformacją pod wpływem siły ciężkości. Ze względu na charakter i tempo procesu wyróżnia się zjawiska: osuwania, spełzowania, odpadania, osiadania, spełzowania i ześlizgiwania się skał. Szybkość osuwania się ziemi jest różna i wynosi od kilku centymetrów do kilku metrów na sekundę. Osuwanie następuje nagle

¹² www.mos.gov.pl/srodowisko/geologia/osuwiska/

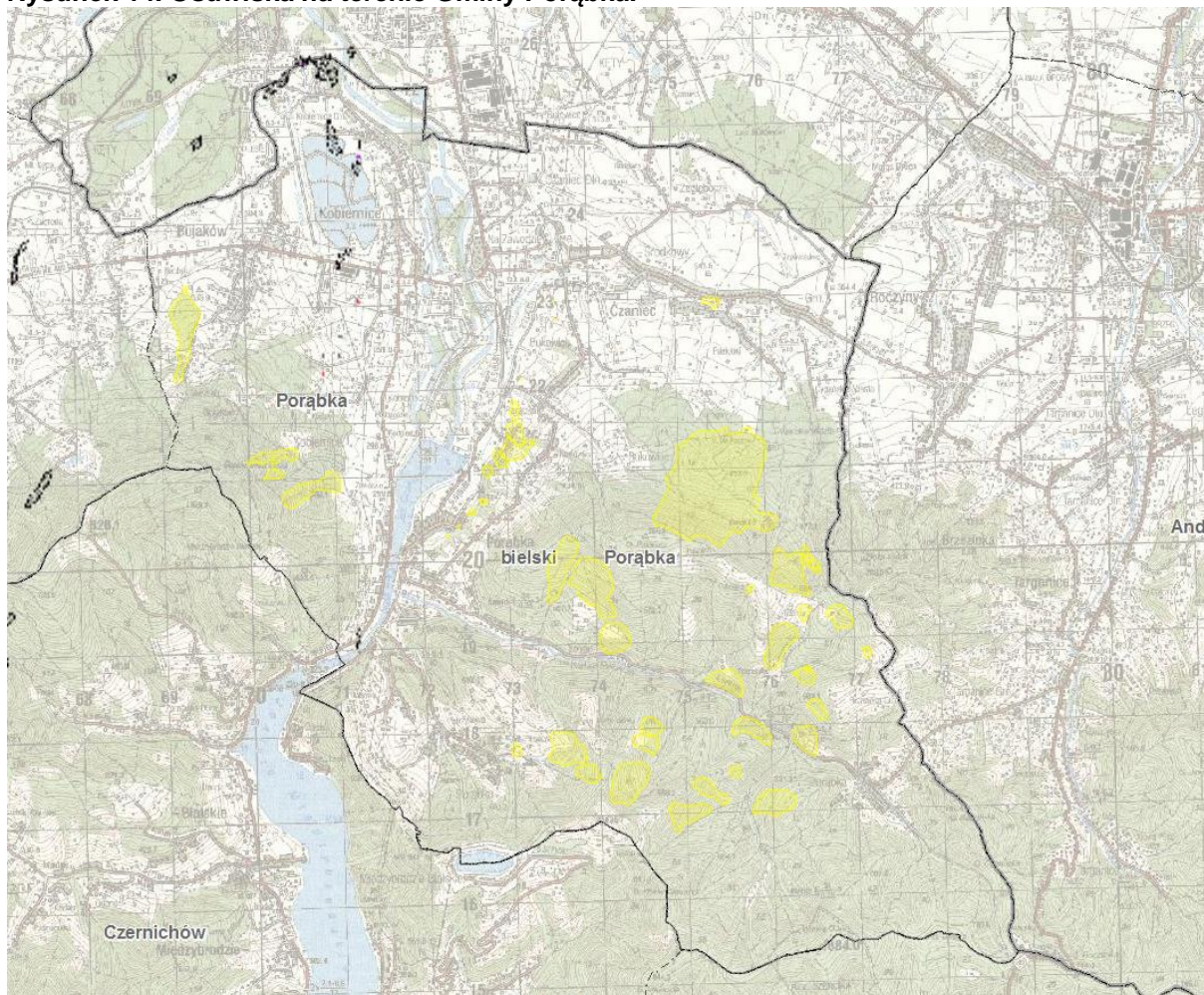
i niespodziewanie, albo jest poprzedzone pewnymi objawami, jak rysy, pęknięcia i szczeliny, otwierające się na granicy obszaru oderwania. Ze względu na wielkość wyróżnia się osuwiska małe, o powierzchni do 1 ha, lub duże - powyżej 100 ha, a ze względu na jego głębokość (od powierzchni osuwiska do jego powierzchni odkłucia) płytkie - do 5 m, lub bardzo głębokie, dochodzące do kilkudziesięciu metrów miąższości. Częstym zjawiskiem jest odnawianie się osuwisk na tych samych obszarach.

W Polsce do głównych przyczyn powstawania osuwisk należą:

- Budowa geologiczna i rzeźba terenu,
- Opady atmosferyczne,
- Działalność człowieka.

Położenie osuwisk na terenie Gminy Porąbka przedstawiono poniżej.

Rysunek 14. Osuwiska na terenie Gminy Porąbka.

źródło: SOPO

5.7.2 Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Efektem przewidywanych zmian klimatycznych będzie wzrost częstotliwości oraz intensywności susz co będzie miało negatywny wpływ na gleby oraz rolnictwo. Wymagane

będzie zintensyfikowane nawadnianie terenów dotkniętych suszami. Do działań adaptacyjnych będzie można zaliczyć wsparcie inwestycyjne gospodarstw oraz szkolenia i doradztwo technologiczne a także doskonalenie systemu tworzenia i zarządzania rezerwami żywności, materiału siewnego i paszy na wypadek nieurodzaju.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń gleb można zaliczyć brak stosowania tzw. „dobrych praktyk rolniczych”, awarie w zakładach przemysłowych, zanieczyszczenia powstające podczas ruchu komunikacyjnego, odprowadzanie ścieków do gleby oraz gromadzenie odpadów na dzikich wysypiskach. Zanieczyszczenia gleb związkami chemicznymi powstającymi w zakładach przemysłowych i na drogach osiadają na glebach co może skutkować ich przedostawaniem się do roślin rosnących na tym terenie. Zbyt intensywne zabiegi rolnicze mogą doprowadzić do zwiększonej erozji wierzchniej warstwy gleby, zanieczyszczenia wód podziemnych, powierzchniowych oraz gleb środkami ochrony roślin i nawozami sztucznymi. Może z tego, także wynikać nieprawidłowa gospodarka wodno-ściekowa gospodarstw rolnych a także przekształcenia siedlisk występujących na terenie objętych zabiegami rolnymi.

Na terenie Gminy Porąbka występują osuwiska, które mogą być przyczyną zniszczeń obszarów rolnych, budynków oraz infrastruktury.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne dotyczące rolnictwa oraz zagospodarowania gleb powinny dotyczyć tematów takich jak dobre praktyki rolnicze, ochrona gleb, bezpieczne stosowanie środków ochrony roślin oraz nawozów oraz ograniczanie erozji gleb. Szkolenia poruszające tematy rolnicze organizowane są przez Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie oraz jego oddział w Bielsku-Białej. Organizowane są tam szkolenia dla rolników obejmujące zagadnienia takie jak: nowe rozwiązania chroniące środowisko w gospodarstwach rolnych, pozyskiwaniu dofinansowań na wymianę źródeł ciepła, rolnictwa ekologicznego oraz tematykę rolnictwa przyjaznego środowisku. W szkoleniach tych mogą brać udział zainteresowani właściciele gospodarstw rolnych.

Monitoring środowiska

Osuwiska¹³

W strefach wysokiego zagrożenia tzw. infrastruktury krytycznej prowadzone są prace monitorujące aktywność osuwisk. Wykonywane są one przez oddziały PIG – PiB. Sam monitoring rozpoczyna się równocześnie z prowadzonymi pracami kartograficznymi osuwisk, które mają na celu ich rozpoznanie. Monitoring prowadzony jest różnymi, najnowocześniejszymi technikami pomiarowymi, a jego celem jest poznanie dynamiki procesu osuwania oraz określenie stanu krytycznego. Rozpoznanie osuwiska i jego aktywności stanowi podstawę do prognozowania scenariuszy dalszego jego rozwoju, jak również pozwala na ocenę możliwości stabilizacji stoku.

¹³www.pgi.gov.pl/krakow/oddzial-karpacki/monit/krakow1/monitoring-osuwisk.html

Monitoring gleb ornych¹⁴

„Monitoring chemizmu gleb ornych Polski” stanowi podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Celem badań jest obserwacja zmian szerokiego zakresu cech gleb użytkowanych rolniczo, szczególnie właściwości chemicznych, zachodzących w określonych przedziałach czasu pod wpływem rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka. Monitoring chemizmu rolniczo użytkowanych gleb w Polsce jest realizowany od roku 1995. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane i analizowane są próbki glebowe, reprezentujące 216 stałych punktów kontrolnych zlokalizowanych w całym kraju. Piąta edycja pobierania próbek przypada na rok 2015. Monitoring chemizmu gleb w 5 turze jest realizowany, podobnie jak w poprzednich latach, przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, w ramach umowy nr 23/2015/F zawartej w dniu 17 czerwca 2015 roku pomiędzy Głównym Inspektoratem Ochrony Środowiska (Zamawiający) oraz Instytutem Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowym Instytutem Badawczym (Wykonawca).

Punkty poboru próbek oraz wyniki badań są dostępne na stronie www.gios.gov.pl/chemizm_gleb.

5.7.3. Analiza SWOT

Ochrona powierzchni ziemi	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Użytki rolne stanowiące 39,24% powierzchni Gminy Porąbka. 	<ul style="list-style-type: none"> • Występowanie, na terenie Gminy Porąbka, terenów zagrożonych występowaniem ruchów masowych gruntu; • Na terenie Gminy Porąbka przeważają gleby o średniej klasie bonitacyjnej.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Szkolenie rolników z zakresu zasad dobrej praktyki rolniczej przez Śląski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Częstochowie, oddz. W Bielsku-Białej; • Przeznaczanie najsłabszej klasy na cele inne niż rolnicze, • Uwzględnianie obszarów zagrożonych osunięciami w polityce przestrzennej Gminy Porąbka; 	<ul style="list-style-type: none"> • Ruchy masowe terenów zagrożonych na obszarze Gminy Porąbka; • Erozja gleb spowodowana czynnikami klimatycznymi oraz nieprawidłowymi praktykami rolniczymi,

5.7.4. Podsumowanie

Użytki rolne stanowią 39,24% powierzchni Gminy Porąbka. Dominują tu gleby średniej klasy bonitacyjnej. Na terenie gminy można także napotkać tereny narażone na ruchy masowe powierzchni. Głównymi zagrożeniami dla gleb są ruchy masowe oraz erozja związana z rolnictwem oraz czynnikami klimatycznymi. W celu ograniczenia negatywnego wpływu tych czynników konieczne jest zachęcanie rolników do stosowania zasad „dobrej praktyki” rolniczej. Zapobiegania negatywnemu wpływowi osuwisk na ludzi i środowisko, powinno się opierać na stałym monitorowaniu tych miejsc oraz uwzględnianiu ich w polityce przestrzennej Gminy Porąbka.

¹⁴ Raport z III etapu realizacji zamówienia „Monitoring chemizmu gleb ornych w Polsce w latach 2015-2017”

5.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

5.8.1. Stan wyjściowy

Odpady komunalne na terenie Gminy Porąbka powstają głównie w gospodarstwach domowych, przedsiębiorstwach handlowych oraz obiektach użyteczności publicznej.

Masa zebranych odpadów¹⁵

Tabela 26. Ilość odpadów komunalnych wytworzonych na terenie Gminy Porąbka w roku 2016.

Rodzaj odpadu	Kod odpadu	Ilość [Mg]
Opakowania ze szkła	15 01 07	370,760
Odpady kuchenne ulegające biodegradacji "mokre"	20 01 08	1 293,980
Zmieszane odpady opakowaniowe	20 01 99	254,440
Inne nie wymienione frakcje zbierane w sposób selektywny "suche"	20 01 99	630,340
Zmieszane (niesegregowane) odpady komunalne	20 03 01	809,680
Odpady ulegające biodegradacji	20 02 01	4,000
Zużyte opony	16 01 03	20,620
Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 170901, 170902 i 170903	17 09 04	38,480
Odpadowa papa	17 03 80	45,460
Lampy fluorescencyjne	20 01 21*	0,015
Urządzenia zawierające freony	20 01 23*	3,180
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 200121 i 200123 zawierające niebezpieczne składniki	20 01 35*	2,340
Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 200121 i 200135	20 01 36	4,520
Odpady wielkogabarytowe	20 03 07	150,280
Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów	10 01 01	1 369,140
Leki inne niż wymienione w 200131	20 01 32	0,658
Elementy usunięte ze zużytych urządzeń inne niż wymienione w 160215	16 02 16	2,560
SUMA		5 000,453

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Porąbka za rok 2016

¹⁵ Stan na rok 2016.

Osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia takich frakcji odpadów komunalnych jak: papieru, metali, tworzyw sztucznych, i szkła wyniósł 37,22%.

Osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych wyniósł 100%.

Liczba mieszkańców, objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi w 2016 roku wynosiła 13 856.

Odpady wytworzone na terenie gminy zostały przekazane do następujących instalacji:

- Zakład Gospodarki Odpadami S.A., ul. Krakowska 315d, 43-300 Bielsko-Biała;
- Składowisko Odpadów Komunalnych Sp. z o.o., ul. Nadwiślańska 36 32-600 Oświęcim.

Na terenie Gminy Porąbka zlokalizowany jest także punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK). Znajduje się on w Porąbce przy ul. Bażanciej.

5.8.2. Regiony Gospodarki Odpadami¹⁶

Zgodnie z „Planem gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022”, obszar województwa został podzielony na trzy regiony gospodarki odpadami:

- Region I;
- Region II;
- Region III;

Zgodnie z „Planem gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022” teren Gminy Porąbka należy do Regionu III. W poniższej tabeli przedstawiono szczegółowe dane dotyczące Regionu III.

Tabela 27. Charakterystyka Regionu III województwa śląskiego (wg stanu z 2014 r.).

Lp.	Wskaźnik	Wartość
1.	Liczba ludności wg GUS [osób]	1 766 275
2.	Wskaźnik wytwarzania odpadów komunalnych [kg/M/rok]	343
3.	Wskaźnik wytwarzania odpadów komunalnych łącznie z OBiR [kg/M/rok]	356
4.	Masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych [Mg]	605 051
5.	Masa odebranych i zebranych odpadów komunalnych łącznie z OBiR [Mg]	628 989
6.	Masa odebranych i zebranych zmieszanych odpadów komunalnych [Mg]	362 815
7.	Masa odebranych i zebranych odpadów ulegających biodegradacji [Mg]	301 231
8.	<ul style="list-style-type: none"> • w tym masa odebranych i zebranych odpadów kuchennych organicznych [Mg] 	146 728
9.	<ul style="list-style-type: none"> • w tym masa odebranych i zebranych odpadów zielonych [Mg] 	25 586

źródło: „Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022”

W każdym regionie gospodarka odpadami powinna być prowadzona z wykorzystaniem instalacji regionalnych do przetwarzania następujących odpadów:

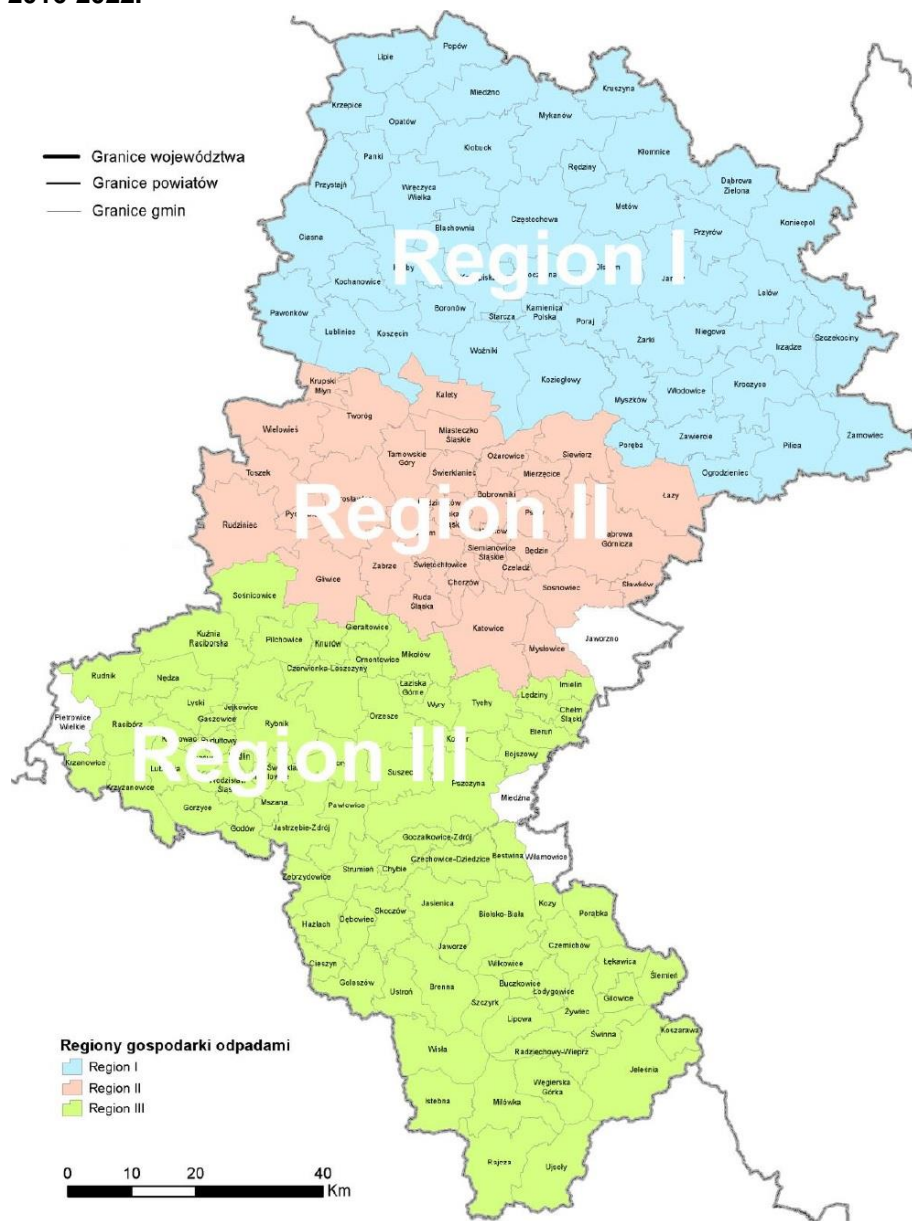
- zmieszanych odpadów komunalnych,
- odpadów zielonych,

¹⁶ Źródło: „Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022”.

- odpadów stanowiących pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania.

Poniżej przedstawiono w formie graficznej podział województwa śląskiego na regiony gospodarki odpadami komunalnymi.

Rysunek 15. Podział województwa śląskiego na regiony gospodarki odpadami komunalnymi wg WPGO 2016-2022.

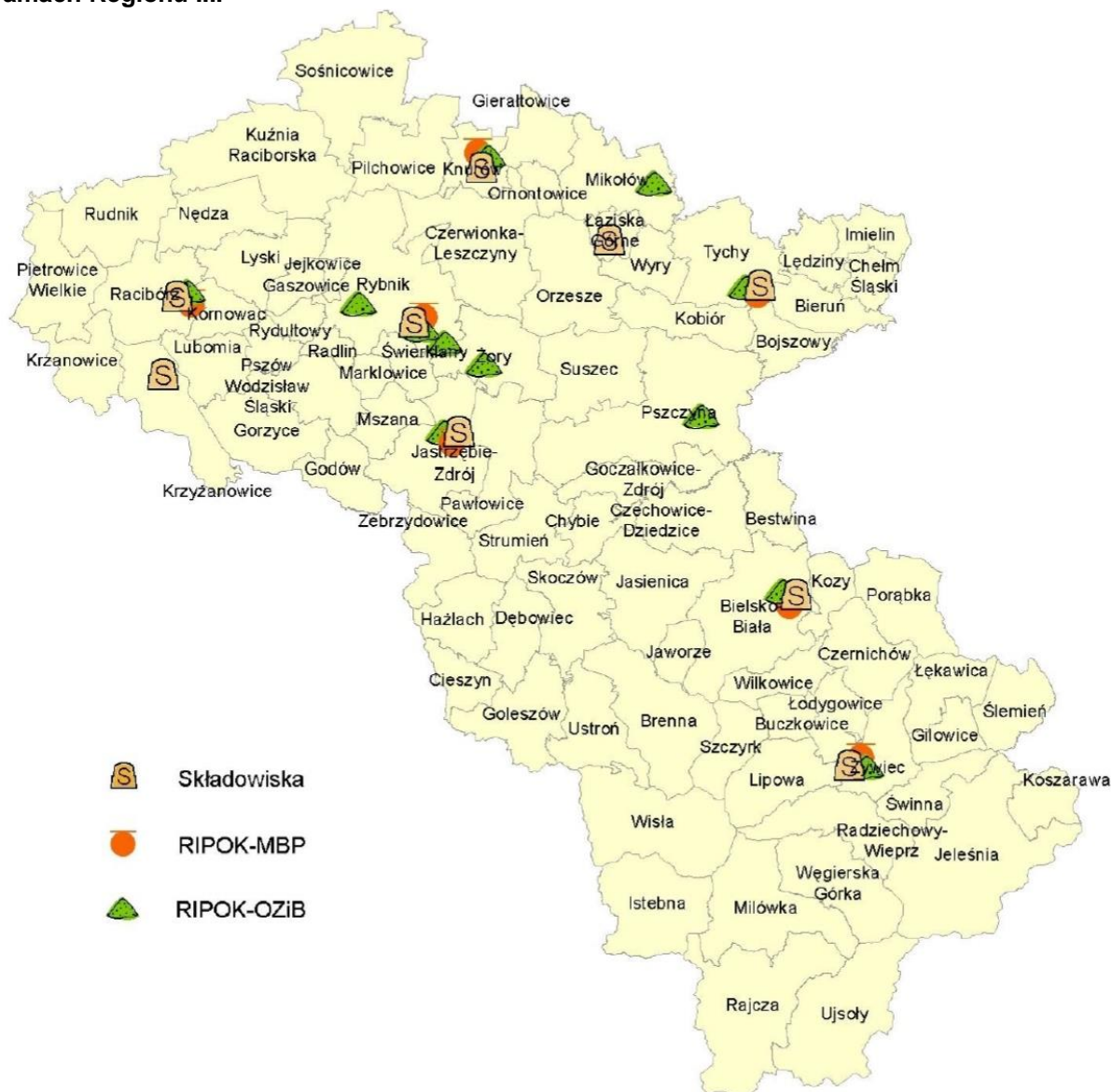

źródło: „Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022”

Zgodnie z ustawą o odpadach z dnia 14 grudnia 2012 roku (Dz. U. z 2018 r., poz. 21 t.j.), jako przetwarzanie rozumie się procesy odzysku lub unieszkodliwiania, w tym przygotowanie poprzedzające odzysk lub unieszkodliwianie.

Zgodnie z „Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego na lata 2016-2022” Gmina Porąbka należy do Regionu III. Poniżej przedstawiono w formie graficznej lokalizację instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych na terenie Regionu III.

Rysunek 16. Lokalizacja instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych funkcjonujących w ramach Regionu III.

źródło: „Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022”

Wykaz instalacji regionalnych przewidzianych do obsługi Regionu III wraz ze zdolnościami przerobowymi przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela 28. Wykaz regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów funkcjonujących na terenie Regionu III.

Lp.	Rodzaj instalacji	Podmiot zarządzający	Adres instalacji	Moc przerobowa instalacji (MPI) oraz dla odp. o kodach (MPK) 20 01 08, 20 02 01 [Mg/rok]
1.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o., ul. Rybnicka 125, 47-400 Racibórz	ul. Rybnicka 125, 47-400 Racibórz	MPI – 3 700 MPK – 3 700
2.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	BEST-EKO” Sp. z o.o., ul. Gwarków 1, 44-240 Żory	ul. Rycerska 101, 44-251 Rybnik	MPI – 60 000 MPK – 60 000
3.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	SEGO Sp. z o.o., Przemysłowa 35, 44-200 Rybnik	ul. Oskara Kolberga 65, 44- 251 Rybnik	MPI – 10 500 MPK – 10 500
4.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	COFINCO POLAND Sp. z o.o., ul Graniczna 29, 40-017 Katowice	ul. Dębina 36, 44-335 Jastrzębie Zdrój	MPI – 26 000 MPK - 16 000
5.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	PPHU "KOMART" Sp. z o.o., ul. Szpitalna 7, 44-194 Knurów	ul. Szybowa 44, 44-194 Knurów	MPI - 35 900 MPK - 35 900
6.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	Zakłady Techniki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Okrężna 5, 44-240 Żory	ul. Okrężna, 44-240 Żory	MPI - 3 000 MPK - 2 500
7.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	Zarząd Zieleni Miejskiej w Rybniku, ul. Pod Lasem 64, 44- 210 Rybnik	ul. Pod Lasem 64, 44-210 Rybnik	MPI - 3 000 MPK - 2 800
8.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	BESKID ŻYWIEC Sp. z o.o., ul Kabaty 2, 34-300 Żywiec	ul. Kabaty 2, 34-300 Żywiec	MPI – 3 000 MPK – 3 000
9.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	MASTER – Odpady i Energia Sp. z o.o., ul. Lokalna 11, 43-100 Tychy	ul. Lokalna 11, 43- 100 Tychy	MPI – 25 000 MPK – 25 000
10.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	Zakład Gospodarki Odpadami S.A., ul. Krakowska 315 d, 43- 300 Bielsko-Biała	ul. Krakowska 315 d, 43-300 Bielsko- Biała	MPI - 25 000 MPK - 8 800
11.	Instalacja do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów	Przedsiębiorstwo Inżynierii Komunalnej Sp. z o.o., ul. Zdrojowa, 43-200 Pszczyna	ul. Złote Łany 36, 43-200 Pszczyna	MPI – 6 540 MPK - 3 000

źródło: „Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022”

Tabela 29. Wykaz regionalnych instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych funkcjonujących na terenie Regionu III.

Lp.	Rodzaj instalacji	Podmiot zarządzający	Adres instalacji	Zdolności przerobowe roczne [Mg/rok]	
				mechanicznej	biologicznej
1.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych	PPHU KOMART Sp. z o.o., ul. Szpitalna 7, 44-194 Knurów	ul. Szybowa 44, 44-194 Knurów	100 000	40 000
2.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych	COFINCO POLAND Sp. z o.o., ul. Graniczna 29, 40-017 Katowice	ul. Dębina 36, 44-335 Jastrzębie Zdrój	60 000	26 000
3.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych	Zakład Gospodarki Odpadami S.A., ul. Krakowska 315 d, 43-300 Bielsko-Biała	ul. Krakowska 315d, 43-300 Bielsko-Biała	56 500	25 000
4.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych	MASTER - Odpady i Energia Sp. z o.o., ul. Lokalna 11, 43-100 Tychy	ul. Lokalna 11, 43-100 Tychy	70 000	35 000
5.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych	SEGO Sp. z o.o., Przemysłowa 35, 44-200 Rybnik	ul. Oskara Kolberga 65, 44-251 Rybnik	45 000	20 000
6.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych	Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „EMPOL” Sp. z o.o., os. Rzeki 133, 34-451 Tylmanowa,	ul. Rybnicka 125, 47-400 Racibórz	47 000	24 000
7.	Instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych	BESKID ŻYWIEC Sp. z o.o., ul Kabaty 2, 34-300 Żywiec	ul. Kabaty 2, 34-300 Żywiec	20 000	10 000

źródło: „Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022”

Na terenie Gminy Porąbka funkcjonują także podmioty posiadające zezwolenia na wytwarzanie odpadów:

- „Czanieckie Makarony: Sp. z o.o., 43-354 Czaniec, ul. Krajobrazowa 5;
- AUTO-SERWIS „TROJAK” Sp. J., 34-120 Andrychów, ul. H. Biłki 3;
- PETRO-KOMPLEKS Marek Klecza i Wspólnicy Sp. J., 32-351 Nowa Wieś, ul. Oświęcimska 87;
- Pani Mirosława Rzeszutek prowadząca działalność gospodarczą pod nazwą: MIROSŁAWA RZESZUTEK POLIURETANY, 43-354 Czaniec, ul. Dworska 22A;
- DTL Sp. z o.o., 43-353 Porąbka, ul. Chmielna 5;
- LIGHTNET Sp. z o.o., 43-356 Kobiernice, ul. Sportowa 2;
- Maria Ziębińska, Stanisław Ziębiński Ice Mastry Spółka Jawna, 43-354 Czaniec, ul. Dworska 13;

5.8.3. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Wpływ gwałtownych zjawisk pogodowych oraz ich efektów należy mieć na uwadze podczas wybierania lokalizacji oraz projektowania obiektów typu PSZOK oraz składowisk odpadów.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Większość nadzwyczajnych zagrożeń środowiska dotyczących gospodarki odpadami, jest związana ze składowiskami odpadów. Można do nich zaliczyć przedostawanie się odpadów poza miejsce wyznaczone do ich składowania, ruchy masowe ziemi a także samozapłon gazów składowiskowych.

Dużym zagrożeniem dla środowiska jest również pozbywanie się odpadów w nieprawidłowy sposób. Problem ten dotyczy tworzenia dzikich wysypisk oraz spalania odpadów w przydomowych paleniskach. Dzikie wysypiska odpadów niszczą krajobraz, tworzą zagrożenie dla zwierząt, mogących traktować odpady jak pokarm. Brak odpowiedniego zabezpieczenia przed przedostawaniem się zanieczyszczeń pochodzących z odpadów do gleby, może powodować pogorszenie się stanu środowiska glebowego oraz stanu wód. Procesy gnilne którym poddawane są odpady mogą z kolei powodować dyskomfort mieszkańców. Problemem jest także czas po jakim poszczególne odpady ulegają rozkładowi, odpady biodegradowalne rozkładają się stosunkowo krótko, rozpad tworzyw sztucznych może natomiast trwać od kilkudziesięciu do kilkuset lat.

Spalanie odpadów w przydomowych paleniskach ma negatywny wpływ na powietrze atmosferyczne, a co za tym idzie na przyrodę oraz człowieka. Prócz związków chemicznych powstających przy spalaniu zwykłych paliw stałych, które zostały opisane w rozdziale dotyczącym Ochrony klimatu i jakości powietrza, przy spalaniu odpadów powstaje szereg związków chemicznych o działaniu kancerogennym (dioksyne oraz WWA).

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne dotyczące gospodarki powinny dotyczyć zagadnień takich jak prawidłowa gospodarka odpadami, znaczenie segregacji odpadów oraz obejmować akcje takie jak „Sprzątanie Świata”. W tej ostatniej akcji cyklicznie bierze udział Szkoła

Podstawowa im. Mikołaja Kopernika, w której prowadzone są także zbiórki zużytych baterii. Szkoły Gminy Porąbka uczestniczą także w akcjach związanych z „Dniem Ziemi”.

W ramach zwiększania świadomości mieszkańców w zakresie gospodarki odpadami, na stronie internetowej gminy, publikowane są materiały objaśniające działanie systemu gospodarowania odpadami w Gminie Porąbka.

Monitoring środowiska¹⁷

Inspekcja ochrony środowiska w ramach nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi, posiada uprawnienia kontrolne wobec: gmin, podmiotów odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości oraz prowadzących instalacje przetwarzania odpadów komunalnych. WIOŚ (oraz Marszałek Województwa) weryfikuje dane zawarte w rocznych sprawozdaniach wójta, burmistrza, prezydenta miasta dotyczących realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi. Kontrolowaniem spalania odpadów w piecach zajmują się natomiast władze gminy.

5.8.4. Analiza SWOT

Gospodarka odpadami	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> Na obszarze Gminy Porąbka osiągnięte zostały poziomy recydingu i przygotowania do ponownego użycia metalu, szkła i tworzyw sztucznych oraz innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych 	<ul style="list-style-type: none"> Na terenie Gminy Porąbka występują wyroby zawierające azbest (wg bazy azbestowej pozostało 1 002 307 kg azbestu do unieszkodliwienia – stan na czerwiec 2018 roku), Niska świadomość ekologiczna mieszkańców gminy.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> Edukacja ekologiczna mieszkańców, Usuwanie oraz unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest 	<ul style="list-style-type: none"> Spalanie odpadów w przydomowych kotłowniach, Nieprzepisowe składowanie odpadów, Brak chęci mieszkańców do usuwania materiałów zawierających azbest, Odpady związane z ruchem turystycznym.

5.8.5. Podsumowanie

Gmina Porąbka, zgodnie z: „Planem gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022” wchodzi w skład Regionu III. Dokument ten określa także instalacje RIPOK obsługujące poszczególne regiony. Do zadań Gminy Porąbka należy kontynuowanie realizacji celów wyznaczonych w tym planie a także ciągła edukacja mieszkańców w zakresie prawidłowej gospodarki odpadami.

Część budynków na terenie Gminy Porąbka jest pokryta wyrobami zawierającymi azbest. Materiał ten ma szkodliwy wpływ na żywe organizmy i zaleca się stopniowe usuwanie azbestu z budynków oraz jego prawidłową utylizację.

¹⁷ WIOŚ w Katowicach

5.9. Zasoby przyrodnicze

5.9.1. Formy ochrony przyrody

Na terenie Gminy Porąbka występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar Natura 2000,
- Park Krajobrazowy,
- Rezerwat,
- Pomniki przyrody.

Obszary Natura 2000¹⁸

Nazwa obszaru: Beskid Mały

Kod obszaru: PLH240023

Powierzchnia: 7186,16 ha

Forma ochrony w ramach sieci Natura 2000:

specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa)

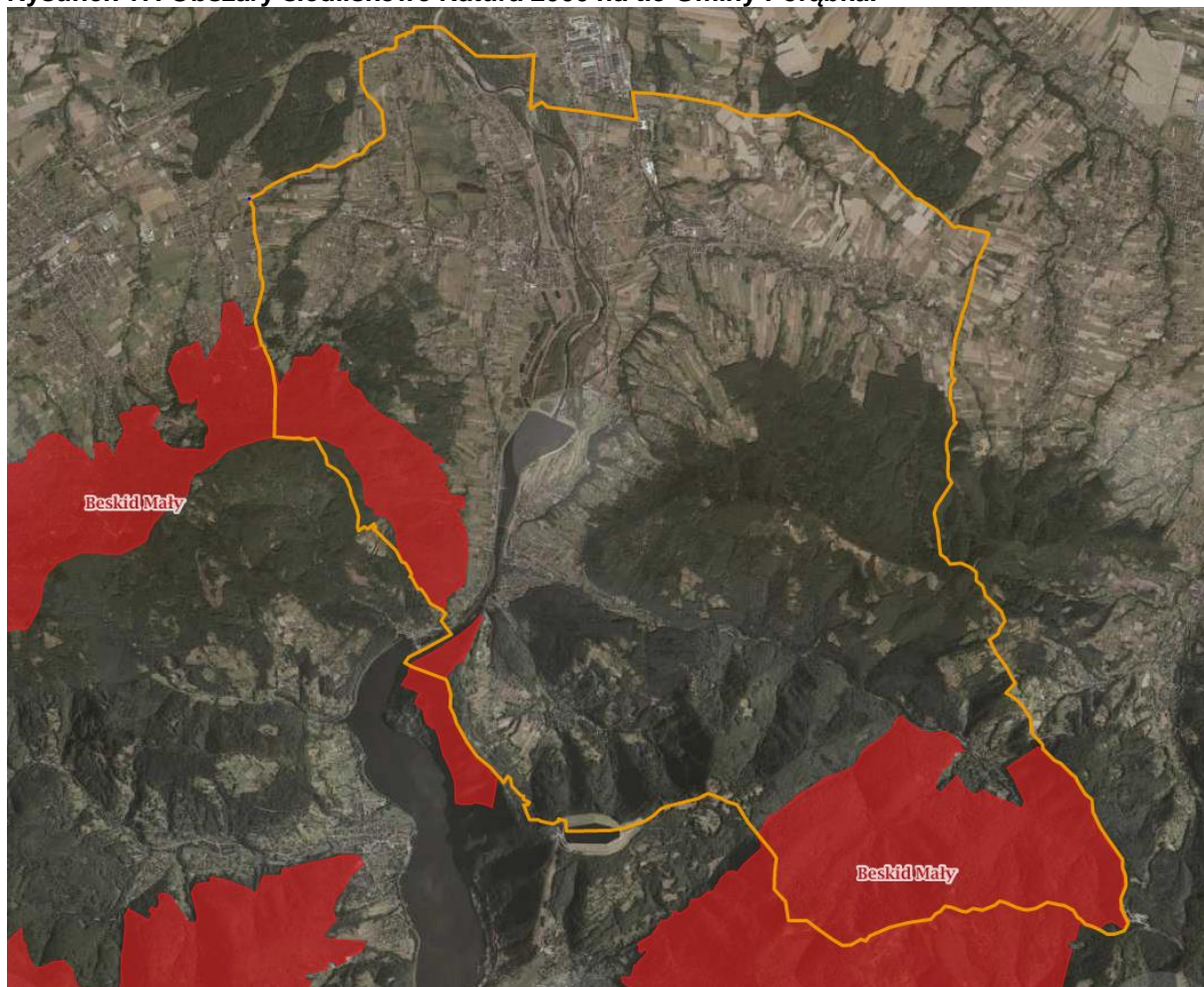
Opis:

Obszar położony jest w masywie Beskidu Małego, w paśmie Magurki Wilkowskiej (Czupel 933 m npm) i grupie Łamanej Skały (929 m npm). Beskid Mały zbudowany jest z utworów serii śląskiej, reprezentowanych głównie przez twarde, odporne na wietrzenie piaskowce godulskie, które przeławicowane są łupkami, piaskowcem i zlepieńcami istebniańskimi dolnymi. Niektóre formy skałkowe zbudowane są z piaskowców ciężkowickich. Układ dolin jest koncentryczny, grzbiety i szczyty zaokrąglone, a stoki dość strome. Na omawianym terenie znajduje się kilkadziesiąt skałek, jaskiń i schronisk podskalnych. Do najcenniejszych jaskiń należą: Jaskinie Czarne Działy (w tym jaskinia Czarne Działy III o dł. 115 m) i Jaskinia Komonieckiego, która jest największą jaskinią erozyjno-wietrzeniową w polskich Karpatach Fliszowych. Powierzchniowo dominują tu zbiorowiska leśne, łąkowe są rzadsze, a sporadycznie występują zbiorowiska torfowiskowe, ziołoroślowe i naskalne.

Największy i najlepiej wykształcony kompleks kwaśnych buczyn górskich górskich Luzulo luzuloidis-Fagetum w Karpatach. Występowanie na krańcach zasięgu geograficznego zespołów świerczyny górnoreglowej Plagiothecio-Piceetum (w piętrze regla dolnego - unikatowy fenomen synchorologiczny w Karpatach), jaworzyny miesięcznicowej Lunario-Aceretum, świerczyny na torfie Bazzanio-Piceetum. Stwierdzono tu łącznie obecność 15 siedlisk przyrodniczych z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Ponadto, jest to miejsce występowania 2 gatunków mchów z załącznika II tej Dyrektywy, z tym, że stanowisko jednego z nich - bardzo rzadkiego mchu Buxbaumia viridis - wymaga potwierdzenia.

¹⁸Źródło: www.natura2000.gdos.gov.pl

Rysunek 17. Obszary siedliskowe Natura 2000 na tle Gminy Porąbka.

źródło: www.geoserwis.gdos.gov.pl

Park Krajobrazowy

Park Krajobrazowy Beskidu Małego¹⁹

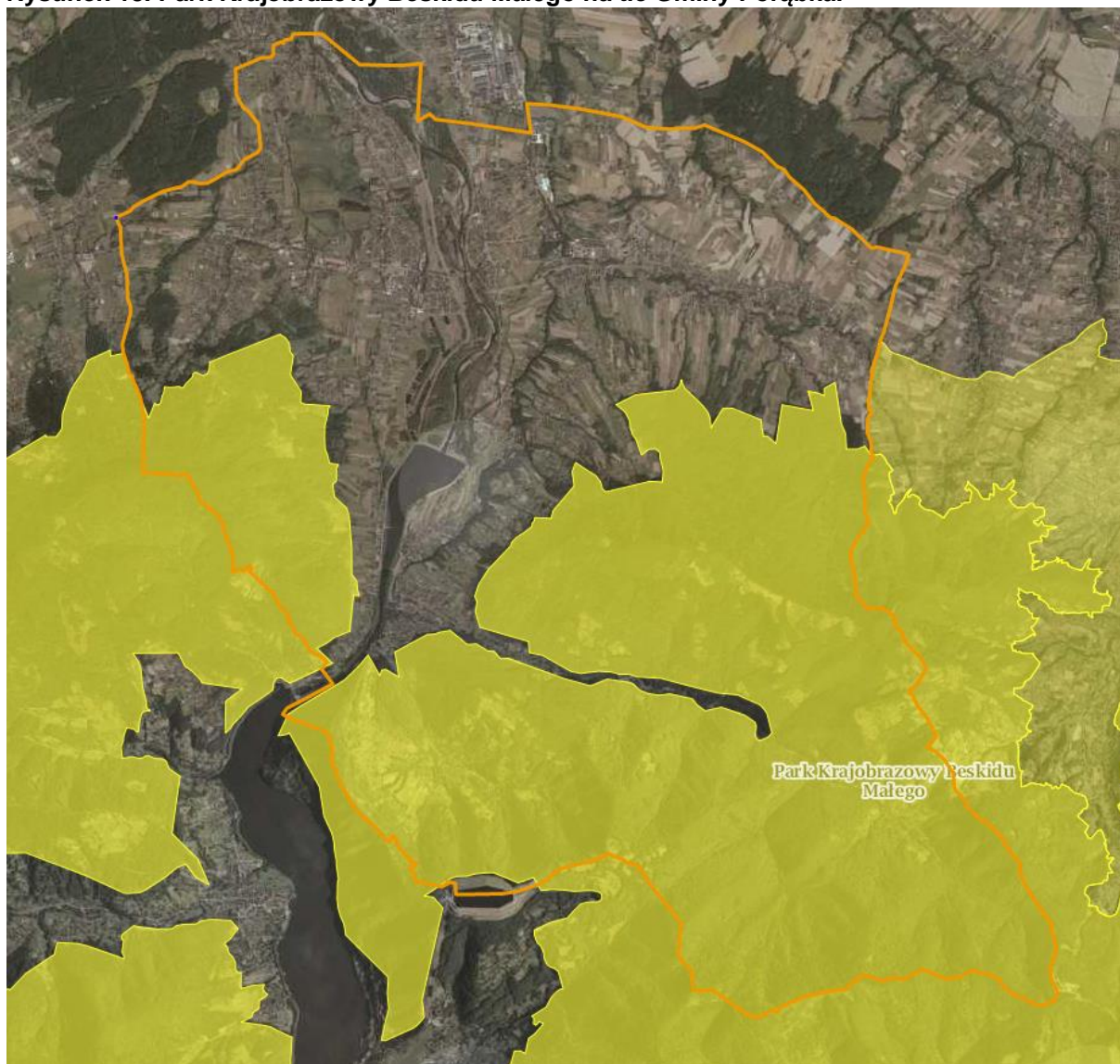
Park Krajobrazowy Beskidu Małego ma powierzchnię 25 770,00 ha. Został powołany do życia 11 lipca 1998 roku w celu zapewnienia warunków dla właściwych form ochrony i kształtowania środowiska, przy równoczesnym rozwoju funkcji dydaktyczno-naukowych, turystycznych i rekreacyjnych, na terenie Parku i jego otuliny obowiązuje stosowanie następujących ogólnych zasad i kierunków działania:

1. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego.
2. Ochrona środowiska i krajobrazu przed:
 - a. zakłóceniami stosunków wodnych,
 - b. degradacją gleb i szaty roślinnej -zanieczyszczeniami powietrza -zakłóceniami harmonii w krajobrazie
3. Czynna ochrona środowiska poprzez:
 - a. likwidację lub ograniczenie na terenie Parku działalności gospodarczej szkodliwej dla środowiska
 - b. prawidłową politykę przestrzenną - utrzymanie , odnawianie i wzbogacanie zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych

¹⁹ CRFOP

4. Prowadzenie gospodarki rolnej, leśnej i łowieckiej w sposób umożliwiający realizację celów wymienionych w § 1 rozporządzenia.

Rysunek 18. Park Krajobrazowy Beskidu Małego na tle Gminy Porąbka.

źródło: www.geoserwis.gdos.gov.pl

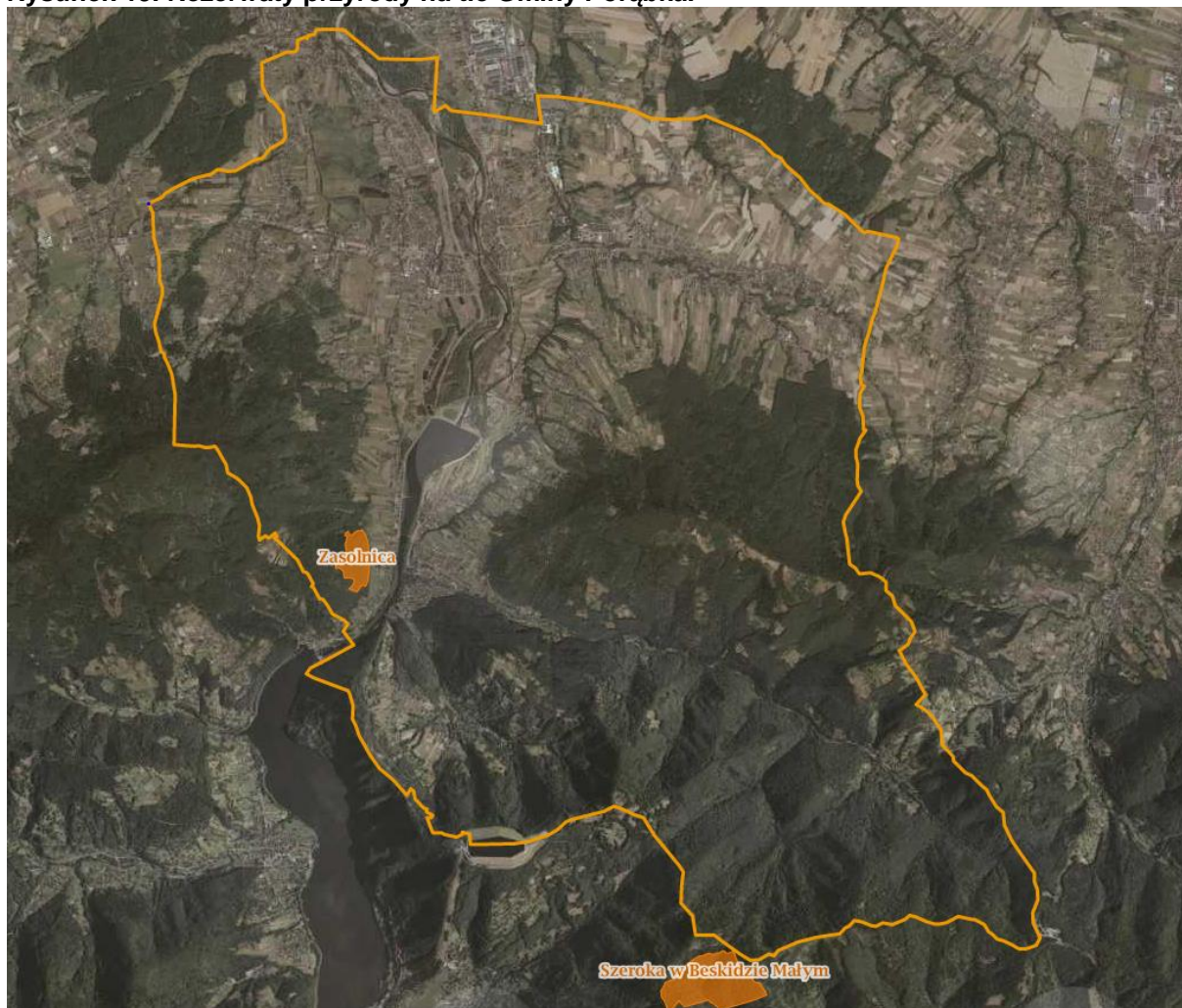
Rezerваты

Rezerwat przyrody Zasolnica²⁰

W skład rezerwatu wchodzi obszar lasu w Leśnictwie Zasolnica Nadleśnictwa Porąbka, położony w gminie Porąbka, w powiecie żywieckim województwa krakowskiego, oznaczony w planie urządzenia gospodarstwa leśnego na lata 1964-1974 jako oddziały lasu 92 d, f, 93 a, c, f. Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych fragmentu starodrzewu buczyny karpackiej rosnącego na stromym stoku Zasolnicy.

²⁰ CRFOP.

Rysunek 19. Rezerваты przyrody na tle Gminy Porąbka.

źródło: www.geoserwis.gdos.gov.pl

Pomniki przyrody

Na terenie Gminy Porąbka znajdują się 2 obiekty zaliczane do pomników przyrody.

Tabela 30. Pomniki przyrody na terenie Gmina Porąbka.

Lp.	Nazwa pomnika przyrody (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Obwód na wysokości 1,3 m [cm]	Wys. [m]	Miejscowość	Opis lokalizacji	Sprawujący nadzór	Ochrona w zakresie prawa międzynarod.
1.	Daglezja zielona	29.12.2009	Uchwała Nr XXV/170/08 Rady Gminy w Porąbka z dnia 29 grudnia 2008 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Śl. Nr 22 poz. 583)	Daglezja zielona (Pseudotsuga menziesii)	275	25	Porąbka	Rośnie przy ul. Mała Puszcza 21	Leon Laszczak, własność prywatna	NIE
2.	"Dąb Wolności"	11.06.2012	Uchwała Rady Gminy Porąbka nr XVII- 161/2012	dąb o obwodzie 356 cm	356	35	Porąbka		Gmina Porąbka	

5.9.2. Lasy

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia lasów na terenie Gminy Porąbka wynosi 2 911,91 ha, co daje lesistość na poziomie 45,2%. Wskaźnik lesistości gminy jest wyższy niż średnia krajowa, która wynosi 29,2%. Strukturę lasów na terenie Gminy Porąbka przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 31. Struktura lasów Gminy Porąbka w roku 2016.

Lasy		
Powierzchnia ogółem	ha	2 911,91
Lesistość	%	45,2
Lasy publiczne ogółem	ha	2 330,45
Lasy prywatne ogółem	ha	529,00

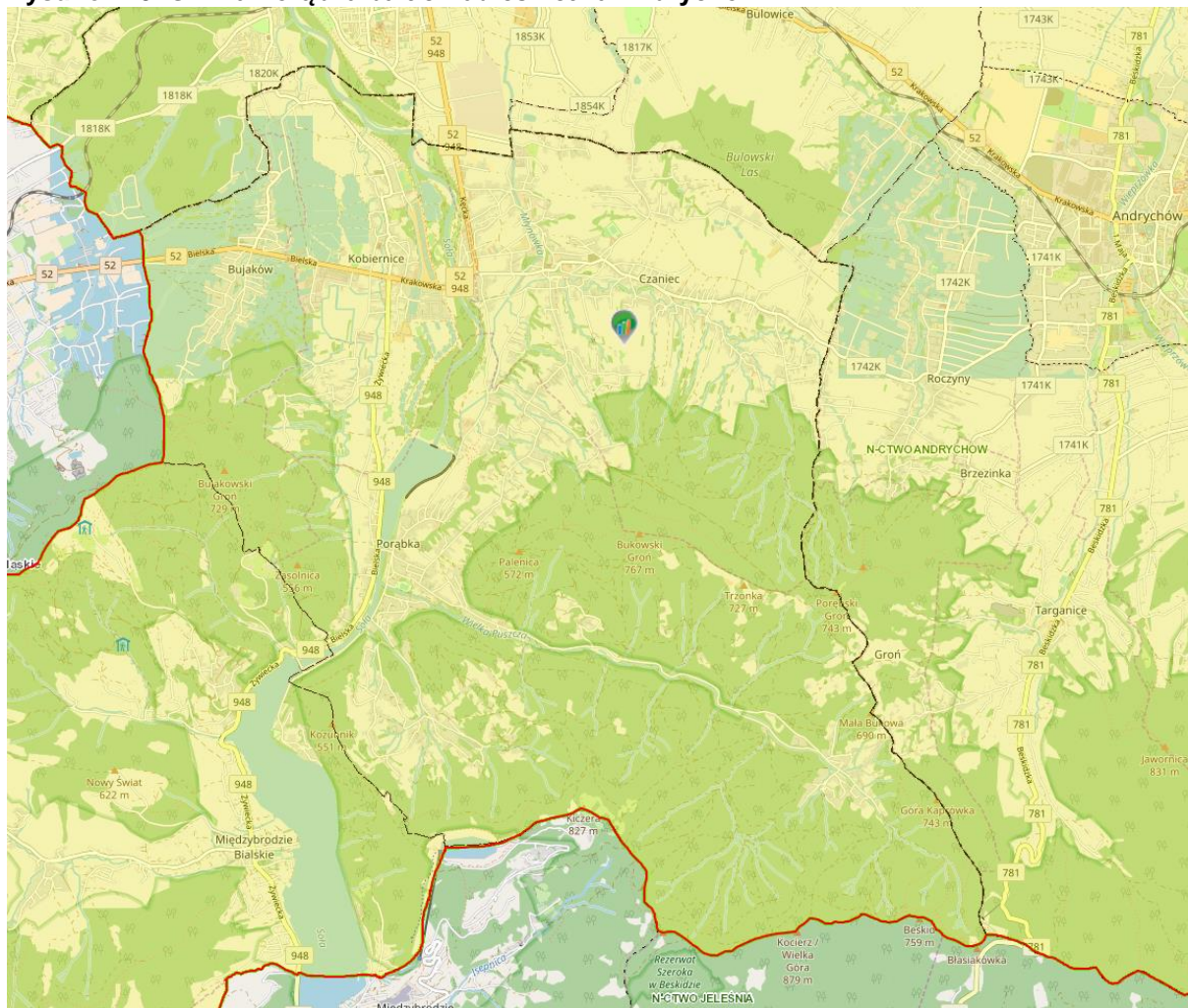
źródło: GUS

Lasy Gminy Porąbka są zarządzane przez Nadleśnictwo Andrychów. Można tu napotkać różne typy siedliskowe lasu. Opisano je poniżej:

- **Las górski świeży** – występuje na glebach brunatnych w reglu dolnym, gdzie duży jest wpływ wód glebowo-opadowych oraz stokowych. Główny drzewostan tworzą buki z udziałem jodły. Charakterystyczne dla runa tych siedlisk są rośliny takie jak: kosmatka olbrzymia, goryczka trojeściowa, przenęt purpurowy, szalwia lepka, żywokost sercowaty, kostrzewa górską.
- **Las górski wilgotny** – występuje w siedliskach pod umiarkowanym lub silnym wpływem, powoli spływających, wód stokowych i opadowych. Tworzy się w reglu dolnym na zwietrzelinach piaszczystych, łupków, zlepieńców, margli, wapieni i dolomitów. Główny drzewostan tworzą świerki, jodły oraz buki z domieszką jaworów. W runie charakterystyczne dla tego typu siedliskowego lasu są: lepieńnik biały, czosnek niedźwiedzi, kokorycz pusta, modrzyk górski.
- **Las mieszany górski świeży** – występuje na uboższych typach gleb brunatnych, tam gdzie widoczny jest duży wpływ wód stokowych oraz opadowo-deszczowych. Główny drzewostan tworzą świerki buki oraz jodły. Charakterystyczne dla runa tych siedlisk są rośliny takie jak: żurawiec falistolistny, kosmatka, jeżyna fałdowana, malina właściwa, turzyca leśna, zachyłka trójkątna oraz nerecznica samcza.
- **Las mieszany górski wilgotny** – powstaje na zwietrzelinach skał magmowych, okrzewych i metamorficznych, w siedliskach pod dużym wpływem wód (stokowych, opadowych, glebowych). Główny drzewostan tworzą sosny, jodły, świerki oraz dęby szypułkowe, z domieszkami brzozy, osiki, topoli czy lipy. Charakterystyczne dla runa tych siedlisk są rośliny takie jak: szczawik zajęczy, konwalijka dwulistna, tojeść pospolita, płonnik pospolity.
- **Lasy łąkowe górskie** – tworzą się na glebach wilgotnych w okolicy górskich potoków regła dolnego. Wymagają okresowo zalewanego terenu. Główny drzewostan tworzą olsy oraz jesiony. Charakterystyczne dla runa tych siedlisk są rośliny takie jak: bodziszek żałobny, oset łopianowaty, lepieńnik wyłysiały, lepieńnik różowy,

podbiał pospolity, łopian pajęczynowaty, perz psi, kopytnik leśny czy śledziennica skrętolistna.

Rysunek 20. Gmina Porąbka na tle Nadleśnictwa Andrychów.

źródło: Bank Danych o lasach

5.9.3 Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany klimatu mają także bezpośredni wpływ na florę oraz faunę. Wpływają one na zasięg występowania poszczególnych gatunków, ich cykle rozrodcze i interakcje ze środowiskiem naturalnym, a w przypadku roślin także na okresy wegetacji. Ocieplenie się klimatu spowoduje migracje gatunków – gatunki preferujące chłodniejsze temperatury zostaną wyparte przez gatunki ciepłolubne. Część tych gatunków będzie uznana za gatunki inwazyjne wypierające rodzimą florę i faunę. Przekształcenia siedlisk na skutek zmian klimatycznych mogą dotknąć także warunków wodnych – obniżenie się poziomu wód gruntowych może spowodować stopniowy zanik siedlisk o dużej wilgotności.

W ramach adaptacji do zmian klimatu zaleca się:

- utrzymanie zagrożonych siedlisk i ich odtwarzanie wszędzie tam, gdzie jest to możliwe. Dotyczy to szczególnie obszarów wodno-błotnych;

- regulowanie wpływu klimatu poprzez wykorzystywanie odpowiednich ekosystemów;
- wpływ na mikroklimat przez zalesienia oraz tworzenie obszarów zielonych;
- zwiększanie naturalnej retencji wodnej,
- uwzględnianie zagrożeń związanych ze zmianami klimatycznymi w dokumentach planistycznych;
- odpowiednia gospodarka leśna, z naciskiem na odpowiedni skład gatunkowy;

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, mających wpływ na zasoby przyrodnicze, można zaliczyć negatywny wpływ zanieczyszczeń powietrza i wód na środowisko i organizmy żywe, pożary lasów oraz choroby roślin. W celu minimalizacji nadzwyczajnych zagrożeń, należy prowadzić efektywny system monitoringu środowiska oraz pracować na minimalizacją efektów susz na siedliska przyrodnicze. Należy także pamiętać o ograniczeniach obejmujących tereny chronione oraz ich otuliny. Mają one na celu zminimalizować negatywną działalność człowieka mogącą powodować negatywne zmiany w ekosystemach oraz prowadzić do degradacji siedlisk.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne powinny uświadamiać mieszkańców, jak wartościowe są zasoby środowiska w powiecie. Można to osiągnąć poprzez edukację w szkołach oraz tworzenie ścieżek edukacyjnych, zwłaszcza na terenach objętych ochroną.

Edukacja ekologiczna w szkołach, dotycząca zagadnień związanych z ochroną przyrody odbywa się poprzez odpowiednie programy edukacyjne. Ochrona przyrody jest nauką interdyscyplinarną i obejmuje zagadnienia dotyczące, przedmiotów takich jak geografia i biologia czy chemia oraz fizyka.

Na terenie Gminy Porąbka planowane jest zapoczątkowanie projektu mającego omawiać tematykę wagi bioróżnorodności, w ramach którego będą prowadzone coroczne akcje edukacyjne o tematyce ekologicznej.

Monitoring środowiska²¹

Stan zasobów przyrodniczych monitorowany jest przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Zintegrowanego Monitoringu Przyrodniczego Środowiska w Polsce. Celem ZMŚP jest dostarczenie danych do określania aktualnego stanu środowiska oraz w oparciu o wieloletnie cykle obserwacyjne, przedstawienie krótko i długookresowych przemian środowiska w warunkach zmian klimatu i narastającej antropopresji. Uzyskane wyniki z prowadzonych obserwacji stanowią podstawę do sporządzenia prognoz krótko i długoterminowych rozwoju środowiska przyrodniczego oraz przedstawienia kierunków zagrożeń i sposobów ich przeciwdziałania.

5.9.4. Analiza SWOT

Ochrona przyrody	
Silne strony	Słabe strony

²¹ www.zmosp.gios.gov.pl

Ochrona przyrody	
<ul style="list-style-type: none"> • Część Gminy Porąbka jest objęta ochroną – około 53,7 % powierzchni gminy, • Duży stopień zalesienia powierzchni gminy – 45,2%, 	<ul style="list-style-type: none"> • Presja wywierana przez człowieka na obszary chronione, związana z ruchem turystycznym oraz postępującą urbanizacją;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Uwzględnianie obszarów chronionych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, • Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, • Ochrona i rozwój lasów poprzez realizację założeń Planów Urządzania Lasów, 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost presji człowieka na środowisko, zarówno przez wzmożony ruch turystyczny jak i presję urbanistyczną; • Fragmentacja siedlisk powodowana urbanizacją terenów; • Przekształcenia siedlisk przyrodniczych w związku ze zmianami klimatycznymi;

5.9.5. Podsumowanie

Obszary chronione stanowią około 53,7% powierzchni Gminy Porąbka. Występują tu obszar sieci Natura 2000, park krajobrazowy, rezerwat oraz pomniki przyrody. Zagrożeniem dla obszarów chronionych jest wzrastająca antropopresja związana z rozbudową osiedli ludzkich. W celu ochrony cennych siedlisk przyrodniczych wraz z żyjącymi tam organizmami konieczne jest podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, uwzględnianie terenów chronionych w polityce przestrzennej gminy oraz wdrażanie planów ochronnych dla obszarów Natura 2000 oraz parków krajobrazowych.

Gminę Porąbka cechuje duża lesistość – około 45,2 % powierzchni gminy stanowią lasy. W związku z tym należy zadbać o realizację Planów Urządzania Lasów utworzonych dla lasów Gminy Porąbka.

5.10. Zagrożenia poważnymi awariami

5.10.1. Stan aktualny

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. 2018 poz. 799 z późn. zm.), mówiąc o:

- a) „poważnej awarii - rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem”.
- b) „poważnej awarii przemysłowej– rozumie się przez to poważną awarię w zakładzie”.

Obejmują one takie rodzaje zdarzeń jak:

1. Pożary na dużych obszarach, pożary długo trwające, a także pożary towarzyszące awariom z udziałem materiałów niebezpiecznych, które powodują zniszczenie lub zanieczyszczenie środowiska;
2. Awarie i katastrofy w zakładach przemysłowych, transporcie, rozładunku i przeładunku materiałów niebezpiecznych i innych substancji, powodujących zanieczyszczenie środowiska;
3. Awarie budowli hydrotechnicznych, powodująca zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska;
4. Klęski żywiołowe, powodujące zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska.

Jak wynika z informacji KW PSP w Katowicach na terenie Gminy Porąbka nie występują zakłady o dużym ryzyku (ZDR ani Zakłady Zwiększonego Ryzyka (ZZR).

Należy zaznaczyć, iż zagrożenie spowodowania poważnej awarii wynikać może także z transportu substancji niebezpiecznych. Przez teren Gminy Porąbka przebiegają drogi krajowe oraz wojewódzkie. Należy pamiętać także o tym, iż paliwa płynne przewożone są praktycznie po wszystkich drogach, gdzie występują stacje paliw płynnych.

5.10.2. Zagadnienia Horyzontalne

Adaptacja do zmian klimatu

Zmiany klimatu mają wpływ na zagrożenie poważnymi awariami. Ekstremalne zjawiska atmosferyczne takie jak zbyt wysokie temperatury powietrza, burze, wichury czy ulewy mogą doprowadzić do awarii urządzeń na terenie zakładów przemysłowych. Ponadto bodźce te mogą zwiększyć ryzyko wystąpienia wypadków oraz awarii podczas przewożenia substancji niebezpiecznych ciągami komunikacji samochodowej oraz kolejowej. Aby zmniejszyć ryzyko wpływu zmian klimatycznych na ryzyko wystąpienia poważnych awarii przemysłowych należy zaadaptować procedury przewozu substancji niebezpiecznych oraz funkcjonowania instalacji przemysłowych poprzez utworzenie systemu kontroli zabezpieczeń. Zaleca się także branie czynników klimatycznych pod uwagę przy budowie dróg oraz instalacji przemysłowych.

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska

Do nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, należą w tej kategorii, głównie awarie pojazdów przewożących substancje niebezpieczne, awarie w zakładach przemysłowych oraz ryzyko zagrożenia gwałtownymi zjawiskami pogodowymi. W celu ich uniknięcia należy brać pod uwagę, możliwość nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, na etapie projektowania oraz budowy dróg oraz należy usprawnić systemy kontroli bezpieczeństwa instalacji oraz środków transportu substancji niebezpiecznych.

Działania edukacyjne

Działania edukacyjne powinny uświadamiać mieszkańców, jak postępować w razie wystąpienia poważnej awarii oraz jak zmniejszyć jej skutki. W ramach edukacji dzieci w szkołach odbywały się zajęcia mające na celu naukę pierwszej pomocy. Prowadzone były przez ratowników Bielskiego pogotowia ratunkowego. Dzieci otrzymały także odbłaski w celu zwiększenia bezpieczeństwa na drogach.

Monitoring środowiska

Zakłady o dużym oraz zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej kontrolowane są przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska oraz przez Państwową Straż Pożarną.

Zgodnie z Ustawą o przewozie towarów niebezpiecznych z dnia 19 sierpnia 2011 r. (Dz.U. 2018 poz. 169 z późn. zm.). Kontrolę przewozu towarów niebezpiecznych przeprowadzają:

1. inspektorzy Inspekcji Transportu Drogowego – na drogach, parkingach oraz w miejscu prowadzenia działalności gospodarczej przez uczestnika przewozu towarów niebezpiecznych w zakresie przewozu drogowego;
2. upoważnieni pracownicy Urzędu Transportu Kolejowego – na obszarze kolejowym, bocznicach kolejowych oraz w miejscu prowadzenia działalności gospodarczej przez uczestnika przewozu towarów niebezpiecznych w zakresie przewozu kolejaj;
3. upoważnieni pracownicy urzędów żeglugi śródlądowej – na statkach żeglugi śródlądowej, w portach i przystaniach oraz w miejscu prowadzenia działalności gospodarczej przez uczestnika przewozu towarów niebezpiecznych w zakresie przewozu żegluga śródlądową;
4. funkcjonariusze Policji – na drogach i parkingach;
5. funkcjonariusze Straży Granicznej – na drogach i parkingach;
6. funkcjonariusze Służby Celno-Skarbowej – na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
7. żołnierze Żandarmerii Wojskowej – w zakresie przewozu towarów niebezpiecznych wykonywanego przez siły zbrojne.

5.10.3. Analiza SWOT

Poważne awarie	
Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Brak zakładów ZDR oraz ZZR na terenie Gminy Porąbka, 	<ul style="list-style-type: none"> • Obecność dróg którymi mogą być transportowane substancje niebezpieczne – DK nr 52 oraz DW nr 948.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie metod postępowania w razie wystąpienia zdarzeń kwalifikowanych jako poważne awarie, • Zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat postępowania w przypadku wystąpienia zdarzenia kwalifikowanego jako poważna awaria. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zdarzenia losowe mogące się wydarzyć podczas transportowania substancji niebezpiecznych (m.in. drogami DK nr 52 oraz DW nr 948).

5.10.4. Podsumowanie

Na terenie Gminy Porąbka nie występują nie występują zakłady o dużym ryzyku (ZDR ani Zakłady Zwiększonego Ryzyka (ZZR). Główne zagrożenie poważnymi awariami wynika więc z zagrożenia podczas przewozów substancji niebezpiecznych. Wysiłki gminy powinny być zatem skoncentrowane na zwiększaniu świadomości społeczeństwa w zakresie postępowania, w razie wystąpienia takich zdarzeń.

6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

6.1. Wyznaczone cele i zadania

Cele niniejszego programu zostały wyznaczone na podstawie:

- Zdefiniowanych zagrożeń i problemów dla poszczególnych komponentów środowiska;
- Możliwości finansowych analizowanej JST;
- Celów dokumentów wyższego szczebla (poziom powiatowy, wojewódzki i krajowy);
- Celów dokumentów lokalnych (funkcjonujących na terenie omawianej JST).

Tabela 32. Wykaz kierunków interwencji, celów oraz zadań wyznaczonych w ramach POŚ.

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa (2016)	Wartość docelowa (2022)				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Ochrona klimatu i jakości powietrza (P)	Zapewnienie dobrej jakości powietrza w tym obniżenie stężeń pyłów zawieszonych PM10, PM2,5, benzo(a)pirenu, ozonu	Klasa jakości powietrza na terenie gminy <u>Źródło:</u> WIOŚ w Katowicach	PM10 – C PM2,5 – C B(a)P – C Ozon – C NO ₂ – A SO ₂ – A CO – A C ₆ H ₆ – A Pb – A As – A Cd – A Ni – A	PM10 – A PM2,5 – A B(a)P – A Ozon – A NO ₂ – A SO ₂ – A CO – A C ₆ H ₆ – A Pb – A As – A Cd – A Ni – A	Redukcja emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno – bytowego	Wdrożenie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej	W - Urząd Gminy Porąbka	Brak środków na realizację zadania
						Redukcja emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno – bytowego	Wspieranie działań inwestycyjnych w zakresie ochrony powietrza podejmowanych przez mieszkańców i podmioty gospodarcze	W - Urząd Gminy Porąbka	
						Poprawa jakości infrastruktury drogowej, poprawa stanu nawierzchni dróg (przebudowa, frezowanie, nakładki)	Modernizacja i budowa dróg gminnych	W - Urząd Gminy Porąbka	Warunki atmosferyczne utrudniające realizację zadania , brak środków na realizację zadania
							Modernizacja ul. Górskiej w Czańcu	W - Urząd Gminy Porąbka	
							Utworzenie dokumentacji projektowej dla budowy chodnika dla pieszych w ciągu drogi powiatowej nr 4473 Kęty – Podlesie – Kobiernice (ul. Parkowa, Tradycyjna i Kęcka w Kobiernicach)	W - Urząd Gminy Porąbka	
							Modernizacja mostu na ul. Kruczej w Czańcu	W - Urząd Gminy Porąbka	
							Budowa oraz modernizacja dróg powiatowych oraz wojewódzkich	M – Zarządcy dróg	
						Rozwój i promocja systemu transportu publicznego	Promocja i wsparcie transportu publicznego	W - Urząd Gminy Porąbka	Brak zainteresowanych
							Promowanie zachowań energooszczędnych w transporcie - ECODRIVING	W - Urząd Gminy Porąbka	
							Kampanie edukacyjno-informacyjne z zakresu zrównoważonego zużycia energii i ekologii w sektorze transportu.	W - Urząd Gminy Porąbka	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Porąbka na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa (2016)	Wartość docelowa (2022)				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
						Zmniejszenie zużycia energii, ograniczanie strat ciepła (w tym poprzez termomodernizację)	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	W - Urząd Gminy Porąbka	Warunki atmosferyczne utrudniające realizację zadania , brak środków na realizację zadania
							Poprawa efektywności energetycznej budynku Domu Kultury w Bujakowie	W - Urząd Gminy Porąbka	
							Poprawa efektywności energetycznej budynku Pawilonu sportowego "KS Soła" Kobiernice	W - Urząd Gminy Porąbka	
							Poprawa efektywności energetycznej budynku Ośrodka Zdrowia w Porąbce	W - Urząd Gminy Porąbka	
							Poprawa efektywności energetycznej budynków przedsiębiorstwa PLAFOR SP. Z O.O.	M – PLAFOR Sp. z o.o.	
							Termomodernizacja budynków mieszkalnych.	M – Mieszkańcy	
							Montaż elektrycznych grzejników akumulacyjnych	M – Mieszkańcy	
							Modernizacja źródeł ciepła w budynkach użyteczności publicznej	W - Urząd Gminy Porąbka	
							Wymiana kotłowni lub palenisk węglowych na źródła o wyższej niż dotychczas sprawności wytwarzania ciepła spełniające wymagania emisyjne	W - Urząd Gminy Porąbka M – Mieszkańcy	
							Montaż kotła gazowego opalanego gazem ziemnym z sieci	W - Urząd Gminy Porąbka M – Mieszkańcy	
							Wymiana kotłowni lub palenisk węglowych na kotły na biomasę, biogeniczne paliwo	W - Urząd Gminy Porąbka M – Mieszkańcy	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Porąbka na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa (2016)	Wartość docelowa (2022)				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
							Wymiana starych źródeł ciepła na kotły olejowe	W - Urząd Gminy Porąbka M – Mieszkańcy	
							Modernizacja wewnętrznych instalacji centralnego ogrzewania w budynkach jednorodzinnych	W - Urząd Gminy Porąbka M – Mieszkańcy	
			Ilość przeprowadzonych akcji	0	5	Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii i stosowania odnawialnych źródeł energii	Edukacja lokalnej społeczności w zakresie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii	W - Urząd Gminy Porąbka	Brak zainteresowanych adresatów kampanii edukacyjnych. Ograniczone środki finansowe.
							Edukacja ekologiczna w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza	W - Urząd Gminy Porąbka	
			Emisja CO ₂ [Mg]: Związana z oświetleniem ulicznym, W sektorze mieszkalnictwa jednorodzinnego	479 25944,72	383,2 20755,78	Wspieranie rozwoju technologii zwiększających efektywne wykorzystanie energii oraz odnawialnych źródeł energii	Zastosowanie redukcji mocy oświetlenia ulicznego	W - Urząd Gminy Porąbka	Brak środków na realizację zadania
							Montaż kolektorów słonecznych na potrzeby przygotowania ciepłej wody użytkowej w budynkach jednorodzinnych	W - Urząd Gminy Porąbka M – Mieszkańcy	Warunki atmosferyczne utrudniające realizację zadania, brak środków finansowych
							Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne LED	W - Urząd Gminy Porąbka	
							Montaż mikroinstalacji fotowoltaicznych o mocy 4 kW	W - Urząd Gminy Porąbka	
							Instalacja pomp ciepła na potrzeby ogrzewania budynków jednorodzinnych	W - Urząd Gminy Porąbka	
			Liczba przeprowadzonych kontroli [szt.]	-	-	Wykorzystanie uprawnień kontrolnych organów ochrony środowiska	Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w paleniskach domowych	W - Urząd Gminy Porąbka	
			Źródło: Urząd Gminy w Porąbce						

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Porąbka na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa (2016)	Wartość docelowa (2022)				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
2.	Zagrożenie hałasem (H)	Zmniejszenie uciążliwości hałasu dla mieszkańców i środowiska	Liczba punktów Monitoringu hałasu w Których stwierdzono przekroczenia Poziomów dopuszczalnych [szt.] <u>Źródło:</u> WIOŚ w Katowicach	Brak badań	0	Uwzględnienie aspektów związanych z ponadnormatywnym hałasem w zagospodarowaniu przestrzennym	Uwzględnianie zagadnień hałasu w dokumentach planistycznych	W - Urząd Gminy Porąbka	Przekroczenie wartości dopuszczalnych.
							Preferowanie niekonfliktowych lokalizacji obiektów usługowych i przemysłowych.		
						Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej realizowana z uwzględnieniem konieczności ograniczenia presji hałasu na środowisko oraz zdrowie ludzi	Stosowanie zabezpieczeń akustycznych na wymagających tego odcinkach dróg	M – Zarządcy dróg	brak środków na realizację zadania
3.	Pola Elektromagnetyczne (PE)	Ochrona przed polami elektromagnetycznymi	Liczba przekroczeń dopuszczalnych wartości PEM [szt.] <u>Źródło:</u> WIOŚ w Katowicach	Brak badań	0	Monitoring hałasu	Bieżący monitoring poziomów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	M - WIOŚ w Katowicach	Przekroczenie wartości dopuszczalnych, brak pomiarów poziomu hałasu
						Planowanie przestrzenne z uwzględnieniem ochrony przed polami elektromagnetycznymi	Uwzględnianie w mpzp i decyzjach o warunkach zabudowy zasad ograniczenia w użytkowaniu terenu położonego w zasięgu promieniowania elektromagnetycznego ze stacji przekaźnikowych telefonii komórkowej	W - Urząd Gminy Porąbka	Brak realnego zagrożenia przekroczeniem dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego.
							Wprowadzenie zapisów do mpzp i decyzji o warunkach zabudowy określających bezpieczne, ze względu na promieniowanie, sposoby użytkowania terenów wzdłuż nadziemnych linii elektroenergetycznych	W - Urząd Gminy Porąbka	
						Monitoring pól elektromagnetycznych	Kontrola obecnych i potencjalnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego	M - WIOŚ w Katowicach	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Porąbka na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa (2016)	Wartość docelowa (2022)				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
4.	Gospodarowanie wodami (W)	Osiągnięcie i utrzymanie co najmniej dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych	Ilość JCWP o dobrym stanie ogólnym Źródło: WIOŚ w Katowicach	4	7	Monitoring jakości wód	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu	M - WIOŚ w Katowicach, GPW i AQUA S.A.	Brak badań wód na terenie gminy
		Ograniczenie ryzyka wystąpienia strat wynikających ze zjawisk ekstremalnych związanych z wodą				Uwzględnianie w mpzp i decyzji. o warunkach zabudowy granic obszarów zagrożenia powodzią wyznaczonych na mapach zagrożenia powodziowego oraz wniosków wynikających z planów zarządzania ryzykiem powodziowym	W – Urząd Gminy Porąbka	-	
		Budowa i modernizacja infrastruktury retencjonowania, regulacji i ochrony zasobów wód oraz odtwarzanie systemów i urządzeń melioracji wodnych (w tym niezbędnych do realizacji zrównoważonego rolnictwa)				Konserwacja rowów, w tym rowów melioracyjnych	M – mieszkańcy albo spółka jeżeli administruje rów	Brak środków na realizację zadania.	
						Konserwacja zapór ziemnych ZW Czaniec	M –PGWWP RZGW w Krakowie, korzystający z ujęcia GPW S.A. w Katowicach		
						Konserwacja systemów drenażowych ZW Czaniec	M –PGWWP RZGW w Krakowie		
		Czyszczenie czaszy zbiornika Czaniec z zanieczyszczeń pływających	M –PGWWP RZGW w Krakowie						

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Porąbka na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa (2016)	Wartość docelowa (2022)				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
							Wykonanie przesłony na lewej zaporze bocznej zbiornika Czaniec	M – PGWWP RZGW w Krakowie	
							Remont rowu drenażowego przy prawej zaporze bocznej zbiornika Czaniec	M – PGWWP RZGW w Krakowie	
							Zwiększenie małej retencji na obszarze Gminy Porąbka poprzez budowę oraz modernizację obiektów retencyjnych	W – Urząd Gminy Porąbka M – PGWWP RZGW w Krakowie,	
							Rewitalizacja przestrzeni nadbrzeżnych rzek, potoków i zbiorników wodnych Gminy Porąbka	W – Urząd Gminy Porąbka	
						Ograniczenie presji rolnictwa na wody	Ograniczenie spływu zanieczyszczeń powierzchniowych z rolnictwa poprzez stosowanie kodeksu dobrej praktyki rolniczej oraz racjonalne dawkowanie i przestrzeganie terminów stosowania nawozów i środków ochrony roślin	M - PODR, ARiMR, właściele gospodarstw rolnych, podmioty gospodarcze działające w rolnictwie	
5.	Gospodarka wodnościekowa (WŚ)	Kontynuacja działań dla zapewnienia wysokiej jakości wód powierzchniowych oraz ochrony jakości wód podziemnych	Zbiorniki bezodpływowe [szt.] <u>Źródło:</u> GUS	2855	2750	Wzmocnienie kontroli na terenach nieskanalizowanych	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	W – Urząd Gminy Porąbka	Brak współpracy ze strony mieszkańców
			Przydomowe oczyszczalnie ścieków [szt.] <u>Źródło:</u> GUS	129	234	Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej (sanitarnej i	Dofinansowanie przydomowych oczyszczalni ścieków	W – Urząd Gminy Porąbka	Brak środków na realizację zadania.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Porąbka na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa (2016)	Wartość docelowa (2022)				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
			Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km] <u>Źródło:</u> GUS	37,8	45,0	deszczowej)	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej	Brak otrzymania dofinansowania ze środków zewnętrznych, warunki atmosferyczne utrudniające terminowe wykonanie prac. Znaczący wzrost cen rynkowych wykonania inwestycji w stosunku do zakładanych w kosztorysach inwestorskich
							Budowa kanalizacji sanitarnej w sołectwie Bujaków	W - Urząd Gminy w Porąbce	
							Opracowanie dokumentacji projektowej dla budowy kanalizacji sanitarnej w Czańcu – ul. Kryształowa i ul. Krajobrazowa	W - Urząd Gminy w Porąbce	
						Zwiększenie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony wód powierzchniowych i ziemnych	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	W - Urząd Gminy w Porąbce M - organizacje ekologiczne, szkoły	
		Racjonalizacja gospodarowania zasobami wodnymi i zapewnienie dobrej jakości wody pitnej	Długość czynnej rozdzielczej sieci wodociągowej [km] <u>Źródło:</u> GUS	136,4	142,0	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej z uwzględnieniem konieczności ograniczania strat wody	Budowa, rozbudowa, modernizacja sieci wodociągowej	W - Urząd Gminy w Porąbce	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Porąbka na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa (2016)	Wartość docelowa (2022)				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
6.	Zasoby geologiczne (ZG)	Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi	Powierzchnia zasobów geologicznych [ha] <u>Źródło:</u> PIG	95,99	95,99	Ograniczenie presji wywieranej na środowisko i ludzi podczas prowadzenia prac geologicznych oraz eksploatacji kopalin	Ochrona zasobów złóż kopalin poprzez uwzględnianie ich w dokumentach planistycznych.	W - Urząd Gminy w Porąbce	Brak realizacji MPZP na obszarach, gdzie występują surowce naturalne
7.	Gleby (GL), Tereny przemysłowe i zdegradowane (TP)	Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi i gleb	Powierzchnia nieużytków [ha] <u>Źródło:</u> GUS	24	20	Zapobieganie degradacji gleb	Stosowanie tzw. „dobrych praktyk rolniczych”.	M - Mieszkańcy, ODR	Brak stosowania się do zasad „dobrych praktyk rolniczych” przez mieszkańców gminy.
							Prowadzenie monitoringu jakości gleb.	M - Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	Brak realizacji badań monitoringowych na terenie gminy
						Przeciwdziałanie zanieczyszczeniu powierzchni ziemi oraz przywracanie użyteczności terenom przemysłowym i zdegradowanym	Zrekultywowanie gleb zdegradowanych w kierunku leśnym lub rolnym.	M - Przedsiębiorcy	Brak środków na realizację zadania.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Porąbka na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa (2016)	Wartość docelowa (2022)				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
						Zapobieganie ruchom masowym ziemi i ich skutkom poprzez przeciwdziałanie procesom osuwiskowym	Opracowanie oceny ryzyka zagrożenia osuwiskami	M – PIB, Starostwo Powiatowe w Bielsku - Białej	
8.	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów (O)	Minimalizacja ilości powstających odpadów, wzrost odzysku odpadów i ograniczenie składowania odpadów	Osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego Użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła [%] <u>Źródło:</u> Urząd Gminy w Porąbce	37,22	50	Zapewnienie sprawnego funkcjonowania procesów odzysku i recyklingu (w tym ograniczenie masy odpadów składowanych)	Przygotowanie do ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów odpadowych, takich jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z na poziomie minimum 50% ich ilości wytwarzanych do końca dla roku 2020	W - Urząd Gminy w Porąbce	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania, Brak środków na realizację zadania.
							Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, unieszkodliwianych przez składowanie.	W - Urząd Gminy w Porąbce	Niska świadomość ekologiczna mieszkańców
							Odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości na obszarze Gminy Porąbka	W - Urząd Gminy w Porąbce	Brak zwiększenia stopnia selektywnego gromadzenia odpadów.
						Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie selektywnej zbiórki odpadów i właściwego zagospodarowywania odpadów	Działalność edukacyjna w zakresie selektywnej zbiórki odpadów i właściwego zagospodarowywania odpadów	W - Urząd Gminy w Porąbce	Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie selektywnej zbiórki odpadów i właściwego zagospodarowywania odpadów

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Porąbka na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa (2016)	Wartość docelowa (2022)				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
			Masa wyrobów zawierających azbest na terenie gminy [kg] <u>Źródło:</u> Urząd Gminy w Porąbce	1 002 307	950 000	Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest	Realizacja „Programu usuwania azbestu z terenu Gminy Porąbka”.	M - Mieszkańcy	Brak otrzymania dofinansowania ze środków zewnętrznych.
9.	Zasoby przyrodnicze (ZP)	Zahamowanie strat różnorodności biologicznej, ekosystemów i krajobrazu poprzez przywracanie/ utrzymanie właściwego stanu ochrony siedlisk i gatunków	Parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej [ha] <u>Źródło:</u> GUS	2,12	3,00	Zarządzanie środowiskiem	Uwzględnienie w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego oraz dokumentach planistycznych form ochrony przyrody.	W - Urząd Gminy w Porąbce	Nie przestrzeganie przez ludność zapisów MPZP
			Ochrona krajobrazu			Utrzymanie terenów zielonych na obszarze Gminy Porąbka	W - Urząd Gminy w Porąbce M – właściciele terenów	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania	
						Nasadzenia i pielęgnacja zielenie na terenie Gminy Porąbka	W - Urząd Gminy w Porąbce	Brak wystarczających środków na realizację zadania.	
			Powierzchnia obszarów prawnie chronionych [ha] <u>Źródło:</u> GUS	3 460,00	3 460,00	Ochrona siedlisk i gatunków	Zapewnienie właściwej ochrony bioróżnorodności, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym, ze szczególnym uwzględnieniem korytarzy ekologicznych poprzez adekwatne zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego lub/i decyzjach o warunkach zabudowy	W - Urząd Gminy w Porąbce	Brak wystarczających środków na realizację zadania, kolizje z istniejącym zagospodarowaniem terenu
							Zachowanie bioróżnorodności na terenach wiejskich z wykorzystaniem programów rolno-środowiskowych	M – Rolnicy, PODR	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania, Brak środków na realizację zadania
							Zachowanie lub odtwarzanie właściwego stanu siedlisk i gatunków poprzez realizację zadań ochronnych wyznaczonych dla obszarów Natura 2000	W - Urząd Gminy w Porąbce M – RDOŚ, podmioty wyznaczone w planach zadań	Brak środków na realizację zadania

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Porąbka na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa (2016)	Wartość docelowa (2022)				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
								ochronnych	
							Usuwanie roślinności inwazyjnej	W - Urząd Gminy w Porąbce	Brak wystarczających zasobów ludzkich do realizacji zadania, Brak środków na realizację zadania
							Podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej i zainteresowania środowiskiem przyrodniczym	W - Urząd Gminy w Porąbce M – Starostwo Powiatowe	Warunki atmosferyczne utrudniające realizację zadania , brak środków na realizację zadania
			Powierzchnia lasów [ha] <u>Źródło:</u> GUS	2 911,91	2 920,00	Wielofunkcyjna, zrównoważona gospodarka leśna	Wykonanie uproszczonych planów urządzenia lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa	M – Starostwo Powiatowe w Bielsku-Białej	-
							Zapobieganie oraz ograniczanie skutków zagrożeń lasów związanych czynnikami biotycznymi i abiotycznymi	M – Nadleśnictwo Andrychów, spółki leśne, właściciele lasów	Negatywny wpływ zanieczyszczeń na środowisko
							Przebudowa drzewostanów na terenach leśnych w kierunku zgodności z siedliskiem oraz zalesienia	M – Nadleśnictwo Andrychów, spółki leśne, właściciele lasów	Brak wystarczających środków na realizację zadania.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Porąbka na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025

Lp.	Obszar Interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Charakter zadania, podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa (2016)	Wartość docelowa (2022)				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
10.	Zagrożenia poważnymi awariami (PA)	Zapobieganie wystąpieniu awarii oraz eliminacja i minimalizacja skutków w przypadku jej wystąpienia	Ilość zakupionego sprzętu <u>Źródło:</u> Urząd Gminy w Porąbce	-	-	Zapewnienie sprawnego reagowania w przypadku wystąpienia awarii	Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego	W - Urząd Gminy w Porąbce	Brak środków na realizację zadania

*** prognozowane nakłady finansowe na realizację zadań są wartością szacunkową i mogą ulec zmianie w trakcie ich realizacji.**

W – zadanie własne,

M – zadanie monitorowane.

źródło: Opracowanie własne, Urząd Gminy w Porąbce

Tabela 33. Harmonogram rzeczowo-finansowy zadań wyznaczonych w ramach POŚ.

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)						Źródła finansowania
			2018	2019	2020	2021	2022-2025	razem	
Ochrona klimatu i jakości powietrza (P)	Wdrożenie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej	W - Urząd Gminy Porąbka	wg kosztorysów zadań						środki własne
	Wspieranie działań inwestycyjnych w zakresie ochrony powietrza podejmowanych przez mieszkańców i podmioty gospodarcze	W - Urząd Gminy Porąbka	Zadanie ciągle						środki własne podmiotów
	Modernizacja i budowa dróg gminnych	W - Urząd Gminy Porąbka	wg kosztorysów zadań						środki własne
	Modernizacja ul. Górskiej w Czańcu	W - Urząd Gminy Porąbka	200					200	środki własne
	Utworzenie dokumentacji projektowej dla budowy chodnika dla pieszych w ciągu drogi powiatowej nr 4473 Kęty – Podlesie – Kobiernice (ul. Parkowa w Kobiernicach)	W - Urząd Gminy Porąbka	54,5					54,5	środki własne
	Modernizacja mostu na ul. Kruczej w Czańcu	W - Urząd Gminy Porąbka	20	150				170	środki własne
	Budowa oraz modernizacja dróg powiatowych oraz wojewódzkich	M – Zarządcy dróg	wg kosztorysów zadań						środki własne
	Promocja i wsparcie transportu publicznego	W - Urząd Gminy Porąbka	2,5	2,5	2,5			7,5	środki własne, WFOŚiGW
	Promowanie zachowań energooszczędnych w transporcie - ECODRIVING	W - Urząd Gminy Porąbka	1	1	1			3	środki własne, WFOŚiGW
	Kampanie edukacyjno-informacyjne z zakresu zrównoważonego zużycia energii i ekologii w sektorze transportu.	W - Urząd Gminy Porąbka	1	1	1			3	środki własne, WFOŚiGW

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Porąbka na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)						Źródła finansowania
			2018	2019	2020	2021	2022-2025	razem	
	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	W - Urząd Gminy Porąbka	wg kosztorysów zadań						środki własne
	Poprawa efektywności energetycznej budynku Domu Kultury w Bujakowie	W - Urząd Gminy Porąbka	900					900	środki własne
	Poprawa efektywności energetycznej budynku Pawilonu sportowego "KS Soła" Kobiernice	W - Urząd Gminy Porąbka			50			500	środki własne
	Poprawa efektywności energetycznej budynku Ośrodka Zdrowia w Porąbce	W - Urząd Gminy Porąbka		400				400	środki własne
	Poprawa efektywności energetycznej budynków przedsiębiorstwa PLAFOR SP. Z O.O.	M – PLAFOR Sp. z o.o.	2,5	2,5	2,5			7,5	środki własne
	Termomodernizacja budynków mieszkalnych.	M – Mieszkańcy	wg kosztorysów zadań						środki własne
	Montaż elektrycznych grzejników akumulacyjnych	M – Mieszkańcy	28	28	28			84	środki własne, WFOŚiGW
	Modernizacja źródeł ciepła w budynkach użyteczności publicznej	W - Urząd Gminy Porąbka	wg kosztorysów zadań						środki własne
	Wymiana kotłowni lub palenisk węglowych na źródła o wyższej niż dotychczas sprawności wytwarzania ciepła spełniające wymagania emisyjne	W - Urząd Gminy Porąbka M – Mieszkańcy	600	600	600			1800	środki własne, WFOŚiGW
	Montaż kotła gazowego opalanego gazem ziemnym z sieci	W - Urząd Gminy Porąbka M – Mieszkańcy	750	750	750			2150	środki własne, WFOŚiGW
	Wymiana kotłowni lub palenisk węglowych na kotły na biomasę, biogeniczne paliwo	W - Urząd Gminy Porąbka M – Mieszkańcy	36,26	36,26	36,26			108,8	środki własne, WFOŚiGW

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Porąbka na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)						Źródła finansowania
			2018	2019	2020	2021	2022-2025	razem	
	Wymiana starych źródeł ciepła na kotły olejowe	W - Urząd Gminy Porąbka M – Mieszkańcy	350	350	350			1050	środki własne, WFOŚiGW
	Modernizacja wewnętrznych instalacji centralnego ogrzewania w budynkach jednorodzinnych	W - Urząd Gminy Porąbka M – Mieszkańcy	600	600	600			1800	środki własne, WFOŚiGW
	Edukacja lokalnej społeczności w zakresie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii	W - Urząd Gminy Porąbka	2	2	2			6	środki własne, WFOŚiGW
	Edukacja ekologiczna w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza	W - Urząd Gminy Porąbka	Zadanie ciągłe						środki własne podmiotów
	Zastosowanie redukcji mocy oświetlenia ulicznego	W - Urząd Gminy Porąbka	10,3	10,3	10,3			30,9	środki własne, RPO WŚL
	Montaż kolektorów słonecznych na potrzeby przygotowania ciepłej wody użytkowej w budynkach jednorodzinnych	W - Urząd Gminy Porąbka M – Mieszkańcy	1547	1547	1547			4641	środki własne, WFOŚiGW
	Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne LED	W - Urząd Gminy Porąbka	43	43	43			129	środki własne, RPO WŚL
	Montaż mikroinstalacji fotowoltaicznych o mocy 4 kW	W - Urząd Gminy Porąbka	1632	1632	1632			4896	środki własne, WFOŚiGW
	Instalacja pomp ciepła na potrzeby ogrzewania budynków jednorodzinnych	W - Urząd Gminy Porąbka	751	751	751			2253	środki własne, WFOŚiGW
	Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w paleniskach domowych	W - Urząd Gminy Porąbka	Zadanie ciągłe						środki własne
Zagrożenie hałasem (H)	Uwzględnianie zagadnień hałasu w dokumentach planistycznych	W - Urząd Gminy Porąbka	Zadanie ciągłe						środki własne

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Porąbka na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)						Źródła finansowania
			2018	2019	2020	2021	2022-2025	razem	
	Preferowanie niekonfliktowych lokalizacji obiektów usługowych i przemysłowych.	W - Urząd Gminy Porąbka	Zadanie ciągłe						środki własne podmiotów
	Stosowanie zabezpieczeń akustycznych na wymagających tego odcinkach dróg	M – Zarządcy dróg	wg kosztorysów zadań						środki własne
	Bieżący monitoring poziomów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska	M - WIOŚ w Katowicach	Zadanie ciągłe						środki własne
Pola Elektromagnetyczne (PE)	Uwzględnianie w mpzp i decyzjach o warunkach zabudowy zasad ograniczenia w użytkowaniu terenu położonego w zasięgu promieniowania elektromagnetycznego ze stacji przekątnikowych telefonii komórkowej	W - Urząd Gminy Porąbka	Zadanie ciągłe						środki własne
	Wprowadzenie zapisów do mpzp i decyzji o warunkach zabudowy określających bezpieczne, ze względu na promieniowanie, sposoby użytkowania terenów wzdłuż nadziemnych linii elektroenergetycznych	W - Urząd Gminy Porąbka	Zadanie ciągłe						środki własne
	Kontrola obecnych i potencjalnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego	M - WIOŚ w Katowicach	Zadanie ciągłe						środki własne podmiotów
Gospodarowanie wodami (W)	Prowadzenie monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz udostępnianie wyników tego monitoringu	M - WIOŚ w Katowicach, GPW, AQUA S.A.	Zadanie ciągłe						środki własne podmiotów
	Uwzględnianie w mpzp i decyzji. o warunkach zabudowy granic obszarów zagrożenia powodzią wyznaczonych na mapach zagrożenia powodziowego oraz wniosków wynikających z planów zarządzania ryzykiem powodziowym	W – Urząd Gminy Porąbka	Zadanie ciągłe						środki własne

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Porąbka na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)						Źródła finansowania
			2018	2019	2020	2021	2022-2025	razem	
	Konserwacja rowów, w tym rowów melioracyjnych	M – właściciele gruntów	wg kosztorysów zadań						środki własne
	Konserwacja zapór ziemnych ZW Czaniec	W – Urząd Gminy Porąbka M –PGWWP RZGW w Krakowie, korzystający z ujęcia GPW S.A. w Katowicach	30	30	30	30	120	240	środki własne/budżet państwa
	Konserwacja systemów drenażowych ZW Czaniec	M –PGWWP RZGW w Krakowie	50	50	50	50	200	400	środki własne/budżet państwa
	Czyszczenie czaszy zbiornika Czaniec z zanieczyszczeń pływających	M –PGWWP RZGW w Krakowie	15	15	15	15	60	120	środki własne/budżet państwa
	Wykonanie przesłony na lewej zaporze bocznej zbiornika Czaniec	M –PGWWP RZGW w Krakowie	3000	3000	3000			9000	środki własne/budżet państwa
	Remont rowu drenażowego przy prawej zaporze bocznej zbiornika Czaniec	M –PGWWP RZGW w Krakowie	700000					700000	środki własne/budżet państwa
	Zwiększenie małej retencji na obszarze Gminy Porąbka poprzez budowę oraz modernizację obiektów retencyjnych	W – Urząd Gminy Porąbka M –PGWWP RZGW w Krakowie,	wg kosztorysów zadań						środki własne
	Rewitalizacja przestrzeni nadbrzeżnych rzek, potoków i zbiorników wodnych Gminy Porąbka	W – Urząd Gminy Porąbka	424,35					424,35	środki własne
	Ograniczenie spływu zanieczyszczeń powierzchniowych z rolnictwa poprzez stosowanie kodeksu dobrej praktyki rolniczej oraz racjonalne dawkowanie i przestrzeganie terminów stosowania nawozów i środków ochrony roślin	M - ODR, ARiMR, właściciele gospodarstw rolnych, podmioty gospodarcze działające w rolnictwie	Zadanie ciągłe						środki własne podmiotów

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Porąbka na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)						Źródła finansowania
			2018	2019	2020	2021	2022-2025	razem	
Gospodarka wodnościekowa (WŚ)	Prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	W – Urząd Gminy Porąbka	Zadanie ciągłe						środki własne
	Dofinansowanie przydomowych oczyszczalni ścieków	W – Urząd Gminy Porąbka	390	400	400			1190	środki własne
	Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej	W - Urząd Gminy w Porąbce	wg kosztorysów zadań						środki własne, WFOŚiGW
	Budowa kanalizacji sanitarnej w sołectwie Bujaków	W - Urząd Gminy w Porąbce	1756,1626	1571,66232				3327,82492	środki własne
	Opracowanie dokumentacji projektowej dla budowy kanalizacji sanitarnej w Czańcu – ul. Kryształowa i ul. Krajobrazowa	W - Urząd Gminy w Porąbce	100					100	środki własne
	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach ochrony wód, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży	W - Urząd Gminy w Porąbce M - organizacje ekologiczne, szkoły	Zadanie ciągłe						środki własne
	Budowa, rozbudowa, modernizacja sieci wodociągowej	W - Urząd Gminy w Porąbce	wg kosztorysów zadań						środki własne, fundusze Unii Europejskiej
Zasoby geologiczne (ZG)	Ochrona zasobów złóż kopalin poprzez uwzględnianie ich w dokumentach planistycznych.	W - Urząd Gminy w Porąbce	Zadanie ciągłe						środki własne
Gleby (GL), Tereny przemysłowe i zdegradowane (TP)	Stosowanie tzw. „dobrych praktyk rolniczych”.	M - Mieszkańcy, ODR	Zadanie ciągłe						środki własne
	Prowadzenie monitoringu jakości gleb.	M - Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa, Główny Inspektorat	Zadanie ciągłe						środki własne

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Porąbka na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)						Źródła finansowania
			2018	2019	2020	2021	2022-2025	razem	
		Ochrony Środowiska							
	Zrekultywowanie gleb zdegradowanych w kierunku leśnym lub rolnym.	M - Przedsiębiorcy	wg kosztorysów zadań						środki własne
	Opracowanie oceny ryzyka zagrożenia osuwiskami	M – PIB, Starostwo Powiatowe w Bielsku - Białej	wg kosztorysów zadań						środki własne
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów (O)	Przygotowanie do ponownego wykorzystania i recyklingu materiałów odpadowych, takich jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z na poziomie minimum 50% ich ilości wytwarzanych do końca dla roku 2020	W - Urząd Gminy w Porąbce	Koszt zbierania i przetwarzania tych odpadów						środki własne
	Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, unieszkodliwianych przez składowanie.	W - Urząd Gminy w Porąbce	Koszt zbierania i przetwarzania tych odpadów						środki własne
	Odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości na obszarze Gminy Porąbka	W - Urząd Gminy w Porąbce	1575	1575	1575	1575	6300	12600	środki własne
	Działalność edukacyjna w zakresie selektywnej zbiórki odpadów i właściwego zagospodarowywania odpadów	W - Urząd Gminy w Porąbce	3	3	3	3	12	24	środki własne
	Realizacja „Programu usuwania azbestu z terenu Gminy Porąbka”.	M - Mieszkańcy	wg kosztorysów zadań						środki własne, WFOŚiGW
Zasoby przyrodnicze (ZP)	Uwzględnienie w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego oraz dokumentach planistycznych form ochrony przyrody.	W - Urząd Gminy w Porąbce	Zadanie ciągłe						środki własne
	Utrzymanie terenów zielonych na obszarze Gminy Porąbka	W - Urząd Gminy w Porąbce M – właściciele terenów	7	7	7	7	28	56	środki własne

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Porąbka na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)						Źródła finansowania
			2018	2019	2020	2021	2022-2025	razem	
	Nasadzenia i pielęgnacja zieleni na terenie Gminy Porąbka	W - Urząd Gminy w Porąbce	10	10	10	10	40	80	środki własne
	Zapewnienie właściwej ochrony bioróżnorodności, terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym, ze szczególnym uwzględnieniem korytarzy ekologicznych poprzez adekwatne zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego lub/i decyzjach o warunkach zabudowy	W - Urząd Gminy w Porąbce	Zadanie ciągłe						środki własne
	Zachowanie bioróżnorodności na terenach wiejskich z wykorzystaniem programów rolno-środowiskowych	M – Rolnicy, PODR	wg budżetów projektów						środki własne podmiotów
	Zachowanie lub odtwarzanie właściwego stanu siedlisk i gatunków poprzez realizację zadań ochronnych wyznaczonych dla obszarów Natura 2000	W - Urząd Gminy w Porąbce M – RDOŚ, podmioty wyznaczone w planach zadań ochronnych	wg kosztorysów zadań						środki własne
	Usuwanie roślinności inwazyjnej	W - Urząd Gminy w Porąbce	wg kosztorysów zadań						środki własne
	Promocja działań proekologicznych (zalesianie gruntów porolnych, alternatywne źródła energii, zmiana przyzwyczajeń konsumenckich), wydawnictwa ekologiczne, w tym dla dorosłej części społeczności lokalnej	W - Urząd Gminy w Porąbce M – Starostwo Powiatowe	3	3	3	3	12	24	środki własne
	Wykonanie uproszczonych planów urządzenia lasów nie stanowiących własności Skarbu Państwa	M – Starostwo Powiatowe w Bielsku-Białej		5	5	5	20	35	środki własne
	Zapobieganie oraz ograniczanie skutków zagrożeń lasów związanych czynnikami biotycznymi i abiotycznymi	M – Nadleśnictwo Andrychów, spółki leśne, właściciele lasów	100	100	100	100		400	środki własne

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Porąbka na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację (+ jednostki włączone)	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)						Źródła finansowania
			2018	2019	2020	2021	2022-2025	razem	
	Przebudowa drzewostanów na terenach leśnych w kierunku zgodności z siedliskiem oraz zalesienia	M – Nadleśnictwo Andrychów, spółki leśne, właściciele lasów	Zadanie ciągłe						środki własne
Zagrożenia poważnymi awariami (PA)	Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego	W - Urząd Gminy w Porąbce	Zadanie ciągłe						środki własne

Źródło: opracowanie własne

W – zadanie własne,
M – zadanie monitorowane.

7. System realizacji programu ochrony środowiska

Właściwe wykorzystanie możliwych rozwiązań o charakterze organizacyjnym ma istotne znaczenie w procesie wdrażania programu i jego realizacji. Wprowadzenie zasad monitoringu umożliwi sprawną realizację działań, jak również pozwoli na bieżącą aktualizację celów programu. Sformułowanie zasad zarządzania środowiskiem stanowi więc podstawę sprawnej realizacji i kontroli działań programowych.

Zarządzanie programem to sukcesywna realizacja następujących zadań:

1) Wdrożenie programu i jego realizacja, a w szczególności:

- koordynacja przebiegu wdrażania i realizacji,
- bieżąca ocena realizacji i aktualizacja celów,
- raporty na temat wykonania programu.

2) Edukacja ekologiczna:

- utworzenie systemu edukacji ekologicznej,
- udostępnienie informacji o stanie środowiska,
- publikacja informacji o stanie środowiska.

7.1. Współpraca z interesariuszami

Podczas tworzenia niniejszego dokumentu pozyskano dane od:

- Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie;
- Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie;
- Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie - Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie;
- PGWWP RZGW w Krakowie;
- Głównej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie;
- Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach;
- Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach;
- Nadleśnictwa Andrychów;
- Przedsiębiorstwami zajmującymi się odbiorem odpadów,
- Największych przedsiębiorców mających siedzibę i działających na terenie Gminy Porąbka.

W ramach opracowanego dokumentu wyznaczono zadania własne oraz koordynowane, za których współrealizację odpowiedzialni będą:

- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska;
- Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa;
- Mieszkańcy;
- Przedsiębiorcy;
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie;
- Wojewoda Śląski;
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach;
- Zarządcy dróg (drogi wojewódzkie, drogi powiatowe, drogi gminne).

7.2. Sprawozdawczość

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. 2018 poz. 799 z późn. zm.) Wójt Gminy Porąbka co 2 lata przedstawia Radzie Gminy Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska. Po przedstawieniu ww. raportu Radzie Gminy, należy przekazać go do wiadomości dla Starostwa Powiatowego w Bielsko-Białej.

7.3. Monitoring realizacji programu

W celu przedstawienia stopnia realizacji Programu Ochrony Środowiska oraz zobrazowania zmian zachodzących w środowisku na terenie omawianej gminy, należy posługiwać się wyznaczonymi wskaźnikami monitoringu. Wskaźniki te determinują wyznaczone zadania, których realizacja przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie Gminy Porąbka.

Kontrola realizacji Programu Ochrony Środowiska wymaga oceny zarówno stopnia realizacji celów i zadań, jak i terminowości ich wykonania. Istotne znaczenie ma tu również analiza rozbieżności pomiędzy założeniami a realizacją.

Ocena realizacji programu polega na monitorowaniu zmian w wielu wzajemnie powiązanych strefach. System monitorowania w celu uzyskiwania kompatybilnych informacji w skali regionu powinien uwzględniać następujące działania:

- zebranie danych liczbowych,
- uporządkowanie, przetworzenie, analiza zebranych danych,
- przygotowanie raportu,
- analiza porównawcza,
- aktualizacja.

W celu kontroli nad terminową realizacją zadań określonych w niniejszym programie zaleca się dokonywanie analizy realizacji zadań Programu z uwzględnieniem mierników zestawionych w tabeli nr 30.

Tabela 34. Harmonogram wdrażania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Porąbka.

Monitoring realizacji Programu						
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Monitoring stanu środowiska	X		X		X	X
Monitoring polityki środowiskowej						
Mierniki efektywności Programu	X		X		X	X
Ocena realizacji planu operacyjnego	X		X		X	X
Raporty z realizacji Programu	X		X		X	X
Ocena realizacji celów i kierunków działań	X		X		X	X
Aktualizacja Programu ochrony środowiska						X

źródło: opracowanie własne.

7.4. Źródła finansowania

Realizacja zadań inwestycyjnych w zakresie ochrony środowiska wymaga nakładów finansowych znacznie przewyższających możliwości budżetowe jednostek samorządu terytorialnego. Istnieje zatem potrzeba pozyskania zewnętrznych źródeł finansowego wsparcia przedsięwzięć inwestycyjnych.

Dla jednostek samorządowych dostępnymi sposobami finansowania inwestycji są:

- środki własne,
- kredyty i pożyczki udzielane w bankach komercyjnych,
- kredyty i pożyczki preferencyjne udzielane przez instytucje wspierające rozwój gmin,
- dotacje państwowe z funduszy krajowych i zagranicznych,
- emisja obligacji.

7.4.1. Fundusze krajowe

Wszelkie działania związane z ochroną środowiska i ekologią są wspierane finansowo poprzez różne krajowe i zagraniczne fundusze ekologiczne oraz programy a także środki własne inwestorów.

Do publicznych funduszy ochrony środowiska w Polsce zalicza się:

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW),
- Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW).

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej jest największą instytucją realizującą poprzez finansowanie inwestycji z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w obszarach ważnych z punktu widzenia procesu dostosowawczego do standardów i norm Unii Europejskiej. Narodowy Fundusz działa od 1 lipca 1989 roku, a powstał na podstawie ustawy z dnia 31 stycznia 1980 roku o ochronie i kształtowaniu środowiska. Celem działalności Narodowego Funduszu jest finansowe wspieranie inwestycji ekologicznych o znaczeniu i zasięgu ogólnopolskim i ponadregionalnym oraz zadań lokalnych, istotnych z punktu widzenia potrzeb środowiska.

Dystrybucja środków finansowych z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej odbywa się w ramach następujących dziedzin:

- Ochrona powietrza,
- Ochrona wód i gospodarka wodna,
- Ochrona powierzchni ziemi,
- Ochrona przyrody i krajobrazu oraz leśnictwo,
- Geologia i górnictwo,
- Edukacja ekologiczna,
- Państwowy Monitoring Środowiska,
- Programy międzydziedzinowe,
- Nadzwyczajne zagrożenia środowiska,
- Ekspertyzy i prace badawcze.

W Narodowym Funduszu stosowane są trzy formy dofinansowywania:

- finansowanie pożyczkowe (pożyczki udzielane przez NF, kredyty udzielane przez banki ze środków NF, konsorcja czyli wspólne finansowanie NF z bankami, linie kredytowe ze środków NF obsługiwane przez banki).
- finansowanie dotacyjne (dotacje inwestycyjne, dotacje nieinwestycyjne, dopłaty do kredytów bankowych, umorzenia).
- finansowanie kapitałowe (obejmowanie akcji i udziałów w zakładanych bądź już istniejących spółkach w celu osiągnięcia efektu ekologicznego).

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska ma bardzo istotne znaczenie dla ochrony środowiska i gospodarki kraju:

- finansuje ochronę środowiska,
- uruchamia środki innych inwestorów,
- stymuluje nowe inwestycje,
- wspomaga tworzenie nowych miejsc pracy,
- ważny dla zrównoważonego rozwoju.

Szczegółowy zakres działalności NFOŚiGW, lista programów i przedsięwzięć priorytetowych, kryteria i zasady udzielania wsparcia finansowego, a także wzory wniosków i procedury ich rozpatrywania dostępne są w oficjalnym serwisie internetowym: www.nfosigw.gov.pl oraz w siedzibie Funduszu w Warszawie przy ul. Konstruktorskiej 3a.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach²²

Misją Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach jest finansowe wspieranie przedsięwzięć służących ochronie środowiska i poszanowaniu jego wartości, w oparciu o konstytucyjną zasadę zrównoważonego rozwoju przy zachowaniu bezpieczeństwa ekologicznego kraju i realizacji programów ekologicznych państwa i województwa w celu wypełnienia zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego.

W ramach funkcjonowania Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach dofinansowywane są zadania inwestycyjne z zakresu m.in.

- gospodarki wodno-ściekowej i ochrony wód,
- gospodarki odpadami i ochrony powierzchni ziemi,
- ochrony powietrza (w tym odnawialne źródła energii) i termomodernizacji,
- ochrony przed hałasem;

oraz zadania nieinwestycyjne takiej jak:

- edukacja ekologiczna,
- przedsięwzięcia z zakresu ochrony przyrody (np. ochrona gatunkowa roślin i zwierząt, sporządzenie planów ochrony dla obszarów objętych ochroną, nasadzenia drzew i krzewów, zabiegi pielęgnacyjne pomników przyrody),
- państwowy monitoring środowiska,
- wojewódzkie programy i plany związane z ochroną środowiska i gospodarką wodną;

²² Źródło: <http://www.wfosigw.pl>

Szczegółowy zakres działalności WFOŚiGW, lista programów i przedsięwzięć priorytetowych, kryteria i zasady udzielania wsparcia finansowego, a także wzory wniosków i procedury ich rozpatrywania dostępne są w oficjalnym serwisie internetowym: www.wfosigw.katowice.pl oraz w siedzibie Funduszu w Katowicach.

7.4.2. Fundusze Unii Europejskiej

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (POIiŚ)²³

Z Programu Infrastruktura i Środowisko finansowane są różnorodne projekty. W zależności od specyfiki danego rodzaju wsparcia, określany jest typ podmiotów, które mogą z niego korzystać. Możemy wyróżnić następujące grupy podmiotów uprawnionych do ubiegania się o wsparcie:

1. Jednostki samorządu terytorialnego,
2. Przedsiębiorstwa realizujące cele publiczne,
3. Administracja publiczna,
4. Służby publiczne inne niż administracja,
5. Instytucje ochrony zdrowia,
6. Instytucje kultury, nauki i edukacji,
7. Duże przedsiębiorstwa,
8. Małe i średnie przedsiębiorstwa,
9. Organizacje społeczne i związki wyznaniowe.

Szczegółowe informacje na ten temat znajdują się w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych i dokumentacji poszczególnych konkursów o dofinansowanie.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 to największy program finansowany z Funduszy Europejskich nie tylko w Polsce, ale i Unii Europejskiej. Główne obszary na które zostaną przekazane środki to: gospodarka niskoemisyjna, ochrona środowiska, przeciwdziałanie i adaptacja do zmian klimatu, transport i bezpieczeństwo energetyczne oraz ochrona zdrowia i dziedzictwo kulturowe.

Dzięki równowadze pomiędzy działaniami inwestycyjnymi w infrastrukturę oraz wsparciu skierowanemu do wybranych obszarów gospodarki, program będzie skutecznie realizował założenia strategii Europa 2020, z którą powiązany jest jego cel główny - wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej.

Obszary wsparcia i rodzaje projektów możliwych do realizacji w ramach programu Infrastruktura i Środowisko 2014-2020:

1. Zmniejszenie emisyjności gospodarki:
 - wytwarzanie energii z odnawialnych źródeł energii (OZE);
 - poprawa efektywności energetycznej i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w przedsiębiorstwach, sektorze publicznym i mieszkaniowym;
 - promowanie strategii niskoemisyjnych;
 - rozwój i wdrażanie inteligentnych systemów dystrybucji.
2. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu:
 - rozwój infrastruktury środowiskowej;

²³ źródło i na podstawie :www.pois.gov.pl

- dostosowanie do zmian klimatu;
 - ochrona i zahamowywanie spadku różnorodności biologicznej;
 - poprawa jakości środowiska miejskiego.
3. Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego
 - rozwój drogowej infrastruktury w sieci TEN-T;
 - poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego;
 - poprawa bezpieczeństwa w ruchu lotniczym;
 - transport intermodalny, morski i śródlądowy.
 4. Infrastruktura drogowa dla miast
 - poprawa dostępności miast i przepustowości infrastruktury drogowej (rozwój infrastruktury drogowej w miastach i tras wylotowych z miast, budowa obwodnic).
 5. Rozwój transportu kolejowego w Polsce
 - rozwój kolei w TEN-T, poza siecią i kolei miejskich.
 6. Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach
 - infrastruktura i tabor dla publicznego transportu zbiorowego w miastach i na ich obszarach funkcjonalnych.
 7. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego
 - rozwój inteligentnych systemów dystrybucji, magazynowania i przesyłu gazu ziemnego i energii elektrycznej;
 - budowa i rozbudowa magazynów gazu ziemnego;
 - rozbudowa terminala LNG.
 8. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury
 - inwestycje w ochronę i rozwój dziedzictwa kulturowego oraz zasobów kultury, np. instytucji kultury, szkół artystycznych.
 9. Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia
 - wsparcie infrastruktury systemu państwowego ratownictwa medycznego;
 - wsparcie infrastruktury szpitali ponadregionalnych i współpracujących z nimi jednostek diagnostycznych w zakresie chorób „aktywności zawodowej” i opieki nad matką i dzieckiem.

Regionalny Program Operacyjny²⁴

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego 2014-2020 (RPO WSL 2014-2020) jest instrumentem realizacji Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego do roku 2025. Celem głównym RPO WSL jest inteligentny, zrównoważony rozwój zwiększający spójność społeczną i terytorialną przy wykorzystaniu potencjału śląskiego rynku pracy.

Możliwość uzyskania wsparcia finansowego w ramach RPO WM 2014-2022 mają następujące podmioty:

- Jednostki samorządu terytorialnego;
- Przedsiębiorstwa, w szczególności mikro, małe i średnie (MŚP);
- Powiązania kooperacyjne;
- Ośrodki innowacyjności;
- Instytucje otoczenia biznesu (IOB);
- Instytucje ochrony zdrowia;

²⁴ <https://rpo.slaskie.pl/>

- Instytucje kultury, nauki i edukacji;
- Organizacje pozarządowe i społeczne oraz związki wyznaniowe;
- Podmioty wdrażające instrumenty finansowe;
- Podmioty świadczące usługi publiczne na rzecz samorządu;

RPO WSL 2014-2020 realizowany będzie w trzynastu Osiach Priorytetowych (OP), w tym dwunastu osiach tematycznych i jednej osi dedykowanej pomocy technicznej:

1 Oś Priorytetowa I Nowoczesna gospodarka

- 1.1 Kluczowa dla regionu infrastruktura badawcza
- 1.2 Badania, rozwój i innowacje w przedsiębiorstwach
- 1.3 Profesjonalizacja IOB

2 Oś Priorytetowa II Cyfrowe śląskie

- 2.1 Wsparcie rozwoju cyfrowych usług publicznych

3 Oś Priorytetowa III Konkurencyjność MŚP

- 3.1 Poprawa warunków do rozwoju MŚP
- 3.2 Innowacje w MŚP
- 3.3 Technologie informacyjno-komunikacyjne w działalności gospodarczej
- 3.4 Dokapitalizowanie zewnętrznych źródeł dofinansowania przedsiębiorczości

4 Oś Priorytetowa IV Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna

- 4.1 Odnawialne źródła energii
- 4.2 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w mikro, małych i średnich przedsiębiorstwach
- 4.3 Efektywność energetyczna i odnawialne źródła energii w infrastrukturze publicznej i mieszkaniowej
- 4.4 Wysokosprawna kogeneracja
- 4.5 Niskoemisyjny transport miejski oraz efektywne oświetlenie

5 Oś Priorytetowa V Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów

- 5.1 Gospodarka wodno-ściekowa
- 5.2 Gospodarka odpadami
- 5.3 Dziedzictwo kulturowe
- 5.4 Ochrona różnorodności biologicznej
- 5.5 Wzmocnienie potencjału służb ratowniczych

6 Oś Priorytetowa VI Transport

- 6.1 Drogi wojewódzkie
- 6.2 Transport kolejowy

7 Oś Priorytetowa VII Regionalny rynek pracy

- 7.1 Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu
- 7.2 Poprawa zdolności do zatrudnienia osób poszukujących pracy i pozostających bez zatrudnienia
- 7.3 Wsparcie dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej

7.4 Wspomaganie procesów adaptacji do zmian na regionalnym rynku pracy (działania z zakresu outplacementu)

7.5 Wsparcie osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej poprzez instrumenty finansowe

8 Oś Priorytetowa VIII Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy

8.1 Wspieranie rozwoju warunków do godzenia życia zawodowego i prywatnego

8.2 Wzmacnianie potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw, przedsiębiorców i ich pracowników

8.3 Poprawa dostępu do profilaktyki, diagnostyki i rehabilitacji leczniczej ułatwiającej pozostanie w zatrudnieniu i powrót do pracy

9 Oś Priorytetowa IX Włączenie społeczne

9.1 Aktywna integracja

9.2 Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne

9.3 Rozwój ekonomii społecznej w regionie

10 Oś Priorytetowa X Rewitalizacja oraz infrastruktura społeczna i zdrowotna

10.1 Infrastruktura ochrony zdrowia

10.2 Rozwój mieszkalnictwa socjalnego, wspomaganego i chronionego oraz infrastruktury usług społecznych

10.3 Rewitalizacja obszarów zdegradowanych

10.4 Poprawa stanu środowiska miejskiego

11 Oś Priorytetowa XI Wzmocnienie potencjału edukacyjnego

11.1 Ograniczenie przedwczesnego kończenia nauki szkolnej oraz zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji elementarnej, kształcenia podstawowego i średniego

11.2 Dostosowanie oferty kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy – kształcenie zawodowe uczniów

11.3 Dostosowanie oferty kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy – kształcenie zawodowe osób dorosłych

11.4 Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób dorosłych

12 Oś Priorytetowa XII Infrastruktura edukacyjna

12.1 Infrastruktura wychowania przedszkolnego

12.2 Infrastruktura kształcenia zawodowego

12.3 Instytucje popularyzujące naukę

13 Oś Priorytetowa XIII Pomoc Techniczna

13.1 Pomoc Techniczna

W perspektywie 2014-2020 największe środki przeznaczone zostaną na działalność z obszaru badań i rozwoju, innowacyjności i przedsiębiorczości, przejścia na gospodarkę niskoemisyjną oraz integracji społecznej. Znaczna część środków zostanie także przekazana na rozwój transportu na terenie województwa śląskiego.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020²⁵

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020) został opracowany na podstawie przepisów Unii Europejskiej, w szczególności *rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005* oraz aktów delegowanych i wykonawczych Komisji Europejskiej. Zgodnie z przepisami Unii Europejskiej, Program jest wkomponowany w całokształt polityki rozwoju kraju, w szczególności poprzez mechanizm Umowy Partnerstwa. Umowa ta określa strategię wykorzystania środków unijnych na rzecz realizacji wspólnych dla UE celów określonych w unijnej strategii wzrostu „*Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*” z uwzględnieniem potrzeb rozwojowych danego państwa członkowskiego.

Celem głównym PROW 2014 – 2020 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich.

Program będzie realizował wszystkie sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2020, a mianowicie:

- Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich.
- Poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych.
- Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie.
- Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa.
- Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym.
- Zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

²⁵ Źródło: www.minrol.gov.pl

Spis tabel:

Tabela 1. Słownik skrótów.....	5
Tabela 2. Dane demograficzne (stan na 31.XII.2016r.).	9
Tabela 3. Bezrobocie (stan na 31.XII.2016r.).....	10
Tabela 4. Rodzaje oraz źródła zanieczyszczeń powietrza.....	30
Tabela 5. Przeciętny skład spalin silnikowych (w % objętościowo).	33
Tabela 6. Parametry emitorów oraz ilość emitowanych zanieczyszczeń.	34
Tabela 7. Aktualny stan jakości powietrza (tło) dla Gminy Porąbka (powiat bielski), w strefie śląskiej.	40
Tabela 8. Średnioroczne stężenia zanieczyszczeń powietrza, określone na podstawie wyników pomiarów i modelowania, dla Gminy Porąbka, w strefie śląskiej.	40
Tabela 9. Wynikowe klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane	41
Tabela 10. Wynikowe klasy strefy śląskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane	41
Tabela 11. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu.	53
Tabela 12. Przekroczenia wartości L_{DWN} [dB] dla drogi krajowej nr 52.....	54
Tabela 13. Przekroczenia wartości L_N [dB] dla drogi krajowej nr 52.	55
Tabela 14. Instalacje wytwarzające pola elektromagnetyczne, na terenie Gminy Porąbka.	60
Tabela 15. Wyniki pomiarów monitoringu pól elektromagnetycznych na obszarach wiejskich Województwa Śląskiego w roku 2016.....	60
Tabela 16. Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na obszarze Gminy Porąbka.	63
Tabela 17. Charakterystyka JCWPd nr 158.	64
Tabela 18. Charakterystyka JCWPd nr 159.	65
Tabela 19. Stan JCWP zlokalizowanych na terenie Gminy Porąbka.	66
Tabela 20. Wyniki badań wód Zbiornika Czaniec w 2017 roku.....	67
Tabela 21. Wyniki oceny stanu wód podziemnych dla JCWPd nr 158 i JCWPd nr 159.....	69
Tabela 22. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie Gminy Porąbka (stan na 31.12.2016 r.).	75
Tabela 23. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Porąbka (stan na 31.12.2016 r.).	75
Tabela 24. Surowce naturalne występujące na terenie Gminy Porąbka.	80
Tabela 25. Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie Gminy Porąbka (stan na rok 2014).	84
Tabela 26. Ilość odpadów komunalnych wytworzonych na terenie Gminy Porąbka w roku 2016.	88
Tabela 27. Charakterystyka Regionu III województwa śląskiego (wg stanu z 2014 r.).	89
Tabela 28. Wykaz regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów funkcjonujących na terenie Regionu III.	92
Tabela 29. Wykaz regionalnych instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych funkcjonujących na terenie Regionu III.....	93
Tabela 30. Pomniki przyrody na terenie Gminy Porąbka.....	100
Tabela 31. Struktura lasów Gminy Porąbka w roku 2016.	101
Tabela 32. Wykaz kierunków interwencji, celów oraz zadań wyznaczonych w ramach POŚ.	108
Tabela 33. Harmonogram rzeczowo-finansowy zadań wyznaczonych w ramach POŚ.	120
Tabela 34. Harmonogram wdrażania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Porąbka.	130

Spis rysunków:

Rysunek 1. Położenie Gminy Porąbka na tle powiatu bielskiego.....	7
Rysunek 2. . Położenie Gminy Porąbka na tle podziału fizyko-geograficznego Polski wg Kondrackiego.	8
Rysunek 3. Podział województwa śląskiego na strefy ochrony powietrza.....	39
Rysunek 4. Obszary przekroczeń dopuszczalnych stężeń dobowych pyłu PM10 ze względu na ochronę zdrowia w województwie śląskim w roku 2016.	42
Rysunek 5. Obszary przekroczeń dopuszczalnych stężeń średniorocznych dla pyłu PM2,5 ze względu na ochronę zdrowia w województwie śląskim w roku 2016.	43
Rysunek 6. Obszary przekroczeń dopuszczalnych stężeń średniorocznych dla benzo(a)pirenu ze względem na ochronę zdrowia w województwie śląskim w roku 2016.....	44
Rysunek 7. Obszary przekroczeń poziomu docelowego ozonu (kolor czerwony) dla ochrony zdrowia ludzi z liczbą dni większą niż 25.	45
Rysunek 8. Obszary przekroczeń poziomu celu długoterminowego dla ochrony zdrowia ludzi z liczbą dni większą lub równą 1 dzień.	45
Rysunek 9. JCWP na tle Gminy Porąbka.	63
Rysunek 10. Gmina Porąbka na tle JCWPd.	64
Rysunek 11. GZWP na tle Gminy Porąbka.	65
Rysunek 12. Zagrożenie powodziowe na terenie Gminy Porąbka.	70
Rysunek 13. Obszar zagrożone podtopieniami na terenie Gminy Porąbka.	71
Rysunek 14. Osuwiska na terenie Gminy Porąbka.	85
Rysunek 15. Podział województwa śląskiego na regiony gospodarki odpadami komunalnymi wg WPGO 2016-2022.	90
Rysunek 16. Lokalizacja instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych funkcjonujących w ramach Regionu III.	91
Rysunek 17. Obszary siedliskowe Natura 2000 na tle Gminy Porąbka.....	97
Rysunek 18. Park Krajobrazowy Beskidu Małego na tle Gminy Porąbka.....	98
Rysunek 19. Rezerваты przyrody na tle Gminy Porąbka.....	99
Rysunek 20. Gmina Porąbka ba tle Nadleśnictwa Andrychów.	102